

100 ÅR
1921-2021

NR. 1 2021 101. ÅRGANG

**Toppadvokat
stod frem som
bipolar**

**Kirurg
ble advokat-
fullmektig**

DET NYE DISIPLINÆR- SYSTEMET

**DU KAN FÅ
1 MILLION
I BOT**

**ENKELT, RASKT
OG BRUKER-
VENNLIG**

**NY ADVOKAT-
NEMND TAR
ALLE KLAGENE**

SE VÅRENS DIGITALE JUS-KURS

JUS ER LEDENDE. OGSÅ PÅ E-LÆRING.

LIVESTREAM

Det årlige kurset i utdanningsrett	2. FEB
Regelteknikk – gjennomføring av forordninger og direktiver i norsk rett	5. FEB
Den årlige skatterettsdagen	8. FEB
Det årlige tingsrettskurset	11. FEB
Forvaltningsrett – nyheter og ajourføring	15. FEB
Den årlige IKT-rettsdagen	4. MAR
Personvernombudkurs – Del II	9. MAR
Det årlige kurset i energi- og miljørett	10. MAR
Det årlige bistandsadvokatkurset	15. MAR
Det årlige arbeidsrettskurset	16.–17. MAR
Det årlige barnerettskurset	18. MAR
Det årlige ekspropriasjonsrettskurset	15. APR
Det årlige trygderettskurset	15. APR
Det årlige kurset i offentlige anskaffelser	22. APR
Den årlige opphavsrettsdagen	6. MAI
Den årlige konkursrettsdagen	2. JUN
Det årlige statsstøttekurset	16. JUN

WEBINAR

Digilunsj: Saksbehandlingsreglene for dødsboskifte etter den nye arveloven	2. FEB
Digilunsj: Samdrift og indre selskap i fiskeri- og havbrukssektoren	2. FEB
Kollektiv arbeidsrett – sentrale emner	8. FEB
Digilunsj: Overgangsregler i den nye loven om arv og dødsboskifte	9. FEB
Webinar & E-kurs: EØS-rett i praksis–1	16. FEB
Digilunsj: Avkorting av arv – likheter mellom ny og gammel arvelov	16. MAR
Fagforum i compliance	17. FEB
Masterclass – sakskostnader i forvaltningen	16. MAR

WEBINAR

Compliance – grunnleggende metodikk og rettslige rammer	30. MAR
Digilunsj: Stiftelser i den nye arveloven	20. APR
Vitnepsykologi – vær oppdatert	21. APR
Digilunsj: Den nye forskriften om menerstatning	4. MAI
Webinar & E-kurs: EØS-rett i praksis–2	5. MAI

E-KURS

Advokatens rolle i mekling
Advokatetikk – noen problemstillinger
Aktørportalen og digitalisering av rettssaksarbeidet
Ansvar for overvannsskader på fast eiendom
Anskaffelsesrett i et nøtteskall
Argumentasjon og prosedyreteknikk
Arv og dødsboskifte
Compliance – sanksjoner og eksportkontroll
Den gode prosess – advokatenes ansvar med sivile rettssaker
Den vanskelige samtalen
Den viktige kritikken
Det nye testament
Diskrimineringsrett – utvalgte emner
Ekspropriasjonsretten i et nøtteskall
Endringer i aksjeloven og allmennaksjeloven §§ 3-8 og 8-10
Endringene i byggesaksdelen av pbl og byggesaksforskriften (SAK)
En oversikt over legalitetsprinsippets hjemmelskrav
Forhandlinger - slik gjør du det
Forsørgertap
Fortrinnsrett i arbeidsforhold
Helserett – en innføring

E-KURS

Hvitvaskingsloven
Innføring i erstatningsrett
Innføring i immaterialrett
Innføring i IT-rett og det lokale stammespråket
Krav til faste ansettelser
Lojalitet i kontraktsforhold
Menneskerettigheter og barnevern
Nedbemannings og omstilling
Obligasjonsretten på 2 x 45 minutter
Oppgjørsoppdrag for advokater
Offentleglova i et nøtteskall
Offentlige anskaffelser – kvalifikasjonskrav
Opphavsrett og personvern på nett – en praktisk innføring
Pensjon – viktige ting å huske på
Påbyggingskurs i IT-rett
Reglene om offentlig støtte – en 360 graders innføring
Sentrale emner i prosjektoppgjør
Sentrale emner i kontraktsrett
Sikkerhetsloven
Tale eller tie?
Tariffavtaletolkning
Tilbakehold og deponering i overleveringsfasen etter avhl. og buofl.
Tomtefeste – bolig og fritid
Utbyggingsavtaler
Utkast til ny forvaltningslov - en gjennomgang
Varemerker – hva er du beskyttet mot?
Vederlagskrav i ekteskap og samboerforhold
Personvern etter GDPR
Personvern i praksis
Personvernombudkurs – I
Påbyggingskurs i IT-rett

Bli abonnent på JUS Digital 2021! Ved påmelding i dag får du tilgang umiddelbart til e-kurs, webinarer og to valgfrie livestreamer.

INNHold

Nr. 1 2021

SER FREM TIL NY ADVOKATLOV

Om et par måneder blir en samlet advokatlov etter alle solemerker lagt frem for Stortinget. Etikuttvalgets leder Trond Stang mener reglene for interessekonflikt bør fornyes. Det mye kritiserte disiplinærsystemet skal forenkles og profesjonaliseres.

TEMA SIDE 16

Brexit i gang

I spørsmål om personopplysninger og finansielle tjenester vil advokater merke forskjell, sier Wikborg Rein-advokat Hanne Zimmer.

SIDE 11

100 år med advokatnyheter

Første utgave kom ut i september 1921. Les historiske klipp og om hva som fikk advokatbransjen til å profesjonalisere mediekontakten.

SIDE 46

Fortalte om bipolar sykdom

– Jeg gjorde det fordi jeg hadde tro på at det kunne være et lite bidrag i arbeidet med å alminneliggjøre psykiske lidelser, sier Wiersholm-advokat Stig Bech.

SIDE 56

SAGT I DETTE BLADET

– Advokaten bør kunne forutsette at profesjonelle klienter ikke trenger samme oppfølging og omfang på rådgivningen som en ikke-profesjonell klient.

Toralf Wågheim, ekspert på profesjonsansvar, [SIDE 8](#)

– På hjemmekontor tenker mange at det går så tregt oppe i hodet, at advokattankene ikke trigges på soverommet eller på kjøkkenet.

Thomas Hansen, leder for forretningsstøtte i Arntzen de Besche, [SIDE 13](#)

– Å jobbe hjemmefra med tre barn var mye mer krevende både psykisk og faglig enn å føre sak for Høyesterett, men den innsatsen får man ingen anerkjennelse for.

Tina Storsletten Nordstrøm, leder av Mangfoldsutvalget, [SIDE 44](#)

NYHETS PORTALEN

Abonnementspris er 1 x rettsgebyr per år for tilgang til alle omtalte rettsfelt og funksjoner – prøv ut **gratis** frem til august 2021, ingen binding

LANSERING
JANUAR - JUNI 2021

**Nyere rettspraksis
og andre faglige
oppdateringer
Praktisk vinklede
nyhetsvideoer på
livestream**

12+ sentrale rettsområder
2 oppdateringer per rettsfelt per år
Alltid erfarne forelesere
Etterutdanning med kursbevis
Mulighet for spørsmål & svar
Blir liggende som redigerte filmer
Søkbar videodatabase (arkiv)
Prisvennlig

Info og påmelding:
lexiaeducation.no

Tid	Fagområde	Foreleser
Torsdag 18. februar kl. 16.15-18.15	Strafferett/straffeprosess: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat John Christian Elden og advokat Anders Brosveet, Advokatfirmaet Elden
Torsdag 4. mars kl. 15-17	Arbeidsrett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Ole André Oftebro og adv.film. Regine Rolfsen, Kluge Advokatfirma
Torsdag 1. april kl. 15-17	Barnerett/barnevern: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Anne Hazeland og advokat Ingrid Humerfelt Eckhoff, Matrix Advokater
Torsdag 6. mai kl. 15-17	Familie-, arve- og skifterett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Randi Bull og advokat Anne-Sofie Rolfsjord, Bull & Co Advokatfirma
Torsdag 3. juni kl. 15-17	Forsikringsrett: nyere rettspraksis og andre nyheter	Advokat Linn Kvade Rannekleiv og adv.film. Tobias Behncke, Arntzen de Besche

i samarbeid med

REDAKTØR

Nina Schmidt
nina@advokatbladet.no
Mobil: 915 59 602

JOURNALISTER

Henrik Skjevestad
henrik@advokatbladet.no
Mobil: 482 28 776
Thea N. Dahl
thea@advokatbladet.no
Mobil: 482 58 420

REDAKSJONSRAÅD

Halvard Helle (leder)
Ina Lindahl-Nyrud
Emanuel Feinberg
Jens Johan Hjort
Ragnhild Lunner

Advokatbladet betinger seg rett til å arkivere og utgi stoff i elektronisk form. Redaksjonen forbeholder seg retten til å redigere og forkorte innlegg.

SEKRETARIATET

Den Norske Advokatforening
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo
post@advokatforeningen.no
www.advokatforeningen.no
Telefon: 22 03 50 50

Merete Smith,
generalsekretær,
ms@advokatforeningen.no
Baard Amundsen,
kommunikasjonssjef,
ba@advokatforeningen.no

GRAFISK FORMGIVER

Mediamania.no

TRYKKERI

07 Media – 07.no
Telefon: 63 86 44 00

TIPS REDAKSJONEN

tips@advokatbladet.no
Kr. Augustsgate 9,
0164 Oslo

En fremoverlent hundreåring

Bladet du holder i hånden, fyller 100 år i september. I et helt århundre har bladet vært limet som holder advokatbransjen sammen. Det sendes til de store kontorene i Oslo, til landsens kontorer på et gårdsbruk på et jorde, til et lite advokatfirma i en småby, til mellomstore advokatfellesskap i de største byene, til store og små organisasjoner, kommuner og selskaper. Bladet tar mål av seg å favne alle advokater, og å ta pulsen på bransjen.

Advokatbladet har gjennomgått en kraftig utvikling etter at hovedstyret gikk inn for å gjøre bladet uavhengig og redaktørstyrt tilbake i 2001.

Det siste spranget tok vi i 2019, med ny grafisk utforming av bladet og ny nettplattform.

Et uavhengig fagblad er nødvendig for å kunne lage god og kritisk journalistikk, og vi bidrar til å bringe både bransjen og rettsstaten fremover.

Våre saker om advokatfullmektigers arbeidsvilkår, om kvinneflukten, om presset mot rettsstaten i koronatiden, om motargumenter mot foreslåtte lovendringer innenfor mange felt – så som forslaget om å frata internadvokater taushetsplikten, er ferske eksempler.

I år blir advokatloven en stor sak. Lovforslaget legges etter planen frem for Stortinget i mars, og vil neppe nå riksmidienes førstesider. Men Advokatbladet vil selvsagt dekke lovforslaget og reaksjonene bredt.

Advokatbladet blir lagt merke til. I fjor ble vi sitert av andre nettmedier to ganger i uken i snitt. I tillegg siterte 19 papiraviser oss en eller to ganger, deriblant VG og Aftenposten fem ganger hver.

Det koster å utgi et profesjonelt fagblad. Det kreves journalister, fotografer og illustratører, trykking, distribusjon og administrasjon. På nett publiserer vi daglig ferske nyhetssaker og vi sender ut nyhetsbrev til alle medlemmer hver fredag.

Av kontingenten du betaler til Advokatforeningen, går sju prosent til Advokatbladet. Andelen har holdt seg stabil de siste tretten årene.

Vår journalistiske satsning gir resultater. I fjor fikk vi en spesialpris av Fagpressen for vår korona-dekning av domstole-

nes nedstengning og konsekvensene for rettsstaten. Vi hadde også en sterk økning i nett-trafikken. Antall sidevisninger økte med hele 59,6 prosent fra 2019 til 2020. Vi har satt mål om ytterligere økning i 2021.

Husk også at papirmagasinet og net-tavisen er to forskjellige produkter med ulikt innhold.

Har du en sak du mener fortjener oppmerksomhet, en nyhet du vil dele om deg eller firmaet ditt, eller en mening som bør få fokus, så ikke nøl med å kontakte oss.

Vi bærer hundre år med bladhistorie ydmykt på våre skuldre. Men vi liker også å se på oss selv som fremoverlente, unge og preget av tidsånden, med et bankende hjerte for journalistikk om rettsstaten og advokatstanden. •

Mest lest i 2020 på nett

1. Advokat og UiO-sensor Olav Lægveid hevder flerkulturelle jusstudenter har store problemer med å oppnå god dybdeforståelse av jussen.
2. Kjønnsforskjeller: Så mye tjener advokater og jurister i måneden.
3. Høyesterett: Ethvert brudd på promillereguleringene til sjøs gir tap av førerretten.
4. Her er de unge advokatene i landet med høyest inntekt.
5. I Schjødt tjente fjorten advokater over 17 millioner kroner hver
6. En av fem advokater er permittert eller har fått varsel om permittering
7. Advokatetikk: Vil frata bevillingen
8. Ny arvelov innføres fra 2021
9. På nytt nettsted kan klienter rangere og skrive anmeldelser av advokater
10. De 20 største advokatfirmaene omsatte for 10,4 mrd kr i fjor

NINA SCHMIDT

REDAKTØR
nina@advokatbladet.no
mobil: 915 59 602

Ber om kjøreregler for fjernmøter

Advokatforeningen oppfordrer Domstoladministrasjonen til å utarbeide felles retningslinjer for digital samhandling ved domstolene, samt egne retningslinjer for hvilke vitner som kan avhøres i et fjernavhør og hvilke vitner som bør møte fysisk i retten.

I starten av januar sendte Advokatforeningen et brev til DA med innspill om saksavviklingen i domstolene under koronapandemien, basert på tilbakemeldinger fra foreningens 19 kretsledere.

Digitale rettsmøter byr på utfordringer for personvernet, spesielt fotoforbudet i straffesaker, eksempelvis dersom enkelte bruker programvare til å ta opptak av egen skjerm, mener foreningen.

NYTT OM FOLK

41 år etter at hun ble partner i Haavind, blir Bjørg Ven (75) pensjonist. Ven var Advokatforeningens første kvinnelige leder, og ledet foreningen fra 1994 til 1997. Bak seg har hun en rekke styreverv. Hun har vært leder av blant annet Børsklagenemnden og Klagenemnda for offentlige anskaffelser, og styreformann i Folketrygdfondet. Hun har også vært oppnevnt som settedommer i EFTA-domstolen.

Bjørg Ven

Olav Pedersen blir ny daglig leder i landets største advokatfirma utenfor Oslo, Harris i Bergen. Pedersen har vært ansatt i firmaet de siste tjue årene, og overtar rollen etter Børje Hoff, som nå går tilbake til en ordinær partnerposisjon.

Olav Pedersen

1560

Advokatforeningen krever 1560 kroner i offentlig rettshjelpssats i 2022. I tillegg ber den om at halveringen av reisegodtgjørelsen reverseres, at det gjennomføres en helhetlig gjennomgang av stykkprisforskriften, at innslagspunktet for medgått tid i stykkprisordningen endres til 25 prosent, og at rettshjelpssatsen må få et tillegg på 40 prosent i tilfeller der statlige organer planlegger avhør og rettsmøter etter normal arbeidstid. Dette og en rekke andre krav ble diskutert under et møte med Justis- og beredskapsdepartementet i midten av januar.

Les mer på [Advokatbladet.no](https://advokatbladet.no).

Podkastens første gjest var Jon Wessel-Aas.

Lanserer podkasten «Fri prosedyre»

I årets første måned startet Advokatforeningen innspillingen av en helt ny podkast-serie. Hensikten er å nå bredt ut med foreningens hjertesaker på en spennende måte. Berit Reiss-Andersen er programleder.

Planen er å slippe en ny episode på mellom tjue og tretti minutter annenhver uke. I hver sending vil lytterne få hilse på en ny gjest.

— Målet mitt er å utfordre gjestene som deltar, og forhåpentligvis stille dem interessante spørsmål som stimulerer til engasjement, slik at de kan få frem det de har på hjertet, sier Reiss-Andersen.

VISSTE DU AT...

92 prosent av befolkningen har svært eller ganske stor tiltro til domstolene, viser Domstoladministrasjonens Tiltro-undersøkelse for 2020. I 2019 lå tilsvarende tall på 83 prosent. Undersøkelsen viser også at 87 prosent har ganske eller svært stor tiltro til Stortinget, 89 prosent har det samme til politiet og 85 prosent til regjeringen.

Jørn Sigurd Maurud.

Riksadvokaten endrer praksis for mobil-beslag

Etter at Norge i EMD like før jul ble felt for brudd på menneskerettighetene etter beslag av mobiltelefon med advokatkorrespondanse, har Riksadvokaten sendt ut et midlertidig direktiv om gjennomgang av databeslag som kan inneholde opplysninger omfattet av beslagsforbudet.

TEKST: THEA N. DAHL

Nå skal beslaglagte mobiler med mulig advokatkontakt gjennomgås av tingretten.

«I tilfeller hvor det er holdpunkter for at et beslag inneholder opplysninger som er unntatt fra beslag etter straffeprosessloven § 204 første ledd, jf. § 119, skal det sendes til tingretten for utsortering av dokumenter som omfattes av beslagsforbudet. Hvorvidt det foreligger holdpunkter for dette, må nødvendigvis vurderes i det enkelte tilfellet. Mistenktes pretensjon om at et beslag inneholder opplysninger som er ver-

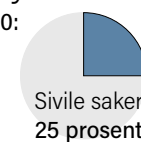
net av straffeprosessloven § 119, skal legges til grunn med mindre den er åpenbart uriktig», står det i direktivet.

Selv om direktivet kan få konsekvenser for etterforskningen, er tiltaket nødvendig for å forebygge ytterligere krenkelser av EMK artikkel åtte, skriver Riksadvokaten.

«Vi er i gang med å analysere den nærmere rekkevidden av dommen og vurdere om det er mulig å etablere en prosedyre for utsortering av taushetsbelagt materiale innenfor dagens organisering av politiet som ivaretar de krav som følger av EMK (...)» •

Dissensfrekvens i Høyesterett

2020:

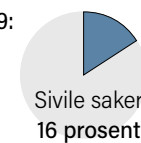

Sivile saker
25 prosent

Straffesaker
12 prosent

2019:

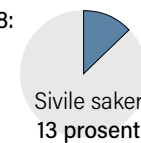

Sivile saker
16 prosent

Straffesaker
10 prosent

2018:

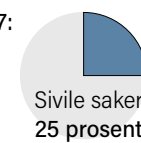

Sivile saker
13 prosent

Straffesaker
9 prosent

2017:

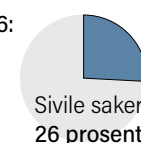

Sivile saker
25 prosent

Straffesaker
14 prosent

2016:

Sivile saker
26 prosent

Straffesaker
2 prosent

KILDE: Høyesteretts årsmeldinger

Rett på NETT

» Mener Høyesterett er underdekket i norske medier

» Partnerytt: Sjekk hvilke firmaer som har rekruttert

» Høyesterett med sjekkliste til advokater om EØS-rettslige spørsmål

» Klienten tjente 43 kroner for mye – fikk avslag på fri rettshjelp

» Tidligere Thommessen-kompanjonger satser med nytt fornybar-firma

Les sakene på [Advokatbladet.no](https://advokatbladet.no) nå!

Vil at Høyesterett skal avklare advokaters profesjonsansvar

Underrettene ser ut til å stille stadig strengere ansvarskrav overfor advokater. Det bør i større grad skilles mellom profesjonelle og private klienter i ansvarsvurderingen, mener ekspert.

TEKST: THEA N. DAHL

Advokat Toralf Wågheim, som er ekspert på profesjonsansvar og fast spaltist i Advokatbladet, etterlyser en avklaring fra Høyesterett.

— En nærmere fastleggelse av ansvarsnormen vil være rettslig avklarende, både for advokatene og klientene, ved å gi nærmere føringer for hvilke plikter og rettigheter som følger med et advokatoppdrag, sier Wågheim, som er partner i Riisa i Bergen.

Det har i lang tid eksistert et strengt profesjonsansvar for advokater. Noen saker tyder likevel på at tingretten og lagmannsretten har lagt seg på en hardere linje enn tidligere, mener han.

— Rettspraksis de siste årene kan indikere at domstolene har anvendt en strengere ansvarsnorm. De har i enkelte saker stilt strenge krav til advokatens kommunikasjon av sine råd, og til klargjøring av risikoelementer som ligger i randsonen av et oppdrag. Det er også eksempler på at underrettene har ilagt ansvar for mangelfull rådgivning om kommersielle forhold, noe som tradisjonelt er ansett å falle utenfor advokatens oppdrag, sier Wågheim.

KLIENTANSVAR

Om en klient er profesjonell eller ikke har betydning for profesjonsansvaret, mener Wågheim.

— Advokaters profesjonsansvar gjelder også når klienten er profesjonell, men advokaten bør kunne forutsette at profesjonelle klienter ikke trenger samme oppfølging og omfang på rådgivningen som en ikke-profesjonell klient.

Ved årsskiftet har det vært to ansvarssaker til behandling i Høyesteretts ankeutvalg. Den ene, som gjaldt anke over dom fra Borgarting lagmannsrett 17. september 2020 (LB-2019-85292), ble nektet fremmet av ankeutvalget 12. januar 2021.

— I lagmannsretten ble Arntzen de Besche dømt til å betale en erstatning på 100 millioner kroner. Det kommer således ingen nærmere avklaring av ansvarsnormen i denne saken.

Den andre, som er anke over dom fra Borgarting lagmannsrett 7. oktober 2020 (LB-2019-90271), ble nektet fremmet en drøy uke senere.

— I den andre dommen ble Kluge dømt til å betale erstatning med cirka 3,2 millioner etter transaksjonsrådgivning overfor en profesjonell klient. Begge sakene reiser etter min mening prinsipielle spørsmål om advokatens plikter overfor profesjonelle klienter, hvor det kunne vært nyttig med en nærmere avklaring fra Høyesterett, sier Wågheim.

— IKKE OVERHOLDT OMSORGSPLIKTEN

Sist Høyesterett tok stilling til advokaters ansvarsnorm var

”

En nærmere fastleggelse av ansvarsnormen vil være rettslig avklarende, både for advokatene og klientene.

for sju år siden, og siden den gang har det vært en rekke ansvarssaker for underrettene.

En kvinne fikk i 2014 advokatbistand i forbindelse med erstatningskrav etter en bilulykke. Tre uker før foreldelsesfristen utløp, sendte hun en epost hvor hun skrev at en annen advokat skulle ta over saken. Advokaten tolket dette som en oppsigelse, og informerte i sitt svar om foreldelsesfristen og hva hun måtte gjøre for å avbryte den. Kvinnen fikk likevel ikke tak i ny advokat før fristen, og kravet ble foreldet. Hun krevde så erstatning fra den oppsagte advokaten for at vedkommende ikke hadde overholdt omsorgsplikten overfor henne ved avslutningen av oppdraget.

Kvinnen vant frem både i tingretten og lagmannsretten, mens Høyesterett kom til motsatt resultat. Den la vekt på at en advokat ikke har fullmakt til å opptre på vegne av en klient etter oppsigelse, og at advokatens plikter i en slik situasjon stort sett er avgrenset til å informere om avgjørende spørsmål — slik som foreldelsesfrist. Advokatforeningen var partshjelper i saken.

— VELDIG SYND AT HØYESTERETT IKKE SLAPP INN ANKEN

Tradisjonelt har advokatansvaret stort sett knyttet seg til nokså klare feil fra advokatens side, ifølge BAH-partner Jan B. Jansen. Han er prosessfullmektig for Arntzen de Besche i saken mot Polaris Media.

— I de senere årene har det kommet opp flere saker som gjelder oppdrag og rådgivning for profesjonelle parter, hvor man etter min mening med rette kan legge til grunn at klienten forstår de avtalene og transaksjonene man begir seg inn på, og den risiko det kan innebære. Den gamle formuleringen fra KPMG-dommen (Rt. 2020 s. 286) om at man utvetydig og med tyngde skal fremheve den risikoen man står overfor, passer ikke særlig godt i omfattende løpende forhandlinger som følges tett av klienten. Dette er relevant både ved vurderingen av uaktsomhetskravet og for spørsmålet om skadelidtes medvirkning. I det minste bør man etter mitt syn kunne legge til grunn at klienter tar opp forhold de finner uklare eller ikke forstår i slike prosesser, sier han.

— Jeg synes det var veldig synd at Høyesterett ikke slapp inn anken i saken mellom Polaris Media og Arntzen de Besche, hvor spørsmålet om hva advokaten kan forvente at profesjonelle klienter forstår kunne fått en sentral plass. Jeg er helt enig i at dette spørsmålet fortjener å få en avklaring i Høyesterett. •

Faksimiler fra E24 og Adresseavisen

Polaris Media vs. Arntzen de Besche

I september i fjor ble Arntzen de Besche dømt til å betale 100 millioner kroner i erstatning for uaktsom rådgivning da Polaris Media solgte Finn-aksjer til Schibsted (LB-2019-85292). Salget gjorde at Schibsteds eierandel vokste til over 90 prosent og dermed ga selskapet skattefordeler ved konsernbidrag. Polaris Media trodde en andel av skattefordelen ville tilfalle dem, men oppdaget etter avtaleinngåelse at det ikke var tilfelle.

Polaris Media mente på sin side at advokaten burde gjort dem oppmerksom på dette, mens Arntzen de Besche argumenterte med at den profesjonelle klienten selv har et ansvar for å sette seg godt inn i avtaleutkast og dokumenter.

Lagmannsretten konkluderte med at advokaten ikke hadde ivaretatt klientens oppgaver, og at Polaris Media ville fått en andel av skattefordelen dersom dette hadde blitt identifisert av advokaten.

Det Stavangerske Investeringselskap vs. Kluge

Høsten 2020 ble Kluge dømt av Borgarting lagmannsrett til å betale 3,2 millioner etter uaktsom rådgivning (LB-2019-90271). Ved salg av et signalbygg i Sandnes i 2017 representerte advokatfirmaet utbygger. Utbygger kalkulerte med at merverdiavgiften fra byggingen skulle bli tilbakeført dersom bygget ble leid ut. Dette ble derimot ikke inkludert i salgsavtalen, og da bygget fikk leietakere, ble heller ikke MVA-avgiften tilbakeført.

Kluge mente på sin side at advokaten hadde tatt opp dette poenget, men lagmannsretten konkluderte med advokatfirmaet ikke var tydelig nok overfor klienten og dermed hadde opptrådt i strid med ansvarsnormen.

Fra konkurrenter

Grette-partnerne Marie Braadland og Silje Grimseth Ullebust.

I en årrekke har Silje Grimseth Ullebust og Marie Braadland knivet om de samme oppdragene innen offentlige anskaffelser.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

De to advokatene har i flere år ligget som nummer en og to på Finansavisens Up & Coming-liste i kategorien «Offentlige anskaffelser».

— Marie og jeg har lenge fulgt hverandre tett. Hun var ferdig på jussen-, og begynte å holde foredrag på de større anskaffelsesrettslige arenaene litt før meg, og var førstemann til å komme inn i på advokatkarvingene. Jeg har alltid hatt et godt faglig inntrykk av henne, sier Silje Grimseth Ullebust.

— Etter å ha vært en periode ute i foreldrepermisjon og samtidig mistet mannen min til kreft, møtte jeg Marie på et anskaffelsesarrangement. Da hadde vi en veldig fin samtale om det å ha en karriere som advokat kombinert med livet for øvrig, og jeg fikk et godt personlig inntrykk av henne også, sier Ullebust.

Ved nyttår byttet hun arbeidsplass fra Hjort til Grette, og ble kollega med Marie Braadland. Da Advokatbladet møtte de to nye kollegene, hadde hun sin aller første dag i ny jobb.

MÅ HA IS I MAGEN

Braadland er glad for å ha Ullebust på laget.

— Jeg har alltid oppfattet henne som en dyktig advokat. Derfor har jeg hatt henne litt i bakhodet som en person det hadde vært bra å få inn i firmaet, sier Braadland.

— Vi har vært konkurrenter. Nå kan vi forene krefter, og det gleder jeg meg til. Som anskaffelsesadvokat må man ofte handle raskt, men samtidig ha nok is i magen til å gjøre gode strategiske vurderinger, og det er mitt inntrykk at Silje alltid er god til.

Fagområdet offentlige anskaffelser fikk en rekke nye problemstillinger å forholde seg til da verden stengte ned i mars 2020, forteller hun.

— Den store utfordringen fra mars og utover var hvordan man skulle håndtere usikkerheten rundt koronasituasjonen i det kontraktsrettslige — både i løpende kontrakter, i pågående konkurranser og i nye konkurranser som skulle utlyses. Kan det tas forbehold i konkurransene, eller kreves tilleggsvederlag ved forsinkelser? Og hva gjør man om underleverandørene ikke kan levere som avtalt?

Force majeure har gått fra å være noe som nærmest aldri var aktuelt til noe høyst reelt hele bransjen har måttet forholde seg til, legger hun til.

GODT ÅR

— Generelt har det vært mange nye situasjoner å håndtere for bransjen. Heldigvis har det offentlige fortsatt å lyse ut kontrakter.

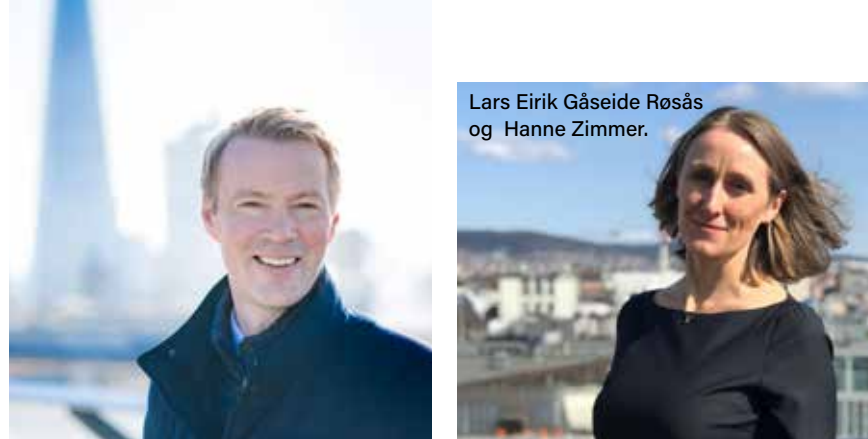
2020 var et godt år for Grette, til tross for pandemien, forteller Braadland.

— Aller mest gledelig er omstillingsevnen advokatene har vist, og hvor godt de har håndtert situasjonen. Vi har unge ansatte som bor alene i mindre leiligheter, men som likevel står på skikkelig hjemmefra, sier Braadland.

Grette har nå femten advokater som jobber med offentlige anskaffelser. •

”
Nå kan vi forene krefter, og det gleder jeg meg til.

MARIE BRAADLAND

Lars Eirik Gåseide Røsås og Hanne Zimmer.

- Uendelig mye bedre enn «no deal»

Norske advokater ser store endringer etter Brexit. London kan gradvis svekkes som finanssentrum på bekostning av andre byer utenfor Europa, tror Thommessen-partner.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

At Brexit-avtalen endelig ble underskrevet på julaften var en lettelse. Ifølge den London-bosatte Thommessen-partneren Lars Eirik Gåseide Røsås er likevel mye fremdeles uavklart.

— At man skulle få på plass en miniumsavtale var ganske forventet, etter som det var så mye å tape på begge sider. Her i UK var nok folk egentlig mest overrasket over at det tok så lang tid å bli enige, sier Røsås.

Med et mutert virus ute av kontroll er London hardt rammet av pandemien. Røsås er for tiden den eneste Thommessen-advokaten i den engelske hovedstaden.

— Jeg opplever avtalen som svært innrettet mot varehandelen. Storbritannia importerer langt mer av varer fra EU enn de eksporterer den andre veien. Eksport av tjenester viktigere, men dette er ikke omfattet av avtalen. I praksis betyr det at avtalen er god for EU, men ikke spesielt god for Storbritannia, sier Røsås.

Han legger til at selv om avtalen fastsetter at det ikke skal være toll på varer over landegrensene, er det en rekke administrative barrierer som er etablert, og tidlige tegn tyder på at næringslivet har betydelige utfordringer med å tilpasse seg til disse.

— Dette kan lede til forsinkelser, økte kostnader og mer begrenset handel og utvalg.

Han understreker at Brexit-avtalen som nå er inngått på ingen måte er et endestopp, og senere vil kunne bli både forbedret og supplert av nye punkter, ek-

sempelvis på et område som finansielle tjenester.

FINANS BLØR

Særlig finansielle tjenester er utsatt for øyeblikket, sier Røsås: — Ganske umiddelbart etter Brexit-avstemningen ble en stor del av aksjehandelen flyttet fra London til kontinentet, forteller han.

— Vi har kun i begrenset grad sett at investeringsbankene har flyttet ansatte herfra. Men mange forbereder seg på å kunne gjøre det, dersom det skulle bli nødvendig. Dersom de ikke får i stand en avtale på dette området, vil vi kunne se en gradvis svekkelse av London til fordel for andre finanssentrum utenfor Europa, eksempelvis New York.

— Denne avtalen er uendelig mye bedre

enn ingen avtale. Så gjenstår det å se hvor store problemer den vil skape i praksis.

VANSKELIGERE Å FLYTTE

Wikborg Rein-partner Hanne Zimmer har bred erfaring med EU og EØS-rettslige spørsmål. Hun tror særlig personbevegelser vil påvirkes.

— På alle områder som forutsetter at folk flytter på seg, vil vi se endringer. Mye av tanken i selve Brexit er at dette ikke skal være så lett som det har vært. Dette vil helt klart få betydning for flere næringer, sier Zimmer.

— At man ikke lenger har en full anerkjennelse av yrkesprofesjoner på tvers av landene vil også kunne berøre advokatprofesjonen, med mindre man har en godkjent bevilgning før 31. desember 2020. Tidligere har man kunnet få godkjent praksis i det andre landet. Etter det som er kjent, ønsker Norge at et enklere regime for gjensidig godkjenning skal inn i en fremtidig frihandelsavtale mellom Norge og Storbritannia, men utfallet her kjenner vi jo ikke ennå, sier Zimmer.

Diskusjonene om hvilken rolle EU-domstolen skal ha i tvisteløsningen, og hvorvidt avtalen skulle legge føringer på utviklingen av britiske domstoler, har vært andre viktige spørsmål.

— Et av de betente forhandlingspunktene var statsstøttepolitikken. Det ble vedtatt at de skal ha et parallelt regime med nasjonale håndhevingsmekanismer, men det blir spennende å se hvordan dette vil bli gjennomført i praksis, sier Zimmer.

Hun tror andre områder der advokater vil merke det er spørsmål om personopplysninger, finansielle tjenester, og krav til styremedlemmers nasjonalitet og bosted. •

ANNONSE

Finansavisen JUS

For næringslivsfolk og advokater

Glanset fredagsmagasin med fire utgaver

Utgivelser 2021:

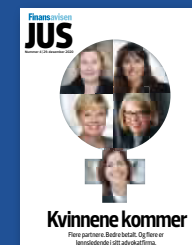
19. februar (9. februar)

28. mai (18. mai)

3. september (24. august)

26. november (16. november)

(Materiellfrist i parantes)

Kontakt Caroline Reed Smith-Meyer
+47 900 15 283 // caroline.smith.meyer@hegnar.no

Finansavisen

Fride Wirak og Didrik Beck Rodarte er henholdsvis leder og nestleder i Yngre forsvarere.

Må vente månedsvis før de kan kalle seg advokat

– Et tungrodd system, mener unge forsvarere, som ber Tilsynsrådet digitalisere advokatbevillingsprosessen.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Fride Wirak søkte Tilsynsrådet om advokatbevilling den 3. september. Først seks uker senere kom bekrefteisen om at hun oppfylle kravene for å få bevilling. Med bekrefteisen fulgte en beskjed om at hun ikke hadde anledning til å kalle seg eller fremstå som advokat før bevillingen var aktivisert.

Den 3. november søkte hun om å aktivisere advokatbevillingen. Etter å ha mottatt og betalt nødvendige bidrag til Tilsynsrådet og Disiplinærnemnden, fikk hun den 26. november en e-post fra Tilsynsrådet. Der ble det bekreftet at hun står registrert i Tilsynsrådets register over praktiserende advokat.

Først i januar 2021 fikk hun det endelige fysiske beviset i posten – mer enn fire måneder etter at hun søkte om advokatbevilling.

TUNGRODD SYSTEM

Wirak jobber i Matrix Advokater i Oslo, og er leder for Yngre forsvarere. Hun har fått flere tilbakemeldinger fra andre unge advokater som også mener det går for tregt.

– For meg virker dette som et tungrodd system, og noe som burde vært digitalisert, sier Wirak.

Hun legger til den lange saksbehandlingstiden kan få direkte konsekvenser for den enkelte.

– Enten ved at lønnsforhøyelse eller endrede arbeidsvilkår lar vente på seg, eller at man ikke får oppnevning i seks-årsaker eller saker for lagmannsretten.

– Heldigvis ser det ut til at de fleste dommere viser fleksibilitet i tilfeller der man har oppfylte de formelle kravene, og venter på bevillingen, sier Wirak.

Hun vil ikke legge all skyld på Tilsynsrådet for tidsbruken, men skulle ønske at prosessen hadde vært enklere. Nå gleder hun seg over å endelig kunne kalle seg advokat.

– Jeg kommer til å bære tittelen med stolthet og ydmykhet, sier Wirak.

– IRRITERENDE

Også Didrik Beck Rodarte er blant dem som nylig har søkt bevilling. Han må påregne nesten to måneders ventetid før han får den i hånden.

– Det er irriterende. Vilkårene er veldig firkantet. Det burde gå ganske raskt å se

på disse dokumentene, jeg kan ikke skjønne at det behøver å ta så lang tid som syv uker. Vi har ventet i to år, så skal du vente i flere måneder til, sier Elden-advokaten.

På Tilsynsrådets nettsider heter det at ytterligere behandlingstid vil måtte påregnes ved høytider, ferieavvikling eller dersom søknaden inneholder mangler.

– Det er ingenting i veien for at man både søker om advokatbevilling og melder oppstart av advokatvirksomhet i samme brev. Tilsynsrådet vil uansett avvente utfallet av bevillingssøknaden før man starter å behandle oppstartmeldingen. Dette fordi vi må vite at søker faktisk får bevilling, før han eller hun kan registreres her som praktiserende advokat, sier direktør Hege Bjølseth i Tilsynsrådet.

Enkelte av dem som søker om bevilling ønsker ikke å ta den i bruk med en gang, for eksempel fordi de arbeider med andre gjøremål enn advokatvirksomhet, forteller hun.

– Sekretariatet får en del henvendelser om søknader om advokatbevilling, noe som til en viss grad kan påvirke saksbehandlingstiden. Et annet forhold som også kan ha betydning, er om nødvendig dokumentasjon er vedlagt søknaden, eller om saksbehandler må purre opp enkelte forhold.

– Vi er uansett takknemlige for alle innspill, innenfor dagens regelverk, som kan gjøre saksbehandling enda «smoother», sier Bjølseth. •

Psykiske belastninger på hjemme-kontor

– ENGSTELIGE FOR Å BLI OPPFATTET SOM USELVSTENDIGE

En fersk undersøkelse besvart av medlemmer av Yngre Advokater viser at mange mistrives på hjemmekontor. Lite kontakt med kolleger, samt frykt for at isolasjon påvirker evnen til å gjøre jobben med den kvaliteten og hurtigheten som trengs, er blant utfordringene.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det fortalte psykolog og parterapeut Catrin Sagen og Thomas Hansen, leder for forretningsstøtte i Arntzen de Besche, da de rett før jul holdt et kurs om advokaters psykiske helse i regi av Yngre Advokater.

Sagen, som er kjent fra ulike podkaster og TV-serien Gift ved første blick, arbeider ved Institutt for psykologisk rådgivning i Oslo. Hansen har doktorgrad i psykologi, og har forsket spesielt på sosial påvirkning og gruppeprosesser.

I forkant hadde YA sendt ut en spørreundersøkelse om hjemmekontor-tilværelsen og dens konsekvenser. Nærmere ett hundre advokater og fullmektiger svarte.

– Vi strever når vi ikke har kontakt med kolleger, og mister mye av det sosiale og av arbeidsplassen vår. I dette landskapet er det mange som mister motivasjon og faktisk blir stresset, innledet Sagen.

– I svarene fra undersøkelsen ser vi at det for så vidt ikke er det sosiale folk er opptatt av, men hvilke konsekvenser isolasjonen får for selve yrkesutøvelsen, sa hun.

Dette er spesielt utfordrende for unge advokater fordi utviklingsløpet fra jurist til advokat blir veldig sårbart i den situasjonen vi er i nå, mente Hansen.

TØR IKKE KONTAKTE LEDEREN

Mange som svarte på undersøkelsen tilkjennega at de ikke tør å ta kontakt med ledere, fordi de ikke vil oppleves som uselvstendige.

– Det er ikke så mye annet å råde de unge til enn faktisk å våge å ta initiativet. Husk at lederne er deres mentorer og veiledere. Selv har de aldri måttet utvikle seg som unge advokater i den situasjonen dere er i dag. Hvis de opplever dere som uselvstendige, må de i tilfelle korrigeres, sa Hansen.

Mange rapporterte at arbeidet opplevdes monotont.

– Vi må kalibrere forventningene; livet er annerledes nå. Vi må huske på at vi er i en tidsbegrenset unntakstilstand. Og vår evne til å løse arbeidsoppgaver er til en viss grad avhengig av konteksten vi arbeider i.

– På hjemmekontor tenker mange at det går så tregt oppe i hodet, at advokattankene ikke trigges på soverommet eller på kjøkkenet, men at man må sitte på et kontor blant fagbøker i et fagmiljø. Og vi henter faktisk lettere frem ting når vi er i den konteksten der vi har hentet kunnskapen fra.

VENTE PÅ ÅNDEN

Men du kan ikke sitte og vente på at du skal få ånden over deg, sa de to.

– Aktivitet skaper engasjement. Hvis du sitter og venter på at du skal bli engasjert, så kommer det ikke til å skje noe. Henrik Ibsen sa at han hver eneste kveld, for å klare å motivere seg til å skrive, alltid avsluttet midt i en setning, for da var han raskt i gang igjen neste morgen, fortalte Sagen.

Man må ha godhet for seg selv, anbefalte Sagen, og tenke at alle andre har det litt på samme måte.

– Kjenn etter hva du er redd for, og anerkjenn følelsene. Si de høyt og del dem med deg selv. Hvis du har en kollega du stoler på, så ta en kaffe digitalt og si du er stuck, du har prestasjonsangst, og så går du rett inn og gjør det du har utsatt, eller det du ikke gjorde bra nok på nytt, sa Sagen. •

PS: Advokatbladet har ikke fått tilgang til svarene i undersøkelsen av personvernshensyn. Les mer fra kurset på Advokatbladet.no.

Undersøkelsen viser at det er mange som sliter med de samme utfordringene, sa Thomas Hansen og Catrin Sagen.

” Aktivitet skaper engasjement. Hvis du sitter og venter på at du skal bli engasjert, så kommer det ikke til å skje noe.

Vil at katastroferammede skal få fri rettshjelp

Politikerne forstår ikke viktigheten av fri rettshjelp, mener Merete Smith, som tar til orde for at mennesker i krise må få tilgang til gratis juridisk bistand.

- Sårbare ofre blir stående alene mot sterke parter, advarer advokat.

TEKST: THEA N. DAHL

Naturkatastrofer, som skredet på Gjerdrum, utløser et stort behov for rettshjelp. Foto: Tommy Gildseth, Wikimedia Commons

Etter kvikkleireskredet på Gjerdrum natt til 30. desember har flere advokatfirmaer bidratt til samfunnsdugnden som fulgte ved å tilby gratis juridisk bistand til skredrammede.

Generalsekretær Merete Smith applauderer den medmenneskelige innsatsen, men mener at Staten bør utvide rettshjelpsordningen til også å omfatte akutt rettshjelp til mennesker i krise — slik som etter en naturkatastrofe.

– Jeg mener behovet for og betydningen av rettshjelp er veldig undervurdert av politikerne. Vi bør utvide retten til fri rettshjelp på flere områder, og et område er nettopp ved alvorlige

katastrofer. Det er når folk er i ulike typer kriser at de trenger hjelp, også rettshjelp.

HA RETT OG FÅ RETT

Det er ikke vanskelig å tenke seg at mennesker utsatt for en forferdelig hendelse, slik som raset i Gjerdrum, vil trenge masse rettshjelp så snart de mest prekære behovene er dekket, mener Smith.

– Hvilke rettigheter har man egentlig, hva har man krav på i henhold til forsikringen, hva med verdien av boligene både for husene som raste, men også for husene i nærheten, hvor går grensen for erstatning, og så videre, eksemplifiserer hun.

Det er stor forskjell på å ha rett og å få rett, fort-

setter Smith: — Men det er viktig at hjelpen kommer fort. Derfor burde det eksistere en ordning i loven. Hvis man først skal utrede hele spørsmålet, tar det lang tid å få en slik ordning på beina. Det er bedre å få litt rettshjelp raskt, enn å vente lenge for at færre skal få mer — da blir ofte behovet, konfliktene og utfordringene større.

– VANSKELIG Å FÅ OVERSIKT

Advokatfirmaet Økland på Romerike er blant dem som har tilbudt gratis advokathjelp til skredrammede.

– Jeg er helt enig i, og støtter Smiths utspill. Vi ser hvor mange spørsmål som kommer nå, og

etter hvert vil utfordringene begynne å hope seg opp. Advokatene har best effekt når vi rådgir preventivt og på forhånd. Behovet for juridisk bistand i akutte situasjoner er der. Spørsmålet blir om det er staten eller den enkelte som skal bære regningen, sier daglig leder Audun Bollerud.

Nå er det også et spørsmål om granskning, noe som blir veldig viktig, fortsetter han.

– I vårt område er det ikke mer enn fem år siden forrige skredulykke. Den gang på Sørumsjøen, der tre mennesker omkom. Granskningen i kjølvannet av ulykken ble utsatt for en del juridisk kritikk. Nå er det tid for å stille de riktige spørsmålene på nytt. De skredrammede har ikke kraft og ressurser til det nå.

– EN STOR TRYGGHET

Advokat Rune Østgård holder til i Steinkjer, og representerte familiene som ble rammet av kvikkleireraset i Kattmarka i Namsos for drøye ti år siden. Nå har han bistått advokatfirmaet Økland med sine erfaringer. Østgård er enig i at akutt rettshjelp til mennesker i krise burde omfattes av rettshjelpsordningen.

– Det er utvilsomt at de rammede er i en veldig sårbar situasjon, og den sårbarheten er til stede i mange år. Samtidig skal de ta stilling til veldig mye i tiden som følger, og særlig det første året. De skal bygge opp livet sitt igjen, og de må gjennom omfattende prosesser i forbindelse med forsikringssaker. Om det hadde ligget tilgang til gratis rettshjelp i bunn, ville det vært en stor trygghet, mener han.

De rammede møter sterke motparter, fortsetter Østgård.

– De står overfor motparter eller samarbeidspartnere som for eksempel forsikringsselskaper og kommunen, aktører som er veldig ressurssterke. Det blir asymmetri mot den skadelidte. De blir svake. Selv om mange er rammet samtidig, er det sjeldent man ser at de danner en felles front, eller gjøre et viktig fellesarbeid opp mot de sterke partene. De står veldig hver for seg, mens forsikringsselskapene for eksempel, samarbeider med hverandre og kan koordinere sin politikk om ønskelig.

– MYE HJELP Å FÅ

I slutten av november i fjor utløp fristen for å inngi høringssvar til forslaget til ny rettshjelpslov. Statssekretær Lars Jacob Hiim sier Justis- og beredskapsdepartementet ennå ikke vet hvordan anbefalingene fra Rettshjelpsutvalget skal følges opp.

– Det er mange ulike kriser som kan ramme enkeltpersoner eller grupper av befolkningen. Det er ingen generell bestemmelse om fri rettshjelp til mennesker i krise. Mange personer som får fri rettshjelp, befinner seg imidlertid i ulike kriser. Rettshjelpsordningen er bare én av mange ordninger, tilbud og tjenester hvor befolkningen gis tilgang til rettslig bistand.

– Når vi gjennomgår ordningen for fri rettshjelp vil vi vurdere hvilke områder som bør omfattes av ordningen, sier Hiim. •

– Vi har fått flere titalls henvendelser og telefoner. Det kommer stadig flere juridiske spørsmål, sier Audun Bollerud.

– Om staten raskt yter rettshjelp til kriserammede, kan det bety at behovet til samme gruppe på et senere tidspunkt blir redusert, sier Merete Smith.

– En klient etter skredet på Namsos fortalte at ingen av dem som bodde ved skredområdet var blitt helt seg selv igjen i tiden etterpå, sier Rune Østgård.

”Jeg mener behovet for og betydningen av rettshjelp er veldig undervurdert av politikerne.

MERETE SMITH

Vil ha MER FØLBARE disiplinær-reaksjoner

- Advokatloven forventes å bli lagt frem for Stortinget innen 26. mars.
- Et splitter nytt disiplinær- og tilsynssystem for advokater ligger i kortene, samt mange andre endringer.
 - Advokatforeningens disiplinærutvalg og to-instans-systemet forsvinner.
 - Den nye Advokatnemnda skal behandle alle klager på advokater.
- Advokatnemndas sekretariat skal ligge i Advokatforeningen.
- Advokatlovutvalget har foreslått å innføre gebyrer på inntil 1,1 millioner kroner i grove disiplinærsaker.
- Målet er et enklere, hurtigere og mer brukervennlig disiplinærssystem.

TEKST: NINA SCHMIDT

PS: Punktene over er basert på Justisdepartementets foreløpige retningsvalg. Hva som kommer i det endelige forslaget til advokatlov blir først kjent når proposisjonen legges frem for Stortinget.

- Ikke dyrere, bare enklere

– Departementet har gitt oss noe informasjon om hva de vil foreslå i en ny lov, og vi mener dette vil gi en god tilsyns- og disiplinærordning. Den vil bli enklere og lettere å forstå, og ikke minst vil saksbehandlingen kunne gå betydelig raskere. Nettopp fordi det blir en forenkling, tror vi ikke den blir dyrere, slik noen har gitt uttrykk for, sier Merete Smith i Advokatforeningen.

– Selv om det er mange tillitsvalgte som gjør en fantastisk dugnadssinnsats i dag, har systemet med to instanser kostnader. Den største utfordringen blir etter min mening å bevare engasjementet for advokatetikk i kretsene, også etter at disiplinærutvalgene avslutter sin virksomhet. Men det tror jeg vi skal få til, sier Smith.

Advokatlovutvalgets leder, høyesterettsdommer Bergljot Webster, overrakte forslaget til advokatlov til daværende statssekretær i Justisdepartementet, Vidar Brein-Karlsen (Frp) den 20. mars 2015. Foto: Henrik Evertsson

Dagens disiplinærssystem beskyldes for å være tungrodd, tregt og vanskelig å forstå, i alle fall for publikum. Lang saksbehandlingstid og reaksjonsformer som ikke svir hardt nok for advokatene som felles, er blant ankepunktene.

Justis- og beredskapsdepartementet har i snart seks år arbeidet med forslaget til advokatlov. Departementet har, i dialog med blant annet Advokatforeningen og Tilsynsrådet, tatt standpunkt til hvilken modell den foretrekker for et nytt tilsyns- og disiplinærssystem.

Det nye organet Advokatnemnda skal behandle disiplinær- og salærsaker, samt klager på tilbakekall av bevilling. Samtidig forsvinner Disiplinærnemnden, Advokatbevillingsnemnden og Advokatforeningens sju regionale disiplinærutvalg.

Det foreslås også å opprette et Advokattilsyn, som erstatter dagens Tilsynsrådet.

LITE FØLBARE REAKSJONER

Disiplinærreaksjonene er ikke alltid følbare nok for advokater som felles, selv om de fleste advokater tar dagens system svært seriøst, mener Advokatlovutvalget.

De tre verbale reaksjonsformene kritikk, irettesettelse og advarsel er for like. Det holder med én verbal reaksjon – disiplinær kritikk, mener utvalget. Men i tillegg foreslås å innføre et gebyr begrenset oppad til 10 G (1 G pr. mai 2020 er 101.351 kroner).

Pengene skal gå til statskassen, og gebyrets størrelse skal

avhenge av sakens alvorlighetsgrad, og av advokatens historikk i disiplinærssystemet.

«Overtredelsesgebyr vil kunne bidra til å styrke advokatstandens anseelse utad ved at det gis en mer markert reaksjon på alvorlige regelbrudd. Dessuten antas overtredelsesgebyr å kunne ha en større preventiv virkning overfor advokatene, særlig for gjengangerne. Overtredelsesgebyret vil dermed kunne bidra til at advokater i større grad etterlever advokatregelverket. Overtredelsesgebyret vil dessuten innebære en tydeligere markering av bruddets alvor enn dagens reaksjonsform «advarsel», heter det i Advokatlovutvalgets utredning.

IKKE FOR HØY TERSKEL

Gebyr skal kunne ilegges dersom advokaten har opptrådt «kvalifisert klanderverdig og der flere tilsvarende overtredelser vil kunne tenkes å føre til tilbakekall av advokatbevillingen», skriver utvalget.

Den understreker at det likevel er en forutsetning at terskelen for overtredelsesgebyr ikke settes for høyt.

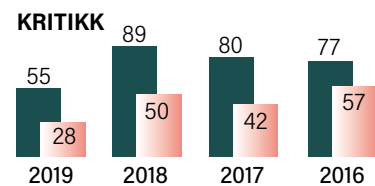
«Det vil være et stort spenn når det gjelder alvorlighetsgraden av overtredelser som fører til overtredelsesgebyr, og dette kan komme til uttrykk ved utmålingen.»

Advokatforeningen har i sin høringsuttalelse støttet forslaget, og mener begrensningen på 10 G er rimelig.

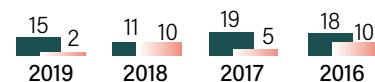
Både i Sverige og Danmark er slike gebyrer innført for lengst, med godt resultat, ifølge utredningen. •

Reaksjonsform

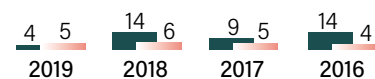
Tall fra disiplinærutvalg
Tall fra disiplinærnemnden

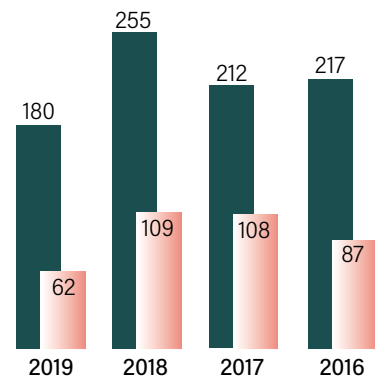
IRETTESETTELSE

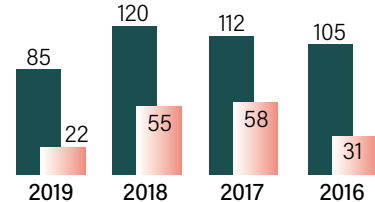
ADVARSEL

IKKE BRUDD PÅ RGA

IKKE NEDSATT SALÆR

Morgendagens klagesystem

HVEM SKAL SITTE I NEMNDA

- Nemnda skal bestå av fem advokater, fem dommere, to fra staten og tre fra brukerinteresser. *
- I den enkelte sak settes Advokatnemnda med tre medlemmer som ledes av et dommermedlem. *
- I tilbakekallssaker eller andre saker av stor betydning skal nemnda settes med fem medlemmer, eller i plenum i særlige viktige prinsipsaker. *

SLIK ER KLAGEGANGEN

- Advokatforeningens sekretariat sørger for å innhente tilsva fra partene.
- Jurister i sekretariatet behandler klagen og skriver forslag til vedtak som innklaget advokat får anledning til å kommentere før behandlingen i Advokatnemnda. *
- Sekretariatet skal gi partene nødvendig veiledning. *
- Samtlige vedtak i nemnda oversendes Advokattilsynet. *
- Vedtakene er offentlige.

* Forslag fra Advokatlovutvalget. Det er pr. nå ikke kjent om dette blir foreslått av departementet, men Advokatforeningen har støttet forslagene i sin høringsuttalelse.

Kilder: Forslag fra Advokatlovutvalget og Justisdepartementet

ADVOKATTILSYNET

Skal ha tilsyn med advokater. Kan utstede og tilbakekalle advokatbevilling. Finansieres av advokatene selv. Advokattilsynet vil utgå fra Tilsynsrådet.

DISSE REAKSJONENE KAN NEMNDA GI

- Ved brudd på RGA kan nemnda ilegge to reaksjoner; kritikk og overtredelsesgebyr (i alvorlige tilfeller).
- Gebyret skal være maks 10 G (1.013.510 kroner pr. 1.1.21). *
- I salærsaker kan nemnda sette ned salæret og pålegge tilbakebetaling.
- Advokatfullmektiger kan i visse tilfeller felles. *
- Også et advokatforetak skal kunne felles. *
- Vedtak kan ikke påklages, men kan bringes inn for domstolene.

HVORDAN KLAGER MAN

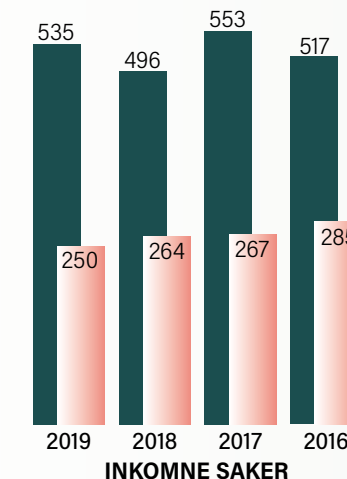
- Klage på advokat for brudd på RGA eller for høyt salær leveres i Advokatnemndas digitale portal. Klager må benytte BankID.
- Klager må betale et klage-gebyr, med enkelte unntak. *
- Alle advokater kan innklages, ikke bare medlemmer av Advokatforeningen.
- Klagefristen er seks måneder.

ADVOKATNEMNDA

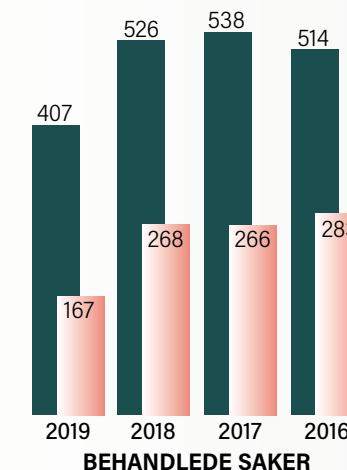
En sammenslåing av Advokatbevillingsnemnden og Disiplinærnemnden. Skal være uavhengig og finansieres av advokatene selv, og eventuelt klagegebyrer. Skal behandle alle salær- og disiplinærklager som første og eneste instans, samt behandle klager på tilbakekall av advokatbevilling gjort av Advokattilsynet.

Antall advokater innklaget

Tall fra disiplinærutvalg
Tall fra disiplinærnemnden

INKOMNE SAKER

BEHANDLEDE SAKER

Dette felles advokatene hyppigst for

Punkt 3.1.2 om advokatens oppfølging av oppdraget

Punkt 1.3 om saklig og korrekt opptreden

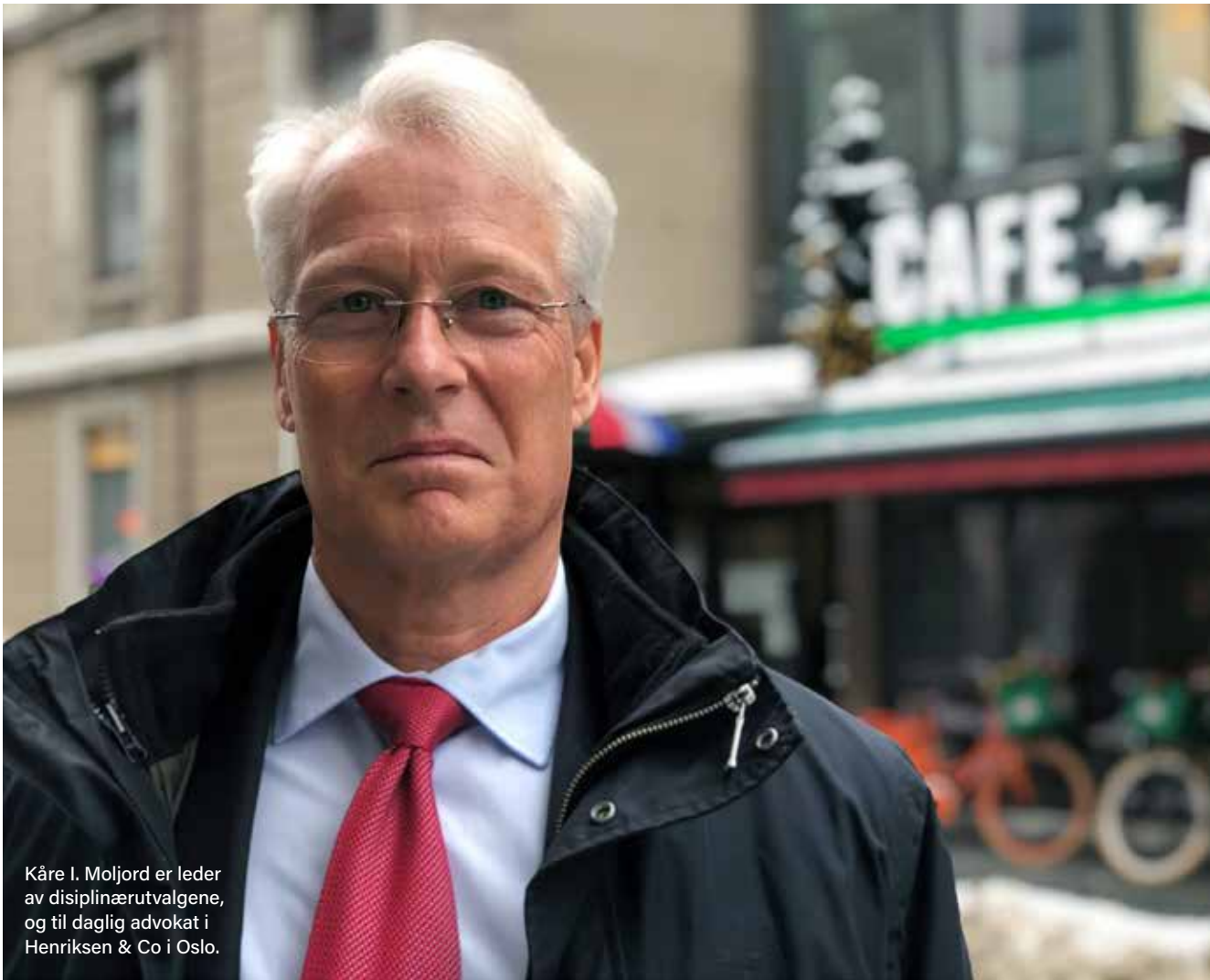
Punkt 3.3.1 om salærberegning

Punkt 3.2 om interessekonflikt

Dette er advokatene felt for

ÅR	Advokatens opptreden	Saksoppfølging	Salærberegning	Interessekonflikt	Forhold til domstolene	Advokatens oppgave	Forlikstilbud	Oppdrag mot tidligere klient	Tilbakeholde saksdokumenter:	Kollegiale forhold	Henvendelse til motpart	Uforholdsmessige høye kostnader	Uavhengighet	Taushets- og fortrolighetssplikt	Etablering av oppdrag	Klientmidler	Nedsatt salær	Minnelige ordninger
2019	19	24	10	10	0	6	2	0	3	0	4	6	2	0	2	0	24	2
2018	41	38	14	17	0	10	9	0	0	5	9	7	6	5	5	3	34	0
2017	40	25	12	17	11	8	0	0	0	3	0	8	7	9	0	6	40	0
2016	46	43	20	15	0	13	0	10	0	6	5	4	0	4	0	0	34	0

Kåre I. Moljord er leder av disiplinærutvalgene, og til daglig advokat i Henriksen & Co i Oslo.

– Bra med forenkling

Det nye, foreslåtte disiplinær-organet Advokatnemnda vil få svært mye å gjøre, og vil kunne bli dyrere for advokatene, advarer lederen for disiplinærutvalgene, Kåre I. Moljord.

TEKST: NINA SCHMIDT

87 advokater arbeider i dag med klagesaker i de syv regionale disiplinærutvalgene til Advokatforeningen. Justisdepartementet foreslår å ta utvalgene ut av den statlige klageordningen. Dette betyr i praksis at de vil bli nedlagt, og at Advokatnemnda skal behandle alle klager som eneste instans.

Disiplinærutvalgene har de siste fire årene behandlet 496 saker årlig i snitt. Av disse ble

det fellelser for brudd på Regler for god advokatskikk i 136 saker, og nedsatt salær i 33 saker i snitt.

Kåre I. Moljord, som er leder for Advokatforeningens disiplinærutvalg, er enig i forslaget til omlegging av klageordningen. Men han ønsker å trekke frem fire forhold han synes fortjener fokus:

- At Advokatnemnda vil få stort arbeidspress.
- At lokalt fokus på god advokatskikk rundt om i distriktene kan bli redusert.
- At rettssikkerheten kan bli redusert når toinstans-klagebehandling av saker bortfal-ler.
- At den nye ordningen kan bli vesentlig dyrere for advokatene.

TYNGRE KLAGER

— Advokatnemnda vil få svært mange klager

å behandle, ettersom den skal avgjøre både disiplinærklager og salærtvister. Det er ganske opplagt at den vil få et stort arbeidspress når den etter forslaget skal behandle alle klager som eneste instans. Utviklingen i klagen er at de blir tyngre og mer kompliserte, sier Moljord.

Justisdepartementet ønsker å plassere Advokatnemndas sekretariat i Advokatforeningen. Jurister i Advokatforeningen skriver i dag utkast til avgjørelser i Disiplinærnemnden.

— Den digitale klageportalen som foreningen har utviklet, både forenkler og automatiserer deler av klagebehandlingen. Men slik jeg ser det, vil nedleggelsen av disiplinærutvalgene kreve en betydelig styrking av Advokatforeningens sekretariat, sier Moljord.

— Arbeidet i disiplinærutvalgene gjøres i hovedsak på dugnad. Det svært viktige og gode arbeidet som gjøres der, vil måtte gjøres av noen andre i den nye ordningen. Den produksjonen de representerer, faller bort. Og den må erstattes.

– BETRYGGENDE KLAGEADGANG

Avstanden mellom advokatene og Advokatnemnda blir større, dersom lokalkunnskapen om advokater i egen region forsvinner, påpeker han.

— Det er grunn til å frykte at det lokale søkelyset på god advokatskikk i regionene vil falle bort eller bli redusert, sier Moljord.

At klager i det nye systemet bare skal behandles i én instans, og ikke skal kunne klages videre, kan føre til redusert rettssikkerhet, sier Moljord.

— Jeg vil tro at de aller fleste vil mene at det er betryggende med klageadgang. Med det nye systemet vil man måtte reise søksmål mot domstolene hvis man er uenig i resultatet. Det er derfor en risiko for at det kan bli flere søksmål mot Advokatnemndas vedtak, enn vi har hatt mot Disiplinærnemndens vedtak, på grunn av ulikt styrkeforhold mellom advokat og klient, men dette blir bare en spekulasjon.

ADVOKATENE MÅ BETALE

Justisdepartementet forutsetter at den nye ordningen skal finansieres av advokatene selv.

— Hvis antall klager og klagenes kompleksitet blir den samme, og gratisarbeidet til de 87 advokatene i disiplinærutvalgene faller bort, så vil den nye klageordningen jo måtte bli dyrere, gitt at alle andre forhold er like. Litt avhengig av hvordan ordningen kalibreres, så kan dette medføre at kontingenten vil måtte bli høyere enn i dag, sier Moljord.

— Jeg antar at man kan innføre et klage-gebyr. Uansett reises jo spørsmålet om hvordan den nye ordningen skal finansieres.

JA TIL FORENKLING

Både Advokatforeningen og Justisdepartementet mener at dagens disiplinærsystem bør forenkles.

— Dette er jeg helt enig i. Det rettssøkende publikum har nok liten bevissthet om forskjellen

på disiplinærutvalgene og Disiplinærnemnden på de ene siden og Tilsynsrådet for advokatvirksomhet og Advokatbevillingsnemnden på den andre siden. At de bare får ett organ å forholde seg til, vil innebære en forenkling. Men at det nye systemet vil føre til raskere saksbehandling, tror jeg neppe blir resultatet uten videre. Hvis ikke Advokatforeningens sekretariat tilføres betydelige ressurser, så kan man ikke se bort fra at behandlingen i sekretariatet vil bli en flaskehals i det nye systemet, sier Moljord. •

INGUNN GREVE TØLLESEN

leder for disiplinærutvalget for Nord-Norge kretsene

– Jeg synes forslaget høres ut som en forenkling av systemet. En mister jo den geografiske spredningen, men jeg er usikker på hvor stor betydning dette egentlig har. Utover dette har jeg ingen kommentarer.

ADA CATHRINE HØST MYTTING,

leder for disiplinærutvalget for Østfold og Follo, Romerike og Hedmark kretser

– Dagens ordning fungerer, men den er i for stor grad basert på frivillighet og dugnadsarbeid fra utvalgets medlemmer. Det er klart at sakene dermed ikke blir prioritert over annet arbeid som må utføres hos de respektive medlemmene i utvalgene. Dette gjenspeiles også i dagens saksbehandlingstid.

87 advokater i disiplinærutvalgene

- Disiplinærutvalget for Aust- og Vest-Agder, Sør-Rogaland og Haugesund kretser: **11 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Møre og Romsdal og Trøndelag kretser: **7 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Nord-Norge- kretsene: **10 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Oppland, Buskerud, Vestfold og Telemark kretser: **8 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Oslo krets (9 underutvalg): **31 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Vestland krets: **10 medlemmer**
- Disiplinærutvalget for Østfold og Follo, Romerike og Hedmark kretser: **10 medlemmer**

Justisdepartementet har overfor Advokatforeningen og Tilsynsrådet signalisert et såkalt «foreløpig retningsvalg» der det foreslås å opprette en Advokatnemnd som skal behandle både disiplinær-saker og salærklager som første og eneste instans. Nemnda skal også være ankeinstans for klager på vedtak om tilbakekall av bevilning.

Justisdepartementet foreslår at Advokatnemndas sekretariat skal ligge i Advokatforeningen, og at jurister der skal forberede alle klage- og salærsaker før avgjørelse i nemnda.

DISIPLINÆRNEMNDENS LEDER:

- Vi trenger et mer pedagogisk system

– Jeg tror det er riktig å foreta en opprydning. Dagens disiplinærsystem er uoversiktlig og vanskelig tilgjengelig, særlig for klagere.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sier Ruth-Louise Osborg, leder av Disiplinærnemnden, og til daglig dommer ved Sunnmøre tingrett i Ålesund.

Hun håper det nye systemet blir mer pedagogisk, slik at klagerne forstår hvilke reaksjoner en klage kan føre til.

– «Mannen i gata» sliter med å forstå hva disiplinærsystemet kan avgjøre. Mange har ikke kunnskap om reaksjonsformene, men ønsker at advokaten skal miste bevillingen. Et én-instans-system vil stille høye krav til den informasjonen som gis til klagerne i forkant av klageprosessen, sier Osborg.

Advokatlovutvalget foreslår at det nye disiplinærorganet Advokatnemnda skal ha veiledningsplikt overfor partene.

– Det synes jeg er et godt forslag. Vi erfarer at mange klagere lærer mye i prosessen. Først når saken kommer til oss, forstår de hva som egentlig kan behandles. At systemet legges opp fra et forbrukerperspektiv er viktig, etter min oppfatning.

Osborg har sittet i Disiplinærnemnden i seks år, de siste to årene som leder. Hun er nettopp gjenoppnevnt for en ny toårsperiode.

KONTAKT KOSTER PENGER

Hun synes det er vanskelig å si noe generelt om sakene som behandles i nemnden.

– Men jeg synes det er blitt mange kompliserte saker med innflokke problemstillinger og relativt store mengder dokumenter. Dette samsvarer med den generelle samfunnsutviklingen.

Hun ser ikke noen bestemt trend i typen saker som kommer inn til nemnden, men erfarer at mange saker hand-

ler om at salæret har vokst seg større enn tvistebeløpet.

– Det er viktig for advokater å forklare til klientene at enhver kontakt koster penger. Å formidle dette til klienter som har mye på hjertet og ofte tar kontakt – og kanskje snakker et annet morsmål – er utfordrende.

Hoveddelen av klagerne i disiplinærsystemet er privatpersoner som klager på sin egen advokat, men det kommer også klager på motpartens advokat eller tredjeparts advokat, og også fra fir-

”

At systemet legges opp fra et forbrukerperspektiv er viktig, etter min oppfatning.

maer, domstolene, fylkesnemndene og kommunene, forteller Osborg.

HÅPER PÅ OPPRYDNING

– Er det noe i klageprosessen som burde vært annerledes?

– Det viktigste hjertesukket mitt, og noe som gjør behandlingen av salærklager særlig vanskelig å forstå for klager, er at advokaten kan ta ut forliksklage, og at saken derfor må avvises fra disiplinærsystemet. Dette blir forhåpentligvis ryddet opp i med den nye loven.

En del saker avvises fordi klagefristen er utløpt.

– Advokatene informerer normalt om klageadgangen i sine oppdragsbekreftelser. Men ofte er disse veldig lange, og blir

i for liten grad gjennomgått av klienten. Dessuten er språket ikke alltid veldig lett tilgjengelig. Det burde være mulig å forklare dette på en enklere måte.

At alle disiplinær- og salærsaker skal behandles av ett organ, vil gi en mer ensrettet praksis, tror hun.

– I dag risikerer man at ulike utvalg behandler ting ulikt. Så jeg ser det som en fordel å få en mer samordnet praksis, og å bygge veldig god kompetanse i ett sekretariat.

JURISTER SKRIVER UTKAST

I dag er systemet slik at det er jurister i Advokatforeningens sekretariat som i de fleste saker skriver utkast for Disiplinærnemnden. Juristene foreslår ofte to alternative utfall, forteller Osborg.

– Vi føler oss på ingen måte bundet av utkastskrivners utkast, men har tett og god dialog med juristene underveis i prosessen.

Justisdepartementet foreslår en tilsvarende ordning for Advokatnemnda. Enkelte frykter at det vil bli nyutdannede uten praktisk erfaring som vil stå for saksbehandlingen. Osborg deler ikke denne bekymringen.

– Det begynner ferske, flinke jurister som utredere i Høyesterett også. Med god nok opplæring bør ikke dette være en betydelig svakhet. I dag fungerer samarbeidet med juristene godt, og det er en stor fordel at jurister skriver utkast.

– Er det en ulempe at annen instans forsvinner?

– Det vil nok ha både fordeler og ulemper, men dette er det ikke opp til nemnden å mene noe om. Det er nok ikke bare advokatene som vil mene noe om dette, sier Osborg. •

– Jeg har fått med meg at Advokatforeningen støtter forslaget, og at den er opptatt av å sikre fortsatt engasjement for god advokatskikk ute blant advokatene. Dette er viktig, og jeg håper at endringen ikke vil føre til at engasjementet blir mindre, sier Ruth-Louise Osborg.

- Timeregistreringen er blitt helt «slavisk»

Det er i enkelte tilfeller for enkelt å sette likhetstegn mellom timelister og salær, mener etikk-veteran.

TEKST: THEA N. DAHL

Det mener Trine Buttingsrud Mathiesen, som er å regne som en ekspert på advokatetikk. Hun har blant annet tilbragt 18 år som medlem av Disiplinærnemnden, og i tillegg også brukt seks år som medlem av Tilsynsutvalget for dommere.

Hun er partner i Advokatene Buttingsrud på Hønefoss, og sitter i en rekke utvalg, og er blant annet leder av Klagenemnda for naturskader.

Mathiesen er noe ambivalent til Justis- og beredskapsdepartementets forslag til nytt disiplinærsystem. På den ene siden applauderer hun raskere saksbehandlingstid, men er betenkt over tap av tottrinnsbehandlingen.

– Det har vært en betryggende fordel, kanskje særlig for klagerne. Samtidig kan det ta over ett år å få behandlet en sak i både disiplinærutvalget og nemnden slik systemet er i dag. Kortere saksbehandlingstid er absolutt et gode. Det er også bra at det er jurister i Advo-

katforeningen som skal skrive utkast. Foreningen har erfaring med dette, hvilket gir kontinuitet, mener hun.

Mathiesen mener det spesielt i enkelte saker vil være en fordel med en raskere avklaring.

– Eksempelvis er det bra at salærsaker slipper å dra ut. Slik jeg ser det har departementets forslag til nytt system både fordeler og ulemper.

SLITER MED OPPFØLGING

Tidligere vurderte man ofte salæret etter hva saken talte, ifølge Mathiesen. Selv om timelister kan være enklere å forholde seg til, er det ikke alltid til det bedre, mener hun.

– Det har blitt så slavisk timeregistrering, og mange forventer at det bare er å sette likhetstegn mellom timelister og salær. Det kan frata rettssikkerhet for noen nettopp fordi det blir for dyrt. Innimellom blir det for enkelt å kreve så og så masse i salær bare fordi man har et visst antall timer.

– Enkelte tror at jo høyere man roper, desto bedre advokat er man. Det stemmer sjeldent med virkeligheten, mener Trine Buttingsrud Mathiesen.

”

Innimellom blir det for enkelt å kreve så og så masse i salær bare fordi man har et visst antall timer.

»

Hentet fra boken
Innføring og oppgave-
samling i advokatetikk
av Advokatforeningen i
samarbeid med advokat
Haakon I. Haraldsen
(Universitetsforlaget).

ETIKKOPPGAVER MED FASIT

Test deg selv – hvor god er du i advokatetikk?

Advokatforeningen har i samarbeid med advokat Haakon I. Haraldsen, som har skrevet kommentarutgaven til Regler for god advokatskikk, gitt ut en bok som blant annet inneholder 137 konkrete etikk-oppgaver med fasit. Her er et lite utvalg.

Klienten fikk fri rettshjelp

Du påtar deg et oppdrag som etter noe tid viser seg å være omfattet av ordningen med fri rettshjelp. Ved inngåelse av oppdraget utarbeidet du en oppdragsbekreftelse med en timesats som er noe høyere enn den offentlige salærsatsen. Oppdragsbekreftelsen ble akseptert av klienten. Ved fakturering legger du den oppgitte timeprisen til grunn, og ikke offentlig salærsats.

Klienten mener dette er urimelig, og klager på salærberegningen. Er din salærberegning i strid med Regler for god advokatskikk?

SVAR - Klienten fikk fri rettshjelp

Hvis advokaten først har påtatt seg et oppdrag uten forbehold om at saken dekkes under ordningen med fri rettshjelp, har han plikt til å søke om rettshjelpsdekning for klienten og bistå klienten på best mulig måte. Det samme gjelder hvis advokaten ikke er klar over dekningssmuligheter når han påtar seg oppdraget, og først senere blir klar over dette. Han kan da ikke si fra seg oppdraget, eller true med å gjøre det.

Konklusjon: Din salærberegning vil være i strid med RGA.

Truer lege med søksmål

Din klient er misfornøyd med behandlingen hun har fått hos en lege. Du tilskriver legen og reklamerer på vegne av klienten. Reklamasjonen er din første henvendelse til legen. Du fremsetter krav og orienterer at du vil politianmelde ham, sende klage til tilsynsmyndighetene og saksøke ham hvis kravene ikke imøtekommes. Har du handlet innenfor rammene av god advokatskikk?

SVAR - Truer lege med søksmål

Spørsmålet er om du har opptrådt saklig og korrekt. Se avgjørelse i ADA-2012-D183: «Etter nemndens vurdering, har innklagede, i brev til klager, gått lenger enn hva som var nødvendig for å ivareta klientens interesser. Nemnden peker særlig på at brevet var den første henvendelsen til motparten og at innklagede truet med både sivilt søksmål, politianmeldelse for bedrageri og klage til tilsynsmyndigheten for leger. Advokater skal være særlig tilbakeholdne med å true med politianmeldelse for straffbare forhold. Trusselen om politianmeldelse for bedrageri vurderes derfor som særlig grov. Det er ellers ikke akseptabelt at advokater benytter slike trusler for å utøve press på en person slik at klientens ønske om økonomisk løsning får gjennomslag.»

Strid om testament

For noen år siden bisto du en klient med å sette opp et testament. Testamentet ble senere trukket tilbake, og et nytt testament ble utarbeidet med bistand fra en annen advokat. Etter testators død mener arvingene at testamentet er ugyldig, og ønsker din bistand i en tvist tilknyttet testamentets gyldighet. Kan du påta deg oppdraget?

SVAR - Strid om testament

Spørsmålet er om det foreligger årsaker til at du ikke bør påta deg oppdraget. Du vil trolig inneha kunnskap fra det første advokatoppdraget som kan brukes til å avklare hva som var testators vilje. Advokaten kan derfor tenkes å bli ført som vitne i tvisten.

Konklusjon: Det er i strid med RGA pkt. 4.7 å påta seg oppdraget.

Medieuttalelse om dom

En advokat sier til media: «Det er en ubegripelig svakhet ved den juridiske delen av dommen, den blir anket.» Er uttalelsen i tråd med RGA?

SVAR - Medieuttalelse om dom

Spørsmålet er om uttalelsen tar tilbørlig hensyn til domstolens verdighet. Se avgjørelse inntatt i ADA-2007-106: «Utvalget antar at det ikke er avgjørende for anvendelse av RGA om advokatens analyse av dommen er korrekt. Om advokaten mener at det er en svakhet ved dommen at spørsmål han anser som sentrale ikke er drøftet, må han være fri til å si det offentlig. Utvalget anser likevel at ordet «ubegripelig» ikke kan brukes slik det er gjort i dette tilfelle. At advokaten selv ikke begriper hvordan retten har resonnerert kan han fritt gi uttrykk for, men slik uttrykket brukes her, blir det en karakteristikk av rettens juridiske evner og det er i strid med RGA pkt. 2.4.2.»

Konklusjon: Advokatens uttalelse er i strid med RGA.

Salærstrid med klient

En advokat ønsker å gå til sak mot en tidligere klient som ikke har gjort opp for seg. For å underbygge salærkravet, ønsker advokaten å dokumentere det arbeidet hun har gjort for vedkommende klient. Er det i strid med RGA å legge frem slik dokumentasjon?

SVAR - Salærstrid med klient

Spørsmålet er hva som er omfattet av taushetsplikten. Taushets- og fortrolighetsplikten gjelder selv om klienten ikke gjør opp for seg. En advokat som ønsker å dokumentere sitt salærkrav, må være varsom med å røpe taushetsbelagte opplysninger. Advokaten bryter ikke taushetsplikten ved å fremlegge dokumentasjon, men må passe på ikke å fremlegge mer enn nødvendig.

Advokaten svarer ikke

Du tilskriver motpartens advokat i anledning en tvist. Motpartens advokat responderer ikke, og du purrer på henvendelsen. Etter fire uker har du fortsatt ikke mottatt noe svar fra advokaten. Du klager advokaten inn for disiplinærutvalget. I sitt tilsvarende svar til utvalget forklarer advokaten den manglende responsen med at han ikke har klart å komme i kontakt med sin klient. Hva tror du disiplinærutvalget konkluderer med?

SVAR - Advokaten svarer ikke

Spørsmålet er om advokaten har opptrådt hensynsfullt og imøtekommende overfor motpartens advokat. Se avgjørelse inntatt i ADA-2013-D56: «Nemnden mener prinsipielt at advokaten har plikt til å besvare henvendelser fra en kollega, og at en i alle fall må forvente at det gis en tilbakemelding på at en ikke har fått kontakt med klienten, alternativt at klienten må ha bedre tid til å vurdere et forslag. Å helt unnlate å besvare henvendelsen ved flere purringer, er etter nemndens mening i strid med de advokatetiske regler.»

Konklusjon: Motpartens advokat har brutt RGA pkt. 51.

- Positivt at taushetsplikt-reglene samles

– Det er klart en ulempe at anneninstans forsvinner i det foreslåtte nye disiplinærsystemet, mener etikk-nestor Haakon I. Haraldsen. Han har skrevet kommentarutgaven til Regler for god advokatskikk.

TEKST: NINA SCHMIDT

At Disiplinærnemnden noen ganger kommer til et annet resultat enn disiplinærutvalget, skyldtes ofte at saken er bedre opplyst i runde to, påpeker Haraldsen. Han understreker at utvalgsavgjørelsene i første instans som regel er av høy kvalitet, og hans inntrykk er at Disiplinærnemnden ofte kommer til det samme resultatet som førsteinstans.

Men at ankemuligheten forsvinner med nytt system, er uheldig, mener Haraldsen.

I det nye systemet skal jurister i Advokatforeningens sekretariat skrive utkast til alle disiplinær- og salærklager.

– Jeg ser for meg at man vil måtte ansette ganske mange. Det kan bli en kostbar sak for advokatene, hvis det forutsettes at advokatene skal dekke regningen. At det blir vesentlig mer kostbart enn dagens ordning, er jeg ganske sikker på, sier Haraldsen.

Selv om alle advokater er underlagt Advokاتفorskriften, er det noen forskjeller i kravene som stilles til advokater som ikke er medlemmer av Advokatforeningen. For eksempel trenger de ikke å ta etterutdannelse.

FORSKJELLIGE REGLER

De er heller ikke pålagt å skrive oppdragsbekreftelse, forteller Haraldsen. Han er glad for at det i ny advokatlov foreslås at alle advokater ved oppdragets start skal opplyse om prisinformasjon, hvem som er ansvarlig advokat og hva oppdraget omhandler.

– At alle advokater blir pålagt en slik informasjonsplikt, er viktig. Det blir en fordel å få dette inn i regelverket, sier Haraldsen.

Han er også glad for at Advokatlovutvalget foreslår å klargjøre reglene for styreverv, og foreslår at en advokat som er styremedlem i et selskap, ikke kan påta seg oppdrag for dette selskapet.

– Dette kan til en viss grad gjøres i dag, her er reglene skjønnsmessige og litt uklare. Advokatlovutvalget foreslår å fastsette at om advokaten ikke selv kan påta seg oppdraget, så er det ikke noe i veien for at en kollega i firmaet eller advokatfellesskapet kan gjøre det. Samtidig er det en god regel som foreslås at ingen advokat i dette advokatfellesskapet skal kunne ta en sak mot selskapet, sier Haraldsen.

Han er også positiv til at advokatlovutvalget samler reglene om taushetsplikt i loven på ett sted.

– I dag er advokaters taushetsplikt ikke direkte og uttrykkelig lovfestet, men er indirekte fastsatt i straffeloven og andre lovregler, i tillegg til at det foreligger en omfattende høyesterettspraksis på området. Det er en stor fordel at reglene inntas i en ny advokatlov. •

Haakon I. Haraldsen er partner i Bull & Co, og har i tillegg til kommentarutgaven til RGA skrevet boken Innføring og oppgavesamling i advokatetikk i samarbeid med Advokatforeningen.

- Ikke interessekonflikt på grunn av fillesak

Advokatbransjen bør ta en diskusjon om interessekonflikter knyttet til representasjon av internasjonale konsern og datterselskap, og bør lese regelverket bedre, mener BI-professor Morten Kinander.

Dette er ganske aktuelt for de store firmaene. For eksempel i oljesektoren er det mange utenlandske selskaper. Kan du ta en sak mot Shell Norge hvis du har Shell Nederland som klient, for eksempel, spør Kinander.

Han ledet nylig Skatterådgiverutvalget, som blant annet foreslo å frede advokaters taushetsplikt i skattesaker. Han holder både foredrag og kurs om interessekonflikter, både i advokat- og finansbransjen.

– Jeg bruker ofte en scene fra TV-serien The Sopranos som eksempel i undervisningen; der Tony vil skille seg og forteller det til alle advokatene i hele området, slik at det ikke er noen som kan ta saken for kona. Dette skaper en typisk situasjon der spørsmålet om interessekonflikt dukker opp. Mitt inntrykk er at advokater er for dårlige til å se hva som faktisk står i det advokatetiske regelverket om dette. Etter reglene er man ikke i interessekonflikt på grunn av en liten fillesak, klientforholdet må ha gitt advokaten en fordel, sier Kinander.

– Mitt inntrykk er at veldig mange advokater, når det kommer til de advokatetiske regler, ikke først og fremst leser reglene, men tenker friere enn de gjør ellers når de tar stilling til rettsspørsmål, sier han. •

Justisdepartementet: - For tidlig

Justis- og beredskapsdepartementet jobber fortsatt med oppfølgingen av Advokatlovutvalgets forslag til advokatlov; *NOU 2015: 3 Advokaten i samfunnet*, opplyser senior kommunikasjonsrådgiver Linda Hafstad.

– Vi tar sikte på å fremme en proposisjon for Stortinget i løpet av våren. Det er for tidlig å kommentere konkrete forslag nå. Foreløpige retningsvalg er tidligere sendt til Advokatforeningen og Tilsynsrådet, men det er også for tidlig å kommentere detaljene i dette nå, sier Hafstad.

DANSK PROFESSOR:

- Lukker øynene for viktig debatt

– Advokatmyndighetene lukker øynene for at en av de aller største interessekonfliktene, nemlig konflikten mellom advokatens ønske om å få oppdraget til å vokse, for derved å øke tidsforbruket som sikrer en god inntjening, og klientens ønske om å få en hurtig og effektiv løsning av oppdraget til en overkommelig betaling.

Det sier professor Mads Bryde Andersen ved Center for Market and Economic Law ved Københavns Universitet til Advokatbladet.

– Det er en helt åpenbar interesse-motsetning her, og dette er en debatt jeg har savnet, sier Andersen.

Han er ekspert i advokatrett, og er blant annet hyppig benyttet som dommer i internasjonal voldgift.

HØY TIDBRUK GIR HØY INNTJENING

– Norske advokater har meget høy inntjening fordi de har vært i stand til å overbevise klientene om at det er nødvendig å bruke enormt mye tid. Jeg tror ikke folk blir lykkeligere over å få en tvisteløsning med så mange detaljer, eller over den omkostningen advokat-

utgifter utgjør. Dette er en debatt advokater ikke ønsker å ta, sier Andersen.

Geir Woxholth mener det er vanskelig å være uenig med det Andersen sier her.

– Det som er påfallende er at akkurat dette er en helt åpenbar interessekonflikt som alle tar for gitt, og som ikke er regulert noe sted. Den lar seg vel heller ikke regulere annet enn indirekte, gjennom regler om plikten til å håndtere saker raskt, korrekt og ordentlig på den ene siden og salærbestemmelser på den andre. Disse reglene kan imidlertid ikke løse konflikten.

– Når det gjelder store og ressurssterke klienter er det ikke så farlig å la dette være markedsstyrt, fordi de kan stille vilkår til arbeid og betaling, og i stadig større grad gjør de jo det. Problemet, og det er både påtagelig og

antagelig uløselig, oppstår når det gjelder mindre ressurssterke klienter, for eksempel mindre næringsdrivende og private enkeltpersoner, sier Woxholth.

ER UENIG

Disiplinærutvalgets leder Kåre I. Moljord er uenig med Mads Bryde Andersen.

– Denne type utsagn har vi hørt før. Det er dette som oftest sies og holdes mot advokatene. Dette bygger på en forutsetning om at advokaten ikke ivaretar klientens interesser; en forutsetning vi ikke kan akseptere. Ja, det er sikkert noen som har den holdningen, men det vil i så fall være et brudd på vår samfunnsrolle, og er i strid med advokatloftet vårt om å fremme rett og hindre urett. Utsagnet forutsetter en holdning hos advokatene som ikke er tillatt og ikke er akseptabel, sier Moljord. •

”

Jeg tror ikke folk blir lykkeligere over å få en tvisteløsning med så mange detaljer.

»

INTERESSEKONFLIKTER

- En del advokater må bli flinkere til å si nei

Interessekonflikter er et område der mange advokater trår feil. – Inntjeningspress er på mange måter elefanten i rommet, mener jusprofessor Geir Woxholth.

TEKST: NINA SCHMIDT

Utfordringen er at reglene om interessekonflikt gjelder alle former for advokatvirksomhet, mener Geir Woxholth, jusprofessor ved UiO og forfatter av boken God advokatskikk.

– Det som kan være godt nok for et mindre firma, kan være utilstrekkelig for en «advokatfabrikk». En annen utfordring er at reglene er formulert som generelle standarder. Det svekker forutberegneligheten. Man kan tenke seg at de i større grad burde formes ut fra hva som erfaringsmessig er konkrete situasjoner hvor misbruk kan oppstå, og i større grad knytter vurderingen opp mot det enkelte oppdrag, sier Woxholth.

Han viser til at den danske jusprofessoren Mads Bryde Andersen har foreslått å kategorisere konflikttyper i et fargesystem (rød, blå, gul og grønn), samtidig som man i større grad lar klientsamtykke oppheve interessekonflikten.

– Selv tenker jeg at ideen er god, det er for eksempel slik inhabilitet for dommere avgjøres i internasjonale voldgiftssaker. Men en slik ordning kan ha sine ulemper. Det kan fort bli en slags klarering nærmest basert på en grov og nokså unyansert sjekkliste og svar som gir selvbekreftelser.

De advokatetiske reglene om interessekonflikt kan aldri bli gode nok, mener han: – Men selv mener jeg at det eksisterende regelverket, med noen få unntak, er tilfredsstillende.

VANSKELIGE Å FØLGE

Det er spesielt to forhold som gjør

Advokatvirksomheten som sådan har endret seg betydelig i løpet av de siste årene, og man har fått flere og andre etiske utfordringer, men de grunnleggende advokatidealene er fortsatt de samme, skriver Geir Woxholth i boken God advokatskikk. Foto: Odin Drønen / Morgenbladet

at dagens regler er vanskelig å følge, mener han.

– Det ene er at reguleringen er standardpreget. Det andre er at flere av reglene er bygget på et såkalt appearance-hensyn, det vil si at de rammer antagelsen om en mulig risiko for interessekonflikt. Hovedregelen i RGA punkt 3.2.1 lar det avgjørende være om

unnskylde seg med at dette ikke var noe man tenkte på, understreker han.

– Løsningen er å frasi seg oppdraget hvis man er i den minste tvil. Jeg mener at advokaten egentlig har en plikt til det. Jeg tenker vel at en del burde bli flinkere til å si nei, og at svikt på dette punktet er den mest nærliggende forklaringen på at så mange felles.

MØTER STENGTE DØRER

I mindre firmaer på små steder er den største risikoen for interessekonflikt at «alle kjenner alle» og at man nærmest kan bli litt immun for at utveksling av fortrolig informasjon egentlig er så farlig, påpeker han.

– I de store firmaene er utfordringene helt annerledes. Tidspress som gjør konfliktsjekk utfordrende, tidspress på oppdragene, og ikke minst inntjeningspress, som gjør at man kan være fristet til å kutte hjørner. Det er dessverre en grense for hvor langt man kan motarbeide sånt med et regelverk. Dette dreier seg primært om holdninger.

I Danmark – der konkurransemynighetene nettopp har lansert en rapport om konkurranse situasjonen i advokatmarkedet, har det vært en debatt om at for strenge regler om interessekonflikt faktisk hemmer konkurranse, og kan hindre klienter i å få tak i advokater med spesialistkompetanse.

Dette er også en utfordring her hjemme, mener Woxholth.

– Særlig innenfor visse felt med spesialisert rådgivning kan klienten møte stengte dører, uansett hvilket firma man henvender seg til. Da blir det ikke så mye igjen av det frie advokatvalget.

ÉN STOR KLIENT

Advokater som har store deler av sin inntekt fra én klient, kan påvirke advokatens vurderinger, skriver advokatlovutvalget, som likevel konkluderer med at det er mange vektige innvendinger mot å stille krav om at advokater ikke skal kunne ha oppdrag fra kun én eller få klienter.

– Akkurat dette innebærer en stor utfordring for integriteten og uavhengigheten til et firma og firmaets advokater. Men situasjonen er ekstremt kompleks å regulere. Jeg resonnerer derfor på samme måte som utvalget. Konflikten blir regulert av det generelle uavhengighetskravet i RGA, men den generelle regelen er jo egentlig helt ubrukelig på en konflikt som denne. Dessverre, sier Woxholth.

Artikkel 3.2.5 i reglene om interessekonflikt har som hovedregel at klienten kan samtykke til at en advokat kan påta seg et oppdrag, til tross for interessekonflikt. Men advokaten kan ikke påta seg oppdraget dersom det kommer i konflikt med lojalitets- og fortrolighetsplikten, eller plikten til å være uavhengig.

– Her mener jeg at hovedregelen om samtykke bør brukes mer i praktiske konfliktilfeller. Det forutsetter at advokaten gjør aktivt bruk av den som virkemiddel. Det er gode muligheter til å la samtykket oppheve interessekonflikten, uten at man støter an mot kjernen i unntaket, og det bør i større utstrekning avklares om de kan brukes, sier Woxholth.

Advokater kjenner etikken godt, og bør ikke undervurderes på dette punktet, mener han.

– Advokatene vet i alle fall nok til å forstå når de har et etisk problem, og det er det viktigste. Derfra, til å bevisstgjøre seg på det, ta forholdsregler, og kanskje si nei til oppdrag, er det nok likevel et stykke. Det hele står og faller mye på den enkelte advokat og dennes integritet, men sånn må det nesten også være. Regler kan ikke løse alt. Inntjeningspresset er nok i atskillig utstrekning elefanten i rommet. •

- Interessekonflikt-reglene må moderniseres

Interessekonflikt-reglene er utformet slik at oppdraget er personlig for advokaten, men i dag er det ofte advokatfirmaet som tar på seg oppdragene. Her bør reglene fornyes, ifølge etikkeksperter.

TEKST: THEA N. DAHL

Sammenliknet med antall advokater, antall oppdrag og det enorme antallet mulige klagesituasjoner, er det ekstremt få klager som kommer inn, sier Trond Stang, som inntil årsskiftet var partner i Schjødt og er leder av Advokatforeningens etikkutvalg.

– Særlig reglene for interessekonflikt har blitt viktigere de siste årene som følge av at det blir stadig flere store advokatfirmaer, sier Stang, og mener reglene er modne for en modernisering.

Driver man som advokat i et selskap eller annen form for fellesskap, gjelder reglene for samtlige. Er én i interessekonflikt, kan heller ikke kolleger ta saken, utdyper etikkeksperter.

– Med et stort antall store advokatfirmaer, blir risikoen for interessekonflikt mye større fordi man håndterer mange flere klienter. Samtidig flytter advokater mer på seg fra et firma til et annet nå enn før. Da kan man ta med seg «smitte» når man kommer fra et firma hvor man jobbet for en klient, hvorpå denne blir motpart når man bytter firma.

Som følge av taushetsplikten, kan man heller ikke be en nyansatt erfaren advokat eller partner om å legge frem en liste over tidligere klienter, påpeker Stang.

– Spørsmålet blir om reglene er riktig satt. De er skrevet slik at oppdraget er personlig for advokaten. I dag ser vi likevel at det i realiteten er advokatfirmaet som tar på seg oppdragene. Ofte er man flere som jobber sammen, det er firmaet som har saken og som står ansvarlig overfor klienten. Her bør reglene moderniseres – uten at det går på akkord med viktige prinsipper som uavhengighet og fortrolighet selvsagt, mener han.

Selv om interessekonflikter er en utfordring, tror Stang at det er en problematikk advokater mer enn noen annen yrkesgruppe er bevisste på.

– Norske advokatfirmaer gjør et kjempestort antall interessekonfliktvurderinger hver dag. Hvis noen er uenige, ordnes det opp i, i hvert fall så lenge interessekonflikten oppdages. Både firmaene og antall klienter har vokst. Det er mange flere advokater som opplever interessekonflikter i det daglige enn tidligere. Derfor tror jeg også at flere har blitt bevisste på det og at de dermed er flinkere til å håndtere det nå enn før. •

– Jeg tror det står bra til når det gjelder advokaters bevissthet rundt etikk. Her opplever jeg ingen spesiell utvikling til enten det verre eller det bedre de senere år, sier Trond Stang. Foto: Henrik Evertsson

ETIKKUTVALGET

Etikkutvalget er Advokatforeningens høringsutvalg for endringer i Regler for god advokatskikk, og reviderer kommentarutgaven til RGA. Det tar også stilling til etikkspørsmål forelagt av foreningens hovedstyre, og kan gi råd til enkeltmedlemmer på forespørsel.

Utvalget har blant annet kommet med uttalelser om advokaters taushetsplikt i kontorlandskap, om akkvisisjon av klienter basert på domstolenes beramningslister og om jusstudenter som arbeider i ulike advokatfirmaer. Alle uttalelsene er tilgjengelig på Advokatforeningens nettsider.

Frode Sulland har også lovord
å si om advokaters etikkutøvelse.
– Det er langt flere nå som har blitt
flinkere til å uttale seg på en måte i
pressen som gjør at de ikke identifiserer seg med sin klient. Her har det
blitt en større bevissthet.

Foto: Andreas Fadum

– Domstolene har for stor respekt for det frie forsvarervalget

Dermed oppnevnes det advokater til tross for fare for interessekonflikt, mener Frode Sulland.

TEKST: THEA N. DAHL

**”
Det frie
forsvarervalget
skal stå sterkt,
men samtidig
må man beskytte
klienter mot
advokater som
ikke er
uavhengige.**

Sulland erkjenner at han selv kan ha delvis skyld for at domstolene ikke har vektlagt risikoen for interessekonflikt mellom partene mer ved oppnevning av forsvarer.

– Da Orderud-saken skulle opp for retten i 2001, ble det protestert mot oppnevningen av forsvarerne til Lars Grønnerød og Kristin Kirkemo fordi disse arbeidet i kontorfellesskap. Høyesterett (Rt-2001-465) gikk langt i å si at man kunne akseptere en viss risiko for interessekonflikt. Min oppfattelse var at dette ble godtatt for å hindre at saken skulle bli utsatt, og det viste seg jo raskt at det var reell motstrid mellom de to.

Det var Sulland selv som brakte saken inn for det som den gang het Høyesteretts kjæremålsutvalg.

– Jeg burde kanskje forutsett at utvalget i en slik situasjon ikke ville være villig til å sette til side det frie forsvarervalget. Det ble lagt til grunn at

det bare var «en viss risiko» for motstrid, og det gjorde ikke oppnevning «utilrådelig» når det også kunne medført fare for utsettelse.

UAVHENGIGE RÅD

Kjennelsen fra Høyesterett har antagelig medvirket til en sterk tilbakeholdenhet hos domstolene til ikke å respektere det frie forsvarervalg, ifølge den tidligere lederen av Forsvarergruppen.

– Det frie forsvarervalget skal stå sterkt, men samtidig må man beskytte klienter mot advokater som ikke er uavhengige. Retningslinjer for forsvarere, punkt 3.3, slår fast at det avgjørende er om det «kan oppstå interessekonflikt» og at «samtykke fra klient skal ikke tillegges vekt». Likevel har rettspraksis lagt seg på en linje med for stor respekt for fritt forsvarervalg, med den konsekvens at det oppnevnes advokater til tross for fare for motstrid, sier Sulland.

Allerede ved første konferanse og første avhør er det helt avgjørende at forsvarer kun har sin egen klients interesser for øyet og kan gi råd helt uavhengig av andres interesser i samme sak, minner han om.

– Det er nok et problem at viljen og ønsket

om oppdrag kan ha overskygget disse prinsippene fra advokatens side i noen tilfeller. Hos oss sier vi stadig nei til oppdrag fordi det kan oppstå motstrid, eksempelvis i saker om slagsmål eller ran med flere involverte, eller i saker om familievold hvor foreldrene ønsker hver sin forsvarer fra samme firma. Samtidig opplever vi ofte at klienter begjærer skifte av forsvarer til advokater ved kontorer som allerede er involvert i samme sak.

NEKTET OPPNEVNELSE

I september i fjor avsa Borgarting lagmannsrett en kjennelse som nektet oppnevning av flere forsvarere fra samme firma i en voldssak med fire tiltalte. Borgarting skriver blant annet at forsvarernes retningslinjer må tillegges vesentlig vekt.

Dermed la lagmannsretten seg på samme linje som tingretten, som mente det var «utilrådelig» at flertallet av de tiltalte skulle ha forsvarere fra samme advokatfirma.

«Lagmannsretten viser til at saken gjelder voldsutøvelse mot en person som de tiltalte ifølge tiltalen skal ha utført i fellesskap. Det kan lett tenkes at de tre nevnte tiltalte vil komme i en situasjon hvor de skylder på hverandre eller forsøker å minimalisere sin egen rolle, ut fra hva som kommer fram under hovedforhandlingen. Det vises videre til at de tiltalte har forklart seg på en måte om enkelte forhold som gjør at ikke alle forklaringene kan være riktige», heter det blant annet i kjennelsen (LB-2020-134061).

– Dette er en markering av en litt annen retning enn hva Borgarting har hatt før, og en viktig presisering av at det er risiko for motstrid som er avgjørende – interessekonflikten trenger altså ikke ha oppstått, understreker Sulland.

– LAVE SATSER SKAPER ETISKE UTFORDRINGER

Ifølge Sulland har enkelte av hans bransjekolleger fått en lavere terskel for å teste etiske grenser de siste årene.

– Særlig når det gjelder problemstillinger knyttet til hvordan man skaffer seg klienter, om man er villig til å gjøre mer enn hva som er alminnelig akseptert for å skaffe seg dem, samt hvilke klienter man er villig til å representere. Igjen dukker motstridsproblemet opp, og flere har kanskje lettere for å akseptere oppdrag til tross for risiko for interessekonflikt.

Samtidig mener Sulland også at noen av strafferechtsklientene har blitt mer profesjonelle i måten de tester og stiller krav til forsvarerne sine både før og under utførelsen av oppdraget, noe som igjen legger ytterligere press på forsvarergjerningen.

– Det er viktig å ha normer som særlig fanger opp problemstillinger i strafferetten, som kan være annerledes enn i sivile saker. Derfor var det også ønskelig at forsvarere skulle ha egne retningslinjer som supplerer regler for god advokatskikk. Jeg synes det er enda viktigere nå enn før, fordi det er en viss utvikling i markedet hvor

I Orderud-saken ble Veronica Orderud (21 års fengsel), Per Orderud (21 års fengsel), Lars Grønnerød (18 års fengsel) og Kristin Kirkemo (16 års fengsel) dømt for medvirkning til drap på Kristian og Marie Orderud samt deres datter Anne Orderud Paust. Per ble representert av Cato Schiøtz og Harald Stabell, og Veronica av Frode Sulland og Heidi Ysen. Forsvarere for Grønnerød var Morten Kjensli og Steinar Wiik Sørvik, mens Tor Kjærvik og Johnny Veum var forsvarere for Kristin Kirkemo. Foto: Terje Bendiksby, NTB

Forsvareres retningslinjer punkt 3.3.

«En advokat må ikke påta seg forsvareroppgaver hvis det kan oppstå interessekonflikt i samme sak, eller forskjellige saker med advokatens andre klienter eller i forhold til fornærmede. Det samme gjelder nåværende klienter til annen advokat ved samme kontor. Samtykke fra klient skal ikke tillegges vekt i vurderingen av om advokaten kan påta seg forsvareroppgaven. Reglene i dette punkt kommer til anvendelse uavhengig av domstolens praksis i forsvareroppgaver etter straffeprosessloven.»

RGA pkt. 3.2.1 sier dette om interessekonflikt:

«En advokat skal ikke påta seg oppdrag hvis det som følger av oppdraget oppstår risiko for brudd på advokatens lojalitet og fortrolighet overfor klientene eller brudd på advokatens plikt til uavhengighet.»

Straffeprosessloven § 95 har i siste ledd følgende bestemmelse: For flere siktede som har motstridende interesser, kan ikke samme person være forsvarer.

konkurransen blir stadig sterkere, og det ofte kan være noe å vinne ved å balansere på grensen av de etiske reglene, sier han.

– Forsvarernes hardt pressede økonomiske rammer under offentlige satser og en sterk stykkprisregulering, er med på å utfordre de etiske grensene. Vi er offentlig styrt på en helt annen måte enn den øvrige delen av bransjen. Det er lett å tenke seg at det blir fristende å se etter løsninger for å overleve som kan havne på kollisjonskurs med de etiske prinsippene. •

DANMARK:

Sabler ned forslag om struktur- endringer i advokatbransjen

Det danske konkurransetilsynet vil styrke konkurransen i advokatmarkedet, og foreslår blant annet eksterne eiere, å tillate klientnapping og å lempe på interessekonflikt-reglene. De to danske advokatorganisasjonene slakter forslaget.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det danske Konkurrencerådets analyse av advokatbransjen ble lagt frem på et digitalt arrangement i midten av januar. Analysen er basert på grundige undersøkelser av bransjen, ifølge rådet.

— Rettspleieloven og de advokatetiske regler inneholder paragrafer og bestemmelser som begrenser konkurransen. Konkurrencerådet anbefaler flere endringer som kan gjøre reglene mer konkurransevennlige, samtidig med at rettssikkerheten og advokaters uavhengighet ivaretas, sa lederen Christian Schultz ved fremleggelsen.

Konkurrencerådet la frem 16 anbefalinger for å «minske barrierene for nye aktører, og for at eksisterende virksomheter kan vokse».

Både Danmarks Advokatsamfund og organisasjonen Danske Advokater er svært kritiske til anbefalingene.

— Forslagene utvanner kravene til advokaters uavhengighet og risikerer derved å skade forbrukerbeskyttelsen og borgernes rettssikkerhet, sier Advokatrådets leder, Peter Fogh, til eget nettsted.

HØYERE PRISER

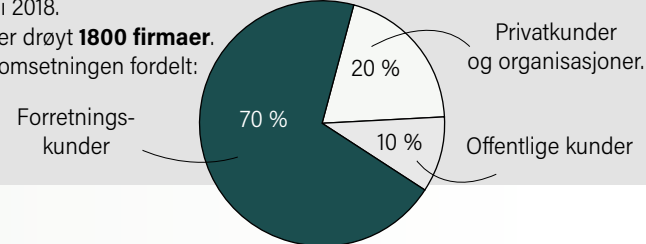
— Man kan godt holde fast ved rettssikkerheten og samtidig skape mer konkurranse. Men rapportens forslag om å fjerne advokaters uavhengighet, vil ikke gi bedre eller billigere advokattjenester til borgere og virksomheter. Det er særdeles tvilsomt, sier Fogh.

Også Danske Advokaters leder, Jørgen Kjergaard Madsen, slakter forslaget.

— Det økonomene foreslår — å fjerne eierskapsreglene — er meget bekymringsfullt. Det har man forsøkt i England. Resultatet ble høyere priser for kundene og interessekonflikter. Dessuten vil det gi andre rådgivere, for eksempel revisorer, en konkurransemessig fordel, og det bør jo ikke være målet, sier han. •

Fakta

- Den danske advokatbransjen **omsatte for 20,4 milliarder** norske kroner i 2018.
- Omfatter drøyt **1800 firmaer**.
- Slik er omsetningen fordelt:

16 anbefalinger

1. Lempe på reglene for advokatfirmaers eierskap og ledelse.
2. Utvide advokatselskapers mulige formål, og tillate multidisiplinære partnerskap.
3. Åpne for at ansatte advokater kan selge eksternt juridisk rådgiving til bruk av andre virksomheter enn advokatfirmaer.
4. Nedsette en arbeidsgruppe som skal vurdere om andre enn cand.jur.-kandidater skal slippes inn på advokatutdannelsen.
5. Lempe på reglene for interessekonflikter vedrørende identifikasjon med kollegers interesser, og for bruk av informert samtykke ved firmabytte og fusjoner.
6. Avskaffe forbudet mot klientnapping, men ikke i straffesaker eller saker som gjelder særlig utsatte eller sårbare personer.
7. Avskaffe forbudet mot honorardeling med ikke-advokater.
8. Avskaffe forbudet mot resultatbaserte prisavtaler, men ikke i straffesaker.
9. Alle kunder mottar tilbud i fast standard-mal før en avtale inngås.
10. Advokatfirmaer skal opplyse om ytelser til standardpriser og andre timepriser på egen hjemmeside.
11. Økt konkurranse om statens kjøp av juridisk bistand.
12. Økt konkurranse om kommuner og fylkeskommuners innkjøp av juridisk bistand.
13. Etablering av en bransjenøytral autorisasjonsordning for bostyrere.
14. Faste bobestyrerpaneler skal utpekes jevnlig på bakgrunn av konkurranse mellom søkere, og tildeling skje etter transparente kriterier.
15. En arbeidsgruppe skal opprettes om styrket konkurranse samt mer forutsigbarhet, gjennomsiktighet og effektivitet i behandlingen av større konkursbo.
16. Konkurransen om bostyreroppgaver skal styrkes.

Kilde: Konkurrence- og forbrugerstyrelsen

— JU§NYTT —

Nr. 1/2021

Fagsidene er skrevet av lagdommer i Borgarting lagmannsrett, **Per Racin Fosmark**. Han har over 25 års erfaring som advokat, og har møterett for Høyesterett. Fosmark er leder av Reklamasjonsnemnda for Eiendomsmeglingstjenester og redaktør av Lovdatas sivile flaggsaker. Han skriver også merknader i Lovdata.

E-post: per.racin.fosmark@domstol.no

Telefon: 21 55 85 56

Luftrett: Ingen reklamasjonsfrist for å fremsette krav om standardstatning ved forsinkede flyreiser

Høyesterett kom i enstemmig dom 14. desember 2020 – **HR-2020-2401-A** – til at det ved krav om standardstatning ved forsinkede flyreiser ikke gjelder en reklamasjonsplikt på ulovfestet grunnlag (avsnitt 59). Flypassasjeren fikk medhold i sitt krav i henhold til forordning (EF) nr. 261/2004 (flyplassforordningen), da den alminnelige foreldelsesfristen på tre år var avbrutt i tide. Uttalt at det utenom de lovregulerte tilfellene ikke gjelder noen generell regel om reklamasjonsplikt i norsk kontraktsrett.

Utenom de lovregulerte områdene må spørsmålet om reklamasjonsplikt løses ut fra de hensyn som knytter seg til det enkelte typetilfelle (avsnitt 52). Reklamasjonsplikt begrunnes vanligvis med tre hensyn: Innrettelseshensynet, bevissikringshensynet og spekulasjonshensynet. I tillegg kommer den gjensidige lojalitetsplikt i kontraktsforhold.

Dommere: Erik Thyness, Arne Ringnes, Ragnhild Noer, Knut H. Kallerud og Toril Marie Øie.

Vergemålsrett: Godtgjørelse til verger som er advokater

Høyesterett avsa 22. desember 2020 enstemmig dom – **HR-2020-2478-A** – som gjaldt godtgjørelse for oppdrag som verge etablert før vergemålsloven 2010 trådte i kraft 1. juli 2013. Den har avklart spørsmål om hvilken betydning en etablert ordning for godtgjørelsen har etter at den nye loven trådte i kraft. Etter 1927-loven var det anledning til å inngå forhåndsavtaler om godtgjørelse til dem som ble oppnevnt som verger og hjelpeverger. I saken var en advokat oppnevnt som verge etter 1927-loven. Hun hadde etter langvarig praksis fått godtgjørelse i henhold til salærsatsen.

Bestemmelsene om godtgjørelse til verger finnes i vergemålsloven § 30. Ut-

fyllende regler er gitt i vergemålsforskriften § 16, se særlig første og fjerde ledd. Bestemmelsen om advokater i forskriften fjerde ledd praktiseres slik at godtgjørelse etter offentlig salærsats bare innvilges til advokater som oppnevnes i denne egen-skap. Kreves det ikke juridisk kompetanse for å utføre oppdraget, kan advokater bare engasjeres dersom de aksepterer å bli godtgjort etter de ordinære reglene.

Overgangsregelen i vergemålsloven 2010 § 101 nr. 2 ga ikke noe klart svar på spørsmålet for Høyesterett. Men det var ikke nødvendig å ta endelig stilling til dette tolkningsspørsmålet. Bestemmelsen var ikke til hinder for at staten – med rimelig

frist – kunne kreve at prinsippene for beregning av vederlaget ble bragt i overensstemmelse med det nye regelverket.

Konklusjonen er følgelig at den etablerte praksisen for beregning av godtgjørelse for vergeoppdraget etter 1927-loven kan av staten kreves endret med rimelig varsel. Dette innebærer at advokater oppnevnt som verge før 1. juli 2013, ikke uten videre kan kreve å fortsette som verge med krav på godtgjørelse etter den offentlige salærsats for advokater.

Dommere: Erik Thyness, Cecilie Østensen Berglund, Ingvald Falch, Espen Bergh og Henrik Bull.

Nye lover

1. JANUAR 2021 (SE OGSÅ NR. 9 2020)

Nærings- og fiskeridepartementet

LOV-2020-04-17-29 om god handelsskikk i dagligvarekjeden. Loven er ment å gi mer effektive forhandlinger og kontrakter mellom dagligvareleverandører og -kjeder. God handelsskikk skal være basert på redelighet, forutberegnelighet og lojalitet. Loven inneholder bestemmelser som regulerer typer adferd som vil være i strid med disse prinsippene. Eget dagligvaretilsyn, som skal håndheve loven, opprettes.

Justis- og beredskapsdepartementet

Forretningshemmelighetsloven – LOV-2020-03-27-15 om vern av forretningshemmeligheter. Loven har forenklet regelverket og styrker vernet for forretningshemmeligheter ved å samle tidligere overlappende og spredte regler. Loven har gjennomført direktiv (EU) 2016/943 om beskyttelse av fortrolig knowhow og fortrolige forretningsopplysninger (forretningshemmeligheter) mot ulovlig tilegnelse, bruk og formidling (forretningshemmelighetsdirektivet) i norsk rett.

Loven viderefører i stor grad tidligere rett, men klargjør vernets innhold og rekkevidde ved at regler som er utviklet av domstolene, nå uttrykkelig fremgår av loven. Regelverket om håndheving er mer detaljert og nyansert enn etter tidligere regler. Markedsføringsloven §§ 28 og 29, straffeloven §§ 207 og 208 og patentloven § 65 opphevet. Endringer i tvisteloven, bl. a. § 22-10, § 22-12 nye tredje og fjerde ledd og ny § 34-8. Overgangsregler.

Kulturdepartementet

Mediestøtteloven – LOV-2020-12-18-153 om økonomisk støtte til mediene. De overordnede rammene for forvaltningen av mediestøtten er samlet i én lov. Medietilsynets og Medieklagenemndens uavhengighet ved forvaltningen av mediestøtten er lovfestet.

Finansdepartementet

Revisorloven – LOV-2020-11-20-128 om revisjon og revisorer, med unntak av § 16-3 nr. 10 (endringer i verdipapirhandeloven). Revisorloven 1999 opphevet. Den nye loven har gjennomført direktiv 2014/56/EU om endring i direktiv 2006/43/EF om lovpliktig revisjon av årsregnskap og konsoliderte regnskap (revisjonsdirektivet) og forordning (EU) nr. 537/2014 om krav til revisjonen av foretak av allmenn interesse samt revisorer og revisjonsselskaper for slike foretak (revisjonsforordningen) i norsk rett.

Tittelen registrert revisor er opphørt, slik at den eneste formen for godkjente revisorer er statsautorisert revisor, se overgangsregelen i § 16-2. Endringer i reglene om Finanstillsynets reaksjonsmuligheter, revisors uavhengighet og krav til etterutdanning for statsautoriserte revisorer. Revisjonsforordningen innebærer økte krav til revisjonen av foretak av allmenn interesse.

Statistikkloven – LOV-2019-06-21-32 om offisiell statistikk og Statistisk sentralbyrå, *delt ikrafttredelse*.

Endringslover

4. DESEMBER 2020/1. JANUAR 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2020-12-04-135 om endringer i straffeloven mv. (avvergingsplikt, utenomrettslig tvangsekteskap, diskrimineringsvern, skyting mot politiet mv.). Det strafferettslige diskrimineringsvernet, inkludert vernet mot hatefulle ytringer, omfatter nå transpersoner. Plikten til å avverge et straffbart forhold er utvidet til å omfatte terrorhandlinger og terrorforbund, alvorlig miljøkriminalitet, tvangsekteskap, grov menneskehandel og grov seksuell omgang mv. med barn mellom 14 og 16 år.

Klargjøring av at forsøk på kjøp av sex er straffbart. Utleie av lokaler til virksomhet som driver grov eller gjentatt ulovlig utnyttelse av noens arbeidskraft er straffbart. Gjentatt eller graverende ulovlig befatning med våpendeler rammes av straffelovens bestemmelser om skytevåpen og ammunisjon. Straffeansvaret for fornærmelser av diplomater er presisert av hensyn til yttringsfriheten.

Reglene om foreldelse endret. Blant annet begynner foreldelsesfristen for enkelte straffbare handlinger først å løpe når barnet fyller 18 år. Det gjelder for det første seksuelle handlinger med barn under 16 år. For det andre manglende avverging av mishandling i nære relasjoner, kjønnslemlestelse og flere seksuelle overgrep mot barn. Straffen for å tvinge eller forlede barn under 16 år til å utvise krenkende eller annen uanstendig adferd øket fra ett til to år. Dermed forlenges også foreldelsesfristen.

Se også **lov 19. juni 2020 nr. 81** om endringer i straffeloven mv. (avvergingsplikt, utenomrettslig tvangsekteskap, diskrimineringsvern, skyting mot politiet mv.), i kraft 1. juli 2020.

18. DESEMBER 2020

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2020-12-18-142 om endringer i sosialtjenesteloven (vilkår om norskopplæring for stønad til livsopphold), delt ikraftsetting 18.12.2020/1.1.2021.

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2020-12-18-148 - midlertidig lov om endringer i straffegjennomføringsloven (tiltak for å avhjelpe negative konsekvenser av covid-19). *Nytt kapittel 3 A § 45 a til § 45 e* som oppheves 1. juni 2021. Reglene gjelder: Besøk i fengsel. Utelukkelse fra fellesskap med andre innsatte som smitteforebyggende tiltak. Straffegjennomføring utenfor fengsel (i hovedsak med elektronisk kontroll). Straffavbrudd for gjennomføring av straff i samfunnet (samfunnsstraff, bøtetjeneste eller program mot ruspåvirket kjøring). Permisjon og frigang fra fengselsstraff.

LOV-2020-12-18-149 om endringer i arveloven (landbrukseiendommer i dødsbo mv.), unntatt arveloven ny § 99 a om landbrukseiendommer. Men arveloven i kraft 1.1.2021.

LOV-2020-12-18-150 om endringer i utlendingsloven og statsborgerloven. Botidskravet for rett til permanent oppholdstillatelse er hevet fra tre til fem år for en utlending som har fått innvilget opphold etter utlendingsloven § 28 eller § 38, og for en utlending som har fått oppholdstillatelse i familieinnvandring med slik utlending. Endringene gjelder for alle søknader som er fremsatt etter 1. desember 2020. Overgangsregler.

21. DESEMBER 2020

Finansdepartementet

Eiendomsskatteloven, folketrygdloven, skatteloven, betalings-

systemloven, skattebetalingsloven, lov om obligatorisk tjenestetpensjon, merverdiavgiftsloven, a-opplysningsloven og skatteforvaltningsloven er endret, se **LOV-2020-12-21 nr. 162-169** og **nr. 171**. Flere av endringene har *delt ikrafttredelse*.

1. JANUAR 2021 (SE OGSÅ NR. 9 2020)

Midlertidige lover som følge av covid-19 stort sett ikke medtatt. Navneendring: Gravferdsloven heter nå **gravplassloven**.

Helse- og omsorgsdepartementet

LOV-2020-11-27-130 om endringer i folketrygdloven (krav til direkte oppgjør). Krav om stønader til helsetjenester etter folketrygdloven kapittel 5 fremsettes av, og utbetales direkte til tjenesteyteren. Det er satt som vilkår for rett til stønad at den som gir behandling eller yter tjenester, har direkte oppgjør etter folketrygdloven § 22-2.

LOV-2020-12-04-133 om endringer i helseregisterloven m.m. (tilgjengeliggjøring av helsedata) har som formål å gi enklere tilgang til helsedata til helseanalyser og forskning. Det etableres en nasjonal organisatorisk og teknisk løsning for å gjøre helsedata enklere tilgjengelig (helsedataservice og helseanalyseplattformen). Vilklarene for tilgjengeliggjøring og sammenstilling av helseopplysninger fra helseregistre i helseregisterloven er samordnet, jf. de nye bestemmelser i helseregisterloven kapittel 11 (§ 19 til § 19h). *Delt ikraftsettelse*.

LOV-2020-12-18-144 om endringer i folketrygdloven (sammenslåing av egenandelstak 1 og 2). Én ordning med frikort for helsetjenester etter folketrygdloven kapittel 5.

LOV-2020-12-04-134 om endringer i helsepersonelloven mv. (enklere tilgang til helseopplysninger om tidligere pasienter). Endret er blant annet helsepersonelloven § 29 c, der kravet om at helsepersonell særskilt må anmode om å få opplysninger om en pasient vedkommende tidligere har gitt helsehjelp til, er fjernet.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet

LOV-2020-12-04-137 om endringar i burettslagslova mv. (rett til å setje opp ladepunkt for elbil, samanslåing av eigarseksjonssameige). Det er innført en **ny § 5-11 a i borettslagsloven** som gir andelseiere rett til – på visse vilkår – å sette opp ladepunkt for elbil.

Det er gjort presiseringer i eierseksjonsloven § 25 a, som gir seksjonseierne en tilsvarende rett. Kravet for å kunne slå sammen to eller flere eierseksjonssameier er senket fra samtykke fra alle til to tredjedeler av de avgitte stemmene på årsmøtet, jf. **eierseksjonsloven § 22 a**. Men dersom det relative forholdet mellom sameiebrøkene i de enkelte eierseksjonssameiene forrykkes, må de seksjonseierne som berøres, samtykke. Formålet med endringen er å gjøre det enklere for eierseksjonssameier å slå seg sammen til mer formålstjenlige driftsenheter.

Finansdepartementet

Arveavgiftsloven 1964 opphevet, se lov 21. desember 2020 nr. 170 om endring i lov nr. 110/2013 om oppheving av arveavgiftsloven. **NB!** Opphevingen gis også virkning for arv etter dødsfall som skjedde før 1. januar 2014, dersom arveavgiften ikke har forfalt til betaling innen 1. januar 2021. Skatteloven § 9-7 for fastsettelse av inngangsverdi mv. (skattemessig kontinuitet) gjelder for formuesobjekt ervervet ved arv etter dødsfall før 1. januar 2014, når arvingen overtar rådigheten over arven fra og med 1. januar 2021. **LOV-2020-11-20-129** om endringer i lov om Folketrygdfondet (avvikling av varaordningen mv.).

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2020-04-24-33 om endringer i straffeprosessloven og politiregisterloven mv. (behandling av overskuddsinformasjon fra kommunikasjonskontroll mv.).

LOV-2020-12-21-174 om endringer i rettsgebyrloven (nedjustering av gebyr for utleggsbegjæringer), § 14. Gebyret for begjæring av utlegg etter tvangsfullbyrdsloven er nedjustert fra 1,7 R (kr 2038 i 2021) til 1,25 R (kr 1498 i 2021). R 2021 = kr 1199. Endringen gjelder for utleggsbegjæringer som inngis etter 1.1.2021.

Samferdselsdepartementet

LOV-2020-12-18-159 om endringer i havne- og farvannsloven mv. (håndheving av fartsovertredelser mv.). Adgangen til å illegge forenklet forelegg ved fartsovertredelser til sjøs er gjeninnført. Hjemmelsgrunnlaget for statlig tilsyn med kommunenes innkreving av farvannsavgiften er klargjort. Forskriftshjemmel om vrakfjerning.

LOV-2020-12-18-160 om endringer i vegtrafikkloven og yrkestransportloven (tilbakeholdsrett i kjøretøy). Hjemmel nå i yrkestransportloven for å holde tilbake et kjøretøy der det er nødvendig for å sikre betaling av bøter og gebyrer ilagt for brudd på yrkestransportloven med forskrifter. Tilsvarende bestemmelse om tilbakehold i vegtrafikkloven endret noe som følge av EU-domstolens avgjørelse i sak C-501/14.

LOV-2020-12-18-161 om endringer i yrkestransportloven og skatteforvaltningsloven (tilsyn med kontrollutrustninger og tredjepartsrapportering til skattemyndighetene i drosjenæringen).

Kunnskapsdepartementet

LOV-2020-12-18-155 om endringer i lov om endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (overgangsregler i barnehageloven).

LOV-2020-06-19-91 om endringer i folkehøyskoleloven, barnehageloven og voksenopplæringsloven m.m. (utfasing av tilskudd til kortkurs i folkehøyskolen, internkontroll for friskoler og barnehager, psykososialt barnehagemiljø, krav til og tilsyn med private barnehager, kommunal barnehagemyndighet, studieforbund m.m.), *med noen få unntak*.

Klima- og miljødepartementet

LOV-2019-06-21-54 om endringer i forurensningsloven, produktkontrollloven, naturmangfoldloven og svalbardmiljøloven mv. (innføring av overtredelsesgebyr og heving av strafferammer), delt ikrafttredelse 1.7.2019 og 1.1.2021 (endringen i naturmangfoldloven § 74).

Arbeids- og sosialdepartementet

LOV-2019-12-20-84 og **LOV-2020-12-18-138**, begge om endringer i folketrygdloven og enkelte andre lover, *delt ikrafttredelse*.

LOV-2020-12-18-142 om endringer i sosialtjenesteloven (vilkår om norskopplæring for stønad til livsopphold), § 20 a. *Hele loven i kraft*.

1. FEBRUAR 2021

Justis- og beredskapsdepartementet

LOV-2020-12-18-147 om endringer i tvisteloven (halvering av skrivesalæret for forliksklager i inkassosaker), § 6-13 første ledd bokstav d. Skrivesalæret er nå ett rettsgebyr (kr 1199) og blir redusert til et halvt rettsgebyr (kr 599,50).

Miljørett - klimasaken: Natur og Ungdom og Greenpeace tapte på alle punkter i Høyesterett

Høyesterett avsa 22. desember 2020 plenumsdom – **HR-2020-2472-P** – i klimasøksmålet mot staten. Miljøorganisasjonenes anke ble forkastet med 11 mot 4 stemmer. Saken gjaldt gyldigheten av en kongelig resolusjon om tildeling av ti utvinningstillatelser for petroleum i Barentshavet i den 23. konsesjonsrunden. Det er verdt å merke seg at dommen er enstemmig på flere sentrale punkter, særlig når det gjelder forståelsen av miljøbestemmelsen i **Grunnloven § 112**. Dissensen gjelder ett punkt som gikk på saksbehandlingsfeil vedrørende utredning av klimakonsekvensene av forbrenning.

Saken reiste særlig spørsmål om vedtaket om utvinningstillatelser var i strid med Grunnloven § 112 om retten til miljø. Men det var også spørsmål om vedtaket var i strid med Grunnloven § 93 om retten til liv eller § 101 om retten til privatliv og familieliv, jf. også EMK artikkel 2 og artikkel 8. Det var også spørsmål om vedtaket var ugyldig som følge av saksbehandlingsfeil.

Det overordnede grunnlovsspørsmålet var hvilken rolle domstolene skal ha i miljøarbeidet, som er et konstitusjonelt spørsmål.

Når det gjaldt forståelsen og anvendelse av Grunnloven § 112, kom Høyesterett enstemmig til at det klare utgangs-

punktet er at det er opp til myndighetene hvilke miljøtiltak som skal settes i verk. Grunnloven § 112 vil likevel kunne benyttes direkte for domstolene når det gjelder miljøproblem som lovgiverne ikke har tatt stilling til. Bestemmelsen må også forstås som en sikkerhetsventil selv om Stortinget har behandlet saken.

For at domstolene skal kunne sette til side et lovvedtak, må Stortinget grovt ha satt til side pliktene sine etter § 112 tredje ledd. Dette må gjelde også ved andre stortingsvedtak og vedtak som Stortinget har samtykket til. Terskelen er følgelig svært høy. På bakgrunn av det strenge vilkåret for overprøving kom Høyesterett enstemmig til at vedtaket klart ikke var ugyldig på grunnlag av Grunnloven § 112.

Et gyldighetsspørsmål som det foreliggende kunne ikke sette spesifikke miljøkrav med grunnlag i Grunnloven § 112. Man må ta utgangspunkt i det konkrete vedtaket. Argumentasjon til miljøorganisasjonene innebar at sentrale deler av den norske petroleumspolitikken, med utvinning og eksport, ble satt på prøve. Dette lå utenfor rammene av det Høyesterett kunne ta stilling til.

Høyesterett kom også enstemmig til at vedtaket heller ikke var i strid med Grunnloven § 93 og EMK artikkel 2 om retten til liv eller Grunnloven § 102 og EMK artikkel

8 om retten til privatliv og familieliv. Miljøorganisasjonene hadde under ankeforhandlingen særlig vist til *Urgenda-saken* fra Nederland. Men denne dommen hadde liten overføringsverdi til det norske klimasøksmålet. For det første gjaldt Urgenda-saken spørsmål om den nederlandske regjeringen kunne redusere de generelle utslippsmålene som de alt hadde fastsatt. Det var følgelig ikke tale om å forby et særlig tiltak eller mulige fremtidige utslipp. For det andre var det ikke tale om et gyldighetsspørsmål mot et forvaltningsvedtak.

Når det gjaldt *saksbehandlingen*, mente flertallet at det ikke var feil ved saksbehandlingen. Eventuelle feil hadde under enhver omstendighet ikke virket inn på vedtaket. Flertallet elleve dommere: Øie, Skoghøy, Matheson, Falkanger, Normann, Kallerud, Ringnes, Bergh, Høgetveit Berg (førstvoterende), Thyness og Steinsvik.

Mindretallet fire dommere (Webster (andrevoterende), Bull, Falch og Østensen Berglund) mente det var gjort saksbehandlingsfeil ved åpningen av Barentshavet sørøst i 2013, ved at mulige fremtidige globale utslipp av klimagasser ikke var vurdert i konsekvensutredningen som lå til grunn for åpningen. Åpningen av Barentshavet sørøst måtte vurderes på nytt, basert på en ny konsekvensutredning.

Erstatningsrett: Oppreisningserstatning etter seksuell trakassering

Høyesterett avsa 22. desember 2020 enstemmig dom - **HR-2020-2476-A** - som gjaldt krav om oppreisningserstatning for påstått brudd på forbudet mot seksuell trakassering. Det sentrale spørsmålet var den nedre grensen for overtredelse av forbudet.

En ung kvinnelig industrimekaniker hadde anlagt søksmål mot to kunder av bedriften hun arbeidet i. Formelt var det spørsmål om forbudet mot seksuell trakassering i den tidligere likestillingsloven 2013 § 8, jf. § 28 var overtrådt, som gjaldt på tidspunktet for de aktuelle handlingene. Men denne bestemmelsen er videreført i likestillings- og diskrimineringsloven § 13.

Den ene kunden hadde én gang lagt hendene under genseren på nedre del av ryggen til kvinnen. Han hadde også én gang senere latt som at han skulle ta henne i skrittet. Den andre kunden hadde over tid oppsøkt kvinnen og blant annet gjentatte ganger kilt henne i midjen. Alle handlingene skjedde mens kvinnen var i arbeid som eneste kvinnelige ansatte på et verksted med 15 ansatte. Høyesterett kom til at begge kundene hadde utsatt kvinnen for seksuell trakassering. Det dreide seg om seksuelt betont adferd som var uønsket og plag-som for kvinnen. Oppreisningserstatningene ble henholdsvis 15.000 kroner og 20.000 kroner.

Høyesterett behandler grundig i avsnitt 49-69 de rettslige utgangspunktene i henhold til likestillingsloven § 8, herunder lovbakgrunnen og forholdet til EUs likebehandlingsdirektiv (2006/54/EF). Dommen er viktig og gir god veiledning om den nedre grensen for forbudet mot seksuell trakassering.

Dommere: Kine Steinsvik, Erik Thyness, Ingvald Falch, Espen Bergh og Henrik Bull.

Sivilprosess: Bevistilgang for realbevis – hva retten kan bestemme

Høyesteretts kjennelse i avdeling 21. desember 2020 - **HR-2020-2469-A** - gjaldt krav om bevistilgang i en erstatnings-sak. Spørsmålet var (1) om retten kan gi pålegg om at realbevis skal utleveres direkte til den annen part, og (2) om retten i så fall kan fastsette vilkår for tilgangen til realbeviset.

Kort om sakens bakgrunn: I en skipslast med kunstgjød-sel oppstod utvikling av røyk og giftige gasser. Det meste av lasten ble ødelagt. I erstatningssaken mellom eieren av lasten og rederen/assurandører ønsket assurandørene å gjennomføre tester av kunstgjød-selen for å avklare årsakene til skaden. Den konkrete tvisten gjaldt spørsmål om utlevering av to tonn kunstgjød-sel.

Høyesterett kom til at retten med hjemmel i **tvisteloven § 26-5 første ledd, jf. § 26-7 tredje ledd** kan pålegge en part å stille realbevis direkte til rådighet for motparten (avsnitt 26-53). Høyesterett kom også til at retten innenfor rammen av § 26-7 tredje ledd etter omstendighetene må kunne sette som vilkår for tilgangen til realbevis at den andre parten kan være til stede ved de undersøkelser som motparten skal gjøre av realbeviset (avsnitt 60).

Det vil være sentralt for rettens beslutning i slike tilfelle om partens behov for kontradiksjon, og hensynet til en effektiv bevisførsel og sakens opplysning, jf. tvisteloven § 1-1, bør ivaretas ved observasjonsadgang. Likhetsprinsippet tilsier at en slik observasjonsadgang ikke kan gi rett til å legge premisser for undersøkelsene. Den må heller ikke skape hindringer for de undersøkelser motparten ønsker å foreta. Det er i tilfelle tale om en rent passiv tilstedeværelse for å få innsyn i hvordan testene gjennomføres (avsnitt 61).

Strafferett: Ubetinget fengsel for gjentatt kjøring uten gyldig førerkort

Høyesteretts enstemmige dom 14. oktober 2020 – **HR-2020-1960-A** – gjaldt utmåling av straff for to tilfeller av kjøring uten gyldig førerkort. Domfelte hadde i løpet av ett år og åtte måneder begått til sammen fem slike lovbrudd. De to tilfellene var begått med bare dagers mellomrom og fant dessuten sted i prøvetiden for en tidligere dom som omfattet tilsvarende forhold.

Høyesterett kom til at den domfeltes likegyldighet overfor lovbestemmelser gitt av hensyn til trafikksikkerheten måtte føre til ubetinget fengselsstraff. Straffen ble fastsatt til ubetinget fengsel i 15 dager. Dommen gir veiledning for grensedragningen mellom betinget og ubetinget fengsel som reaksjon ved gjentatt kjøring uten førerkort.

Dommere: Wilhelm Matheson, Kine Steinsvik, Henrik Bull, Hilde Indreberg og Toril Marie Øie.

Straffeprosess:

Straffeprosessloven § 100 tredje ledd og begrepet «fornærmede»

Det fremgår av **HR-2020-2361-U avsnitt 11** at begrepet «fornærmede» i straffeprosessloven § 100 tredje ledd ikke bare omfatter fornærmede i snever forstand, men også andre skadelidte som har fremmet krav mot siktede i medhold av § 3 første ledd. Dette følger av § 3 fjerde ledd, hvor det fremgår hva som forstås med uttrykket «fornærmede» i straffeprosessloven. Paragraf 100 står i kapittel 9, som ikke omfattes av unntakene i § 3 fjerde ledd.

Strafferett: Grunnvilkår for utvidet inndragning

Høyesterett avsa 17. desember 2020 enstemmig dom – **HR-2020-2442-A** – som gjaldt utvidet inndragning etter straffeloven § 68. Hovedspørsmålet var hvordan grunnvilkåret om at lovbyteren må være funnet skyldig i en «straffbar handling som etter sin art kan gi betydelig utbytte», skal forstås.

Konkret gjaldt det om det ved domfellelse for oppbevaring av narkotika, skulle legges vekt på utbyttepotensialet ved salg av narkotikaen, noe Høyesterett besvarte bekreftende (avsnitt 20-32). Videre skulle vurderingen av om det forelå potensial til betydelig utbytte, skje på grunnlag av hva salg av det konkrete partiet med narkotika kunne innbringe (avsnitt 33-52).

Det innebar at det utbyttepotensialet som lå i muligheten til å selge det konkrete partiet med narkotika domfellelsen gjaldt, må utgjøre en øvre grense for om den straffbare handlingen «etter sin art kan gi betydelig utbytte». Da salgsverdien i saken lå godt

under terskelen på noe over 100.000 kroner, var grunnvilkåret ikke oppfylt. Lagmannsrettens frifinnelse for inndragningskravet ble opprettholdt.

Dommere: Aage Thor Falkanger, Henrik Bull, Erik Thyness, Cecilie Østensen Berglund og Jens Edvin A. Skoghøy.

”

Da salgsverdien i saken lå godt under terskelen på noe over 100.000 kroner, var grunnvilkåret ikke oppfylt.

»

Erstatningsrett: Frist for å revidere et yrkes-skadeoppgjør

Høyesteretts enstemmige dom 4. desember 2020 - **HR-2020-2332-A** – har avklart spørsmålet om et avtalt oppgjør under en yrkesskadeforsikring kan revideres i medhold av avtaleloven § 36 etter at femårsfristen i yrkesskadeforskriften § 5-1 om etteroppgjør er utløpt.

Høyesterett kom til at ordlyden i § 5-1, sammenholdt med forarbeidene til denne bestemmelsen og lovutredningene NOU 1994: 20 side 151 og vedlegg I på side 181 og 182, og NOU 2011: 16 side 394, viser at § 5-1 uttømmende regulerer adgangen til etteroppgjør.

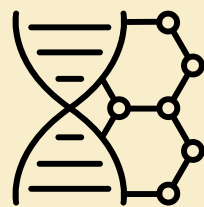
Dette forutsatt at kravet er begrunnet i en vesentlig forverring av enten den ervervsmessige uføregraden eller den medisinske invaliditeten. Der adgangen til avtalerevisjon på en slik måte er særskilt begrenset i lov eller forskrift, kan ikke avtaleloven § 36 eller læren om bristende forutsetninger påberopes som grunnlag for revisjon. Men dersom et krav om etteroppgjør er begrunnet i andre forhold enn dem som er regulert i § 5-1, vil alminnelige avtalerettslige regler kunne komme til anvendelse, for eksempel tilblivelsesmangler.

Dommere: Cecilie Østensen Berglund, Henrik Bull, Wenche Elizabeth Arntzen, Kine Steinsvik og Jens Edvin A. Skoghøy.

Veitrafikkrett: Økte bøter og prikkbelastning for mobilbruk i bil

Fra 1. januar 2021 er boten (forenklet forelegg) for førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring økt fra kr 1700 til kr 5000, jf. FOR-1990-06-29-492 § 1 nr. 12. Prikkbelastningen er økt fra to til tre, jf. FOR-2003-09-19-1164 § 3.

Politirett: Registrering av DNA-profil etter forsøk på promillekjøring tillatt

Høyesteretts enstemmige dom 9. desember 2020 – **HR-2020-2372-A** – gjaldt gyldigheten av et vedtak om registrering av DNA-profil i politiets identitetsregister. Spørsmålet var om slik registrering var et uforholdsmessig inngrep i privatlivet i strid med EMK artikkel 8. Bakgrunnen for registreringen var en dom på 18 dagers fengsel og bot for forsøk på promillekjøring.

Høyesterett kom til at registreringen ikke var et uforholdsmessig inngrep. Forholdet mellom den norske registreringsordningen og EMK artikkel 8 er grundig behandlet i **HR-2019-1226-A**, der registreringen ble ansett for å være innenfor grensene i EMK artikkel 8.

Saken nå adskilte seg fra den saken dels ved at det dreide seg om et mindre alvorlig lovbrudd, og dels ved at det er kommet til noen nye avgjørelser fra EMD om spørsmålet. Høyesterett kunne ikke se at forskjellen i alvorlighetsgrad eller de nye avgjørelsene medførte at registrering i dette tilfellet var uforholdsmessig, men knyttet kommentarer til adgangen til å kreve sletting. Dommen gir veiledning særlig om praktisering av slettingsadgangen.

Dommere: Henrik Bull, Wenche Elizabeth Arntzen, Kine Steinsvik, Espen Bergh og Jens Edvin A. Skoghøy.

Satser 1. januar 2021

Salærsatsen kr 1085. Rettsgebyret kr 1199.

Utlendingsrett: Betydningen av ordet «hjemland» i flyktningbestemmelsen

Høyesteretts dom 14. desember 2020 – **HR-2020-2408-A** – gjaldt særlig forståelsen av begrepet «hjemland» i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a (dissens 3–2). Retten kom til at statsborgerskap – for dem som ikke er statsløse – som hovedregel skal legges til grunn ved fastlegging av «hjemland» i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a og «the country of his nationality» i flyktningkonvensjonen artikkel 1 A nr. 2.

I tråd med flyktningkonvensjonens formål måtte det likevel innfortolkes en *misbruksreservasjon*. I slike tilfeller ville statsborgerskap ikke være ubetinget avgjørende for hva som er klagerens hjemland, men måtte bero på en mer sammensatt vurdering.

Da UNEs vedtak bygget på at det i denne saken forelå misbruk, var det den bredere vurderingen UNE hadde foretatt som var avgjørende. En slik vurdering tilsvarte det *flertallet* (Normann, Steinsvik og Webster) mente fulgte av at begrepet «hjemland» i utlendingsloven § 28 første ledd bokstav a i tråd med at flyktningkonvensjonens formål i misbrukstilfellene må tolkes innskrenkende. Anken ble etter dette forkastet.

Mindretallet (Bull og Falch) mente misbruksreservasjonen berodde på en bredere vurdering enn en vurdering av «hjemland» og «the country of his nationality». Da UNE ikke hadde anvendt en slik bredere vurdering, måtte vedtaket ifølge mindretallet oppheves.

Utvikler digital internadvokat

Med 13,7 millioner kroner fra Innovasjon Norge skal Lawbotics gjøre juridisk bistand mer tilgjengelig for små og mellomstore bedrifter.

TEKST: THEA N. DAHL

Merete Nygaard har vært en foregangskvinne innen legal tech i Norge etter at hun hoppet av som forretningsadvokat for å etablere innovasjonsselskapet Lawbotics i 2017.

Gjennom Lawbotics har hun sluppet skytjenesten og dokumentautomatiseringsverktøyet Lexolve, hvor særlig små og mellomstore bedrifter enkelt kan lage og lagre juridiske dokumenter.

Nå skal selskapet ansette et eget advokatteam for å utvikle noe helt nytt. Nemlig en digital internadvokat. Med seg i lomma har Nygaard 13,7 millioner kroner fra Innovasjon Norge.

– Vi skal gå lenger mot juridisk rådgivning og lage et teknisk produkt som automatiserer rådgivningen i større grad. Vi gjør det allerede noe gjennom dokumentautomatisering, men det nye verktøyet vil være enda mer interaktivt, og faktisk gi hjelp fra en advokat over en digital plattform, forklarer hun.

Tanken er at små og mellomstore bedrifter skal få tilgang til en digital «internadvokat» og dermed få kortere vei til juridiske råd, uten å måtte ansatte en egen advokat eller ta kontakt med et advokatfirma.

– Vi har fått støtte til å se hvordan vi kan bruke kunstig intelligens til å gjøre

re selve prosessen med å be om råd fra en advokat mye mer effektiv, fortsetter Nygaard.

– UDEKKET BEHOV

Den digitale internadvokaten skal bli en integrert del av Lexolve, som ifølge Nygaard nå brukes av over 60.000 privatpersoner og selskaper.

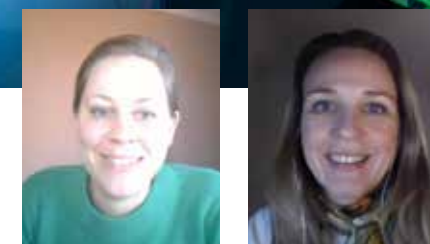
Nylig gikk tidligere PwC-partner og nå Rikstoto-advokat Lene Sakariassen inn som ny styreleder i Lawbotics.

– Målet er å få til et lavtersktilbud som gjør at juridisk hjelp blir mer tilgjengelig, i tillegg til at man gjør det enklere å resonnerer riktig rundt de problemene man har. Det skal ikke være så viktig hva man spør om eller hvordan man spør. Jeg identifiserer meg veldig med behovet, og jeg tror det i stor grad er udekket, sier Sakariassen.

Teamet som nå er under etablering, skal i første omgang ha med seg fem advokater.

– Dette blir et tverrfaglig team som både vil bestå av eksperter på kunstig intelligens, samt advokater som er med på advokatutviklingen. Vi skal dekke de fleste rettsområder som er relevante for mindre bedrifter, sier Nygaard.

– KLASSISK INNOVASJONSARBEID
Ifølge Nygaard mener de fleste små og

Merete Nygaard og Lene Sakariassen mener det er et udekket behov for juridisk bistand og at deres produkter derfor fyller en viktig samfunnsrolle.

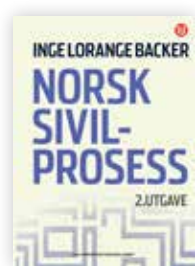
mellomstore bedrifter at det ikke er kostnadseffektivt å ta kontakt med et advokatfirma, men at mange likevel har behov for juridisk hjelp uten at de har egne ansatte jurister.

– Det å ha tilgang til noe kontinuerlig til en forutberegnelig pris er ganske viktig for dem. Jussen gjennomsyrrer det meste man gjør. Det handler om å håndtere fortløpende juridiske utfordringer innen arbeidsrett, selskapsrett, personvern, immaterialrett og så videre.

– Vi skal automatisere det man kan lage en automatisk respons på, men til slutt må rådet kvalitetssikres av en person. Da er det en «ekte» advokat man kommer til å snakke med.

Planen er å starte utviklingen så snart advokatteamet er på plass.

– Dette har aldri blitt gjort tidligere, så vi har klassisk innovasjonsarbeid i vente. Vi beveger oss i ukjent terreng, ifølge gründeren. •

Forfatter: Inge Lorange Backer
Forlag: Universitetsforlaget 2020
Pris: 899 kroner
Sider: 608

Norsk sivilprosess, 2. utgave

Boken gir en grunnleggende innføring i sivilprosessen. Da første utgave utkom i 2015, ble boken anmeldt

av advokat Per M. Ristvedt her i Advokatbladet. «Et første spørsmål er derfor om Backers bok egentlig bringer noe nytt innen sivilprosessen. Svaret på dette er ubetinget ja. Både studenter og praktikere bør kunne ha stor glede av Backers bok», skrev Ristvedt.

I annen utgaven viser Backer til at vi har sett et oppsving i avhandlinger og artikler om sivilprosessen i de senere årene. Disse vises det til i boken, blant annet for at praktikere skal være kjent med hva som foreligger. Boken er oppdatert med rettspraksis pr. juli 2020.

Forfatter: Magnus Matningsdal
Forlag: Fagbokforlaget 2021
Pris: 769 kroner
Sider: 614

Norsk spesiell strafferett, 3. utgave

«For de straffebudene som behandles i denne boken, viderefører straffeloven 2005 stort sett tidligere rettstilstand. Det gjøres hele tiden klart hva som eventuelt er endret

i forhold til straffeloven 1902. Både tidligere rettspraksis og nyere høyesterettspraksis fram til 1. oktober 2020 er behandlet. Ved de fleste straffebudene er det også foretatt en grundig behandling av straffutmålingsspørsmål og prosessuelle spørsmål som det aktuelle straffebudet reiser. Det er også gjort utførlig rede for lovgivers standpunkt til et eventuelt nytt straffenivå», heter det i forlagets omtale av boken. I forordet skriver Matningsdal at selv om det bare er fem år siden forrige utgave, har det kommet såpass mye ny høyesterettspraksis om utviklingen av den nye loven, at det var på tide med en ny utgave.

Forfatter: Runar Narvland
Forlag: Gyldendal Akademisk 2021
Pris: 399 kroner
Sider: 176

Yrkesskade

Boken gir oversikt over regler ved

yrkesskade, både i folketrygdloven, og i lov om yrkesskadeborsikring. «Fremstillingen tar utgangspunkt i det jeg har skrevet om yrkesskade i Trygderett i et nøtteskall, 2. utgave, men er betydelig utvidet og oppdatert med hensyn til rettspraksis og kjennelser fra Trygderetten», skriver forfatteren. Formålet er at rettsanvendere enkelt skal få oversikt over hvordan reglene praktiseres i domstolene og i Trygderetten.

JUS – Juristenes utdanningscenter

Faglunsjer om ny arvelov

1. januar 2021 trådte den nye loven om arv og dødsboskifte i kraft. Vi inviterer til fire digitale lunsjkurs med relevante temaer om den nye loven. Vi har også lunsjkurs om erstatningsrett og fiskeri- og havbruksrett.

DEN NYE ARVELOVEN

Saksbehandlingsreglene for dødsboskifte, overgangsregler, avkortning av arv og stiftelser er de overordnede temaene for de fire lunsjkursene. Praktisk gjennomgang av temaer i den nye loven. Sjekk www.jus.no for detaljert program.

Webinar: 2. februar, 9. februar, 16. mars, 20. april **Pris:** 1500 kroner

SAMDRIFT OG INDRE SELSKAP I FISKERI- OG HAVBRUKSSEKTOREN

Stig Klausen Engelhart fra BAHF går nærmere inn på de aktuelle regulatoriske sidene ved samlokalisering og samdrift i havbruksnæringen.

Webinar: 2. februar **Pris:** 900 kroner

DEN NYE FORSKRIFTEN OM MÉNERSTATNING

Sylvi Tennøe fra Norsk pasientskadeerstatning gjennomgår ny forskrift om ménerstatning ved pasientskader.

Webinar: 4. mai **Pris:** 1500 kroner

De oppgitte prisene gjelder for medlemmer av Advokatforeningen. Alle kursene er inkludert i abonnementet JUS Digital.

Professor John Asland kurser om lovendringer knyttet til avkortning av arv.

Sier

til eksterne eiere

Advokatene som ble intervjuet i vår juleserie på nett er helt samstemte i to ting: De mener at eksterne ikke skal kunne eie advokatfirmaer, og at etterutdanning bør være obligatorisk for alle advokater.

TEKST: THEA N. DAHL, HENRIK SKJEVESTAD OG NINA SCHMIDT

I juleserien fikk ni advokater spørsmål om koronaerfaringer, faglige forbilder, om hva som krevde mest av dem i 2020, og om julevaner. De fikk også likelydende ja- og nei-spørsmål om temaer knyttet til kongerikets første og samlede advokatlov.

Det omfattende lovforslaget har ligget til behandling i Justis- og beredskapsdepartementet siden mars 2015, men nærmer seg nå med stormskritt. Det er ventet lagt frem for Stortinget før påske i år, det vil si senest 26. mars.

Advokatlovutvalget foreslo blant annet å oppheve retts-

rådsmonopolet, slik at alle og enhver kan tilby juridisk bistand. Det foreslo også å opprette et søkbart, offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet, samt å stramme inn eierskapsreglene, slik at bare advokater som jobber i et selskap, kan eie det.

Utvalget ønsket å opprette et Advokatsamfunn der alle advokater plikter å være medlemmer, og der alle advokater pålegges å ta etterutdanning. Hvis ikke, skulle de kunne felles for brudd på det etiske regelverket.

Justisdepartementet har sagt nei til et Advokatsamfunn med obligatorisk medlemskap, men hva de vil foreslå om etterutdanning, gjenstår å se.

Forslaget til advokatlov inneholder ikke ordet «kontorlandskap», men det foreslås å stramme inn informasjonsutvekslingen internt på advokatkontoret.

Å sitte i åpent landskap er noe som bare tre av våre ni intervjuobjekter synes er OK. For å sitere tidligere leder Jens Johan Hjort: — Ulf Lundell kan ta seg en bolle.

Her er et utdrag av intervjuene som du kan lese i sin helhet på Advokatbladet.no.

»

Vil ha rettshjelpssats på 1400 kroner

JENS JOHAN HJORT (56)
Partner i Rekve, Pleym & Co, Tromsø
Fagområde: Lett blandet

► Var leder av Advokatforeningen fra 2016 til 2020, er styreleder i Festspillene i Nord-Norge, og tidligere ordfører i Tromsø (H).

– Hvilken sak krevde mest av deg i 2020 – og lærte du noe av den som andre advokater kan ha nytte av å kjenne til?

– Det var nok en gransking for en kommune i Troms knyttet til en varslingsak mot rådmannen. Jeg lærte først og fremst at vår juridiske grunnmur – jussutdanningen – har gitt oss et solid fundament for objektiv tilnærming til et sakskompleks når det kreves.

– Håper du på noen varige endringer som følge av koronapandemien?

– Jeg håper at offentlige kontorer som har innført mulighet for elektronisk søknadsbehandling uten oppmøteplikt mellom 10.30 og 14.30 på hverdager opprettholder dette, post-korona!

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Rettshjelpssatsen bør forhøyes til 1400 kroner fra 1. januar 2021.

– Har du mål om å lære noe nytt i 2021?

– Ja! Med en mamma på 96 som studerer fransk, spansk og latin, har man litt å leve opp til.

– Hjemmekontoret verdifullt

JUNE SNEMYR (34)
Partner i Thommessen, Stavanger
Fagområde: Energi

► Meldte i fjor overgang fra Schjødt og er nå en sentral del av Thommesens satsning i Stavanger.

– Hvor viktig er det å være en god selger?

– Det er i alle fall ikke noen ulempe å være blant kandidatene som klientene vurderer når de behøver støtte til sine viktigste prosjekter. Samtidig mener jeg at det ikke finnes én fasit på hvordan man skal lykkes som forretningsadvokat. Det er de samlede egenskapene til hele laget som teller.

– Håper du på noen varige endringer som følge av koronapandemien?

– Jeg håper at enda flere har fått tiltro til at for de som har muligheten, så kan arbeid hjemmefra være like verdifullt som arbeid på kontoret. I løpet av 2020 har i alle fall vi i Thommessen erfart det. Jeg tror en fortsatt fleksibilitet knyttet til hjemmekontor videre vil gjøre det enklere for flere å kombinere rollen som forretningsadvokat med familie og da kanskje særlig perioden som småbarnsforeldre.

– Svært mange innvendinger til politiavhør

ARILD DYNGELAND (50)
Partner i Schjødt i Bergen
Fagområde: Prosedyre

► Har innehatt en lang rekke verv i Advokatforeningen, blant annet ledet straffeprosesslovutvalget, sittet i Hovedstyret, i Forsvarergruppen og i disiplinærutvalget. Ledet rettshjelpaksjonen i 2015.

– Håper du på noen varige endringer som følge av koronapandemien? I tilfelle hvilke?

– Nei. Det gjør jeg absolutt ikke. Jeg ønsker livet og rettslivet tilbake slik det var. Jeg er ingen tilhenger av digitale møter, fjernmøter med retten, og så videre. Det er nok en viss mulighet for at jeg kommer til å fly mindre enn før, og heller ta digitale møter for å unngå slike reiser, men ellers synes jeg alt var bedre uten korona.

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Da er jeg litt tilbake i strafferetten. Jeg har svært mange innvendinger til hvordan politiavhør gjennomføres og brukes, og hvordan forsvarere er altfor velvillig til å imøtekomme politiets forespørsler til klient om å gi politiforklaring. Når jeg får politiforklaringer på femten til sytti sider undres jeg hver gang over ressursbruken, og om det overhode finnes noen ledelse og tanke rundt hva man skal ha frem.

– Noen straffesaker svulmer til voldsomme mengder saksdokumenter, det øker arbeidsmengden med gjennomgang av materialet. Jeg opplever også at man bruker slike avhør som fellor for siktede. En endring av en nyanse i en rettslig forklaring lang tid etter et politiavhør brukes mot den tiltalte som grunnlag for domfellelse, da er vedkommende ikke lenger troverdig.

– Og jeg skulle ønske at Rt 2005 side 1353 ikke ble brukt som døråpner for å totalvurdere seg bort fra innholdet i bevis som føres.

– Ser opp til kvinner rett foran og ved siden av meg

MARIT LOMUNDAL SÆTHER (33)
Partner i advokatfirmaet Sulland
Fagområder: Strafferett og fri rettshjelp

► Er styremedlem i Forsvarergruppen og medlem av styringsgruppen til Skandinavisk isolasjonsnettverk. Tidligere leder av Rettspolitisk forening og Jussbuss.

– Hvor viktig er det å være en god selger?

– Det er viktig å promotere egen virksomhet, særlig med tilspisset konkurranse i en bransje med lav offentlig sats og marginale stykkpriser. Den viktigste markedsføringen skjer gjennom sterkt engasjement og høy faglig kvalitet i hver eneste sak.

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Vi må få mer fri rettshjelp av god kvalitet, og mindre bruk av varetekt og isolasjon. Det første forutsetter blant annet at flere

saksområder dekkes av rettshjelpsloven, samt at inntektsgrensen, offentlig sats og stykkprissatsene heves.

– Hvem er ditt faglige forbilde?

– Jeg verdsetter spesielt de kvinnelige fotsporene jeg får lov til å gå i: Sterke, engasjerte og uredde røster i en inntil relativt nylig mannsdominert forsvarerbransje.

– Både de profilerte kvinnelige forsvarerne, som var og er viktige brøytebiler og inspirasjonskilder, men også fotsporene fra kvinner som har gått rett foran eller ved siden av meg, slik som Kirsten Vikesland Mæhle, Stine Laier Nybø, Anne Kroken, Cecilie Nakstad, Maria Hessen Jacobsen og Henriette Willix. De har til felles at de mestrer å vise sitt flam-mende engasjement for klientenes rettssikkerhet på en etisk bevisst, faglig sterk og varm måte.

Følger teknologi-racet

SVERRE TYRHAUG (49)
Managing partner i Thommessen
Fagområder: Ledelse, M&A og kapitalmarkeder

► Thommessen utmerket seg med å være med på over halvparten av alle nye børsnoteringer i fjor, og tilnærmet alle innen teknologi-sektoren. Har vært MP siden 2013. I fjorårets Finansavisen-kåring fikk firmaet flest førsteplasser, hele tretten i tallet.

– Håper du på noen varige endringer som følge av koronapandemien?

– Større medmenneskelighet. Vi bør komme ut av dette med større tro på samarbeid og omtanke for hverandre.

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Vedta advokatloven for å trygge rettstaten, tilsynet med advokaters virksomhet, advokaters uavhengighet og klienters rett til fortrolig rettsråd.

– Urimelig forskjellsbehandling

ROBIN PEDERSEN BRAUTI (29)
Advokat, partner i Nidaros Advokatfirma, Trondheim
Fagområde: Erstatnings- og forsikringsrett

► Han var en av Norges beste alpinister da han la opp som 19-åring for å satse på jussen, og ble Norges yngste partner som 27-åring, ifølge Finansavisen. I år har han hatt sin første prøvesak.

– Hvilken sak krevde mest av deg i 2020?

– Utvilsomt min første prøvesak, HR-2020-2332-A. Sentralt stod spørsmålet om gjenopptak av en yrkesskadesak. Det var flere prinsipielle spørsmål i saken; ett av dem var forholdet mellom avtaleloven § 36 og yrkesskadeforsikringsloven § 51.

– Klienten i saken var påført en alvorlig brannskade på jobb, og ble opprinnelig innvilget seksti prosent uføretrygd. Etter ti år ble skaden forverret, og hun ble hundre prosent arbeidsufør, og krevde da revisjon av forsikringsoppgjøret.

– Ifølge yrkesskadeforsikringsloven må etteroppgjør kreves innen fem år etter første skadeoppgjør. I vår sak hadde det gått tolv år før det ble krevd gjenopptak. Da ble det spørsmål om kravet var preklusivt eller ikke. Vi vant i tingretten og nådde frem på dette spørsmålet i lagmannsretten, men Høyesterett konkluderte med at det ikke var anledning til å kreve revisjon.

– På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

– Jeg synes vernet til skadelidte personer bør prioriteres i større grad enn nå. I Høyesterett-saken jeg prosederte, hadde vedkommende klart seg i jobb i om lag ti år etter det første forsikringsoppgjøret, men så falt hun ut av arbeid. At dette skyldtes skaden hun var blitt påført, var partene enige om. Så i yrkesskadesaker er løpet kjørt, dersom det går for lang tid fra skaden skjer til helseproblemene oppstår. Dette er for eksempel ikke tilfelle i trafikkskade-saker. At personer med yrkesskader har dårligere vern enn dem som er utsatt for trafikulykker, er ikke rimelig.

- Engasjert i BankID-saker

CHRISTOFFER FALKEID (32)
Advokat i Advokatene Lea Haavik
Helland Falkeid, Haugesund.
Fagområder: Sivilrettslig
tvisteløsning og prosedyre

► Tidligere kretsleder i Haugesund
krets, nåværende styremedlem i
Fotballklubben Haugesund, og sa-
marbeidsadvokat i Nord-Rogaland
for Huseiernes Landsforbund

- På hvilket område bør rettstil-
standen endres fortest mulig?

- Jeg engasjerte meg i den såkalte
BankID-saken. Jeg har selv bistått
en klient som var uheldig i valg av
kjæreste. Som en konsekvens av det,
fikk han tolv banker på nakken som
gjorde gjeldende et krav mot ham som
samlet var på cirka 1,5 millioner kroner.
Med stor hjelp fra Høyesterett, kom
han til slutt svært godt ut av dette.

- Hvem er ditt faglige forbilde?

- Her må jeg nok trekke frem min
studiekamerat Torbjørn Bjelland fra
Thommessen og hans look-alike
Louis Litt fra «Pearson Specter Litt».
Når det gjelder Bjelland, hadde vi en
sunn konkurranse oss imellom gjen-
nom studiene som senere ga meg en
del muligheter. Når det gjelder Litt,
fremstår han som en avbalansert og
sympatisk type.

- Hjemmekontor mer krevende enn Høyesterett

TINA STORSLETEN NORDSTRØM (37)
Advokat i LO
Fagområder: Arbeidsrett, yrkesskade og likestillings- og
diskrimineringsrett

► Vant rett før jul sin første prøvesak i Høyesterett. Dom-
men ga veiledning om den nedre grensen for forbudet
mot seksuell trakassering. Er leder for Mangfoldsutvalget,
tidligere Kvinneutvalget.

- Hvordan har korona-året vært for deg?

- Jeg fikk veldig mye positiv oppmerksomhet for den første
prøvesaken i Høyesterett, og det slo meg hvor rart det er hva
samfunnet hyller og bare forventer at man får til. Koronapan-
demien har vist dette veldig tydelig. Mannen min er lege og
da samfunnet stengte ned, «forsvant» han på jobb. Jeg ble
sittende alene med tre barn, full portefølje, hjemmeskole og
kaos.

- Selv om arbeidsgiver tilrettela med sykefravær og andre

- Liv kan ha gått tapt i personvernets
tjeneste

RUNE OPDAHL (41)
Partner i Wiersholm
Fagområder: Immaterialrett, teknologi, media og telekom, personvern, kon-
traktsrett og tvisteløsning

► Rune Opdahl er partner i Wiersholm, der han startet som resepsjonist
i 2001. Ble kåret til vinner i kategorien personvern i Finansavisens ad-
vokatundersøkelse i 2020.

- På hvilket område bør rettstilstanden endres fortest mulig?

- Personlig synes jeg personvernet kanskje har blitt for dominerende. I vår
ble Smittestopp-appen kjent ulovlig på sviktende grunnlag. Begrunnelsen var
primært at appen ikke var tilstrekkelig effektiv fordi det var for lav smitte i befolk-
ningen, og at for få hadde lastet ned appen, noe som i etterkant fremstår som
en noe prematur vurdering.

- Kombinasjonen av høyrøstede talspersoner for personvern og unyan-
serte medier var bidragsytende til dette. Liv kan ha gått tapt i personvernets
tjeneste. Sommerens Schrems II-avgjørelse av EU-domstolen, som etter Data-
tilsynets mening i praksis forhindrer dataoverføring til USA, fremstår et stykke
på vei som regional proteksjonisme ikledd en personvernshbegrunnelse. Dette
er to eksempler på at et GDPR 2.0 kunne vært formålstjenlig.

- Hvilken sak krevde mest av deg i 2020?

- Det mest krevende og spennende har nok vært å lede Wiersholms koro-
na-task force. Straks etter nedstengningen i mars etablerte vi en tverrfaglig
gruppe av partnere innenfor blant annet arbeidsrett, kontraktsrett, restrukture-
ring, forsikring, skatt og statsstøtte. Teamet bidro også i
det offentlige ordskiftet omkring «korona-jussen».

tiltak, måtte man jo på et
tidspunkt ta tak i arbei-
det som lå der og de
løpende sakene. Det ble
mange lange netter med
arbeid. Jobben min var ikke
samfunnskritisk, og barnevakter
kunne vi ikke bruke. Det var mye mer
krevende både psykisk og faglig enn å føre sak for Høyes-
terett, men den innsatsen får man ingen anerkjennelse for.
Jeg føler at generasjonen med full jobb og barn ble ofret i
nedstengningen. Tiden vil vise om det var verdt det.

- Hvilken sak krevde mest av deg i 2020?

- Det aller mest krevende var å være hjemme alene med
tre barn og full jobb. I tillegg er det alltid en utfordring med
forhandlingsaker om arbeidsrett, særlig der hvor det ikke er
et alternativ for klienten å slutte i jobben. Her er det ikke stort
med juss å gå etter.

JA ELLER NEI

	Til eksterne eiere av advokat- firmaer	Til å oppheve rettsråds- monopolet	Til offentlig register over advokater som er felt i disiplinærsystemet	Til obligatorisk etterutdanning for alle advokater	Til åpne kontor- landskap
 Marit L. Sæther	X	X	✓	✓	X
 Sverre Tyrhaug	X	✓	✓	✓	✓
 Christoffer Falkeid	X	X	✓	✓	X
 Rune Opdahl	X	X	X	✓	✓
 June Snemyr	X	X	✓	✓	✓
 Arild Dyngeland	X	X	X	✓	X
 Jens Johan Hjort	X	X	✓	✓	X
 Robin Brauti	X	X	X	✓	X
 Tina S. Nordstrøm	X	X	✓	✓	X

ADVOKATBLADET I 100 ÅR!

I hundre år har Advokatforeningen holdt seg med et eget blad. Vi skal feire jubileet med historier om bladet og advokatstandens utvikling gjennom hele året.

I september 1921 kom Den norske sagførerforeningens medlemsblad ut for første gang.

Sagførerforeningen — senere Advokatforeningen — ble stiftet 17. september 1908. Tretten år senere kom medlemsbladet ut, med mål om å være en informasjonskanal om organisasjonens og advokatenes virksomhet.

I de første 64 årene var bladet styrt av Advokatforeningens generalsekretær eller hovedstyre. Bladet inneholdt fyldige referater fra hovedstyre- og kretsmøter, innlegg fra advokater og andre jurister, og høringsuttalelser og fagartikler. Bladet ønsket å være et felles talerør for advokatstanden.

«Organisationen vil gjennom bladet henvende sig til medlemmerne, og det enkelte medlem vil finde plads for meddelelser, som ønskes bragt til organisationen og de øvrige medlemmers kundskap», står det på førstesiden av den aller første utgaven. •

KLIPP FRA ARKIVET

Historisk misfornøyd med salæret

I bladets aller første utgave i september 1921 finner vi en liten artikkel med tittelen «Salæret i straffesaker».

«Formanden redegjorde for de skriftlige og muntlige henvendelser som var gjort til Justisdepartementet i anledning av denne sak siden fællesmøtet i Drammen, hvorefter følgende uttalelse enstemmig vedtoges:

Fællesmøtet uttaler sin beklagelse over at Justisdepartementet ikke har foretat noget i anledning av foreningens henstilling av 1918 om ny instruks for retternes ansættelse av godtgjørelse for aktorer og forsvarere i straffesaker. De satser som er opstillet i fællesmøtet forslag av 1918 maa nu forbedres uavhengig av, at det er forutsætningen, at den kongelige resulsjon av 8-12-17 skal vedbli at gjælde ved siden av instruksens.»

Strabasiose reiser over åpne havstykker

Allerede i den fjerde utgaven av Advokatbladet, i oktober 1923, hadde bladet en henstilling til Justisdepartementet om å øke reisesalæret.

«Derimot er der paa møtet enstemmighet om at tarifens bestemmelse om at godtgjørelse for reisefravær bør forandres saaledes at der kan bli anledning til at ta hensyn til de ulemper og besværligheter som følger med reiser af noget længere varighet.

Reiserne i kyst- og sjødistrikterne maa hyppig utføres i aapne, smaa motorbaater over aapne og utsatte havstykker. Er reisen av litt længere varighet ligger det i sakens natur at disse reiser er ytterst slitsomme. Hertil kommer at i saadanne tilfælder er reisen ofte forbundet med nattevaak som gjør at man ikke er skikket til å arbeid efter hjemkomst. (...) Forslag: «Har reisen medført et fravær av over 12 timer kan dette salær forhøies til kr 50.00 pr. dag».

Femti kroner i 1923 tilsvarte hele 1388 kroner i 2020, ifølge Norges Bank.

- Billigere å ansette en journalist enn en jurist

I 1985 fikk Advokatbladet for første gang en pressemann som redaktør med den tidligere Aftenposten-journalisten Per Wang.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det var litt turbulens rundt dette, for det var en del medlemmer som heller ønsket en jurist som redaktør. Men advokater er veldig forsiktig med penger, og da det ble klart at det var mye billigere å ansette en journalist enn en advokat, så ble det slik, sier Per Wang.

Han er i dag straks 87 år, og var redaktør i 16 år i halv stilling.

Bladet han overtok brukte ikke bilder, og selv om innholdet var interessant, var presentasjonen lite interessevekkende, med side på side med referater og lange dokumenter, uten at artiklene var vinklet eller spisset.

— Det var et forferdelig blad, for å si det rett ut, det syntes vi pressefolk, men også advokatene. Det var jo derfor de ville ha en endring, sier Wang.

Fra han overtok ble det bilder på Advokatbladets førsteside, og i alle fall ett intervju eller en reportasje i hver utgave, forteller han.

SPRÅKDEBATTER

En langvarig debatt i hans redaktørtid handlet om tittelen «høyesterettsadvokat».

— Mange hadde sterke meninger, og det endte med at man festet seg ved den, etter min oppfatning, ganske ubrukelige tittelen «møterett for Høyesterett».

Det juridiske språket var et tilbakevendende tema for diskusjon; at det var tørt, komplisert og lite tilgjengelig, forteller han.

— På et hovedstyremøte drøftet styret om det skulle slutte å bruke ordet «således». Jeg tok faktisk tiden, og i hele sytten minutter satt noen av Norges mektigste og skarpeste advokater og diskuterte dette. En annen pussighet jeg skjønnte fort, er at advokater gjerne forteller advokatvitser til andre advokater. Da ler de høyt, men aldri hvis andre folk prøver seg. Det var i min tid en avis på Vestlandet der redaktøren hver uke trykket en hel side med advokatvitser. Det var ikke noe populært.

KVINNENE KOM

Advokatyrket gjennomgikk store endringer i hans tid som redaktør.

— Antallet advokater økte sterkt, og antallet kvinnelige studenter på de juridiske fakultetene. I mesteparten av min

Per Wang var den første redaktøren av Advokatbladet med journalistisk bakgrunn.

tid var de i flertall. Dette måtte nødvendigvis gi seg utslag i bransjen etter hvert.

Björg Ven, som var Advokatforeningens første kvinnelige leder, eller formann, som det het, var datidens «Kamala Harris», sier Wang.

— Hun og jeg hadde et svært godt samarbeid. Hun var en svært dyktig leder.

Advokater er lette å intervju, synes han.

— Jeg traff veldig mange hyggelige og artige folk. De var jo veldig opptatt av yrket sitt. Noe av det første jeg la merke til, var at hvis du bare sveivet i gang et intervjuobjekt, så holdt de samtalen i gang. •

I utgave 4 i 1985 har Advokatbladet for første gang bilder, og både på førstesiden og inne i bladet.

Mistillit til juryloven

Advokat Johs. Bergh fra Hamar holdt et foredrag på et møte mellom kretsledere og hovedstyre den 4. juli 1924 om misnøye med avgjørelser i lagmannsretten.

«Man kan ikke skjule – vi vet det alle sammen – at i store kredse betrakter man jevnt over lagmannsretten som en svak domstol, man finder ikke at den gir retstryghet. Det er ikke smigrende de uttalelser man hører, når lagretten uttaler sine frifindende kjendelser, hvor almenheten, praktiske, fornuftige sundt tænkende mennesker i retssikkerhetens navn forlanger en domfældelse. De styrker ikke retssikkerheten disse avgjørelser, de nedbryter den og de skaper i det hele en mistillid til domstolene, som jeg tror at man før juryloven og i det store og hele var fri for i straffesaker og som man i civile saker har været fri for like til denne dag.»

Presten snakket stygt om advokater

En prest som ikke forstod at advokater ikke skal identifiseres med sin klient, skapte oppstuss i juni 1924.

«Det var gjennom overrettsakfører Collett indberettet til hovedstyret at en stiftskapellan fra prækestolen hadde uttalt sig nedsættende om sakførerstandens moral, idet han specielt fandt det «særgelig at en sakfører kunde forsvare en sak selv om han var klar over eller visste, at angjældende hadde gjort noget urigtig eller strafbart.»

Mannen ble tilsendt en bok om sakførergjerningen for «at hjelpe stiftskapellanen til en mere elevert opfatning av sakførerstandens og dens opgaver.»

– Advokater er ekstremt opptatt av å kontrollere sine uttalelser, noe som er bra, men det blir ikke alltid så godt norsk av det.

TEKST: NINA SCHMIDT

Det sa Marit Aschehoug da hun i 2014 ga seg som redaktør i Advokatbladet, etter 14 år ved roret. I løpet av hennes år som redaktør var det Tønne-saken som gjorde sterkest inntrykk på henne.

– Mye fordi mange av aktørene feilberegnnet sin kontakt med media. Det var nok et vannskille i advokatbransjen når det gjelder å profesjonalisere mediekontakt. Mediene skal ha svar der og da. Da er det ikke tid til å gå på kontoret og skrive en prosedyre. Presset fra media for å få uttalelser der og da har bare økt og økt. Selv den minste nettavis vil ha svar på sekundet, sa Aschehoug.

Det var daværende kommunikasjonssjef Arvid Jacobsen – tidligere redaktør i Dagsavisen og kjent for å ha bidratt til å avsette Oddvar Nordli og senere hjulpet Gro Harlem Brundtland til makten – som hentet den kjente presssluggeren Aschehoug til Advokatbladet fra Østlandets Blad, der hun var direktør og redaktør.

– Han overbeviste daværende generalsekretær Ketil A. Stene om at den nye redaktøren måtte være et ordentlig presse-menneske, som måtte være uavhengig av sekretariatet. Jeg vet ikke om Stene skjønte rekkevidden av dette, men slik ble det, forteller Aschehoug.

UAVHENGIG FRA DAG ÉN

På sin første dag på kontoret fikk hun utdelt et rødt og et blått stempel fra en medarbeider, med beskjed om at manusene skulle stemples og leveres på forskjel-lige steder i sekretariatet for de ble trykket.

– Jeg hadde en liten oppdragerjobb å gjøre for å få alle til å forstå hva det vil si at redaktøren er uavhengig, sier Aschehoug, som har tatt vare på stemplene som et kuriøst minne.

Hun meldte straks Advokatbladet inn i Fagpressen, en organisasjon for uavhengige fagmedier, der hun ble ny styreleder. Fra hennes inntreden, har Advokatbladet fulgt Redaktørplakaten.

Plakaten er en erklæring om redaktørens uavhengighet av eier / utgiver, og er en del av medieansvarsloven.

I plakaten heter det blant annet at redaktøren skal ivareta ytringsfriheten, pressefriheten og informasjonsfriheten, og arbeide for frie mediers demokratiske rolle og det som etter hans eller hennes mening tjener samfunnet. «Redaktøren har det personlige og fulle ansvar for mediets innhold», heter det i erklæringen.

– Å ha evne til å være kritisk, både mot organisasjonen og medlemmene, er nødvendig. Et sekretariat vil i utgangspunktet ikke ønske å kritisere sine egne medlemmer. Advokatbran-

sjen har mange laugholdninger fortsatt, som kan være bra for noe, men lite bra på andre områder. Da er det kjempeviktig å ha et organ som er dedikert til å se på bransjen fra utsiden, uten bindinger, sier Aschehoug.

Under hennes redaktørtid kom det opp spørsmål fra generalsekretæren om Advokatbladet kunne skrive hva de ville.

– Da ga jeg ham en innrammet versjon av Redaktørplakaten i julegave, og ba ham om å titte på den hver gang han hadde lyst til å ringe meg, sier Aschehoug.

FULLMEKTIGER JOBBET FOR MYE

En sak som skapte oppstuss, var en artikkel om arbeidsvilkårene til advokatfullmektiger. Advokatbladet avslørte at arbeidsmiljøloven ikke ble fulgt i flere firmaer.

– Vi skjønte at mange fullmektiger jobbet for mye, men at det var umulig for dem å si fra, uten at det ville gå utover deres karrierer. Sterke fullmektiger valgte likevel å stille opp i artikkelen. Etter at saken ble publisert, ble den tatt opp i Advokatforeningens hovedstyre. Et par av styrets medlemmer hadde hatt Arbeidstilsynet på besøk som følge av artikkelen, og mente at forholdene ikke var så alvorlige. Overfor meg ble det ikke reagert på annen måte enn at de synes jeg var litt hard i klypa, sier Aschehoug.

Som følge av artikkelen, ble praksis endret, forteller hun.

– I alle samtaler vi hadde med advokatfullmektiger, fikk vi også innsyn i Me-Too-problemstillinger, lenge før de ble allmannseie. Men dette fikk vi aldri hull på, og det angret jeg på; at vi ikke fant en måte å skrive anonymt om problemet. For at det

var en utfordring med eldre menn i maktposisjoner og yngre advokatfullmektiger, er helt sikkert.

SKREV MYE OM DE SMÅ

Ett av hennes mål var å heve respekten for advokater på mindre steder.

– Deres hverdag er ganske annerledes enn for advokater i Oslo, de har andre type utfordringer og økonomiske betraktninger. Jeg var veldig opptatt av å fortelle deres historier.

– Er det noe du har lyst til å si til leserne i dag?

– Enhver vellykket bransje som representerer et så viktig samfunnsområde som advokater gjør, trenger et organ som holder øye med dem. Selv synes jeg det var en fantastisk utfordring å lage et nyhetsblad for en bransje som var konservativ, og ikke vant med at noen tittet dem i kortene. •

Da Marit Aschehoug sluttet som redaktør, fikk hun en skulptur av en hai i gave fra Advokatforeningen som et symbol over sin redaktørgjerning. Foto: Aina J. Rønning

Marits første forside

CHRISTINE TAAJE
Advokatfullmektig, Ernst & Young, leder Yngre advokater, Oslo

1. – For å holde meg oppdatert. Særlig liker jeg at bladet dekker et vidt spekter av temaer og er med på å skape debatt om utviklingen av advokatyrket.

2. – Det må være saken om advokatfullmektigers arbeidsvilkår fra 2019. Som tidligere styremedlem og nå leder i YA så er arbeidsbetingelsene og arbeidsforholdene til yngre advokater og advokatfullmektiger et tema som opptar meg.

MERETE SMITH
Generalsekretær i Advokatforeningen

1. – Advokatbladet har mye interessant stoff om advokater og advokatvirksomhet, som jeg både er interessert i og som er viktig i min jobb.

2. – Jeg tror ikke det er en spesiell sak jeg husker best, men noe av det jeg har satt pris på over tid, er de mange gode intervjuene og portrettene av advokater og andre i miljøet. De er både interessante og morsomme, samtidig som man lærer noe nytt om menneskene.

INGRID LAUVÅS
Partner i Elden og leder av lovutvalget for barnevern

1. – For å holde meg oppdatert på rettsutviklingen i samfunnet, og hva som rører seg i advokatbransjen i vårt landstrakte land.

2. – Jeg velger å svare Advokatbladets dekning av koronaåret 2020. Jeg synes Advokatbladet på forbeholdlig vis klarte å formidle de utfordringer rettssikkerheten stod og står overfor etter pandemien inntraff.

ANITA R. LYKKEN
Advokat i Lykken & Myhr, leder av Trøndelag krets

1. – Jeg leser Advokatbladet for å holde meg oppdatert om hva som skjer i bransjen, om aktuell juss og foreningens aktivitet.

2. – Advokatbladets artikkel om Bergljot Webster på vei til Høyesterett. Hennes beskrivelse av at man kan kombinere familieliv, fritid og jobb helt opp på dette nivået er god. Virker som en dyktig dame med tæl, som også tør å ta upopulære standpunkter.

ELIN GRINDE
Advokat i Advokatfiramet Wangberg, utvalgsmedlem i Yngre forsvarere

1. – For å holde meg oppdatert. Jeg synes bladet inneholder interessante saker og engasjerende meninger som man kan lære mye av. Så synes jeg det er gøy å iblant se kjente fjes, og ikke minst, forsøksvis løse månedens kryssord.

2. – Jeg husker godt da Yngre forsvarere kom på trykk i utgave 3 i fjor i saken «Ny møteplass for unge forsvarere». Saken førte til at vi fikk mange nye medlemmer, som jo var helt supert! Saker om utstrakt bruk av isolasjon og mindreårige i arrest har berørt mitt forsvarerhjerter.

ANDERS RYSSDAL
Partner i Glittertind, leder av Advokatforeningen (2004 –2008)

1. – Som tidligere leder av Advokatforeningen følger jeg nøye med på utviklingen i advokatbransjen. Advokatbladet er en god kanal til informasjon.

2. – Fra min egen tid var det en stor begivenhet da Årstalen og Årsmiddagen ble avholdt for første gang i 2004. Advokatbladet dekket det på en måte som gjorde at alle medlemmene ble engasjerte. Ellers var det en del krisehåndtering av angrep på advokatstanden. Vi i Advokatforeningen bestemte oss blant annet for å gi avkall på prosessmonopolet for ikke å bli beskyldt for å hegne om egne interesser – og dette vekket interesse. Fortsatt er likevel ikke advokatloven vedtatt. Jeg vil også nevne innføringen av obligatorisk oppdragsbekreftelse, og opprettelsen av Advokatenhjelperdeg.no som noe av det viktigste som ble omtalt i bladet.

1. Hvorfor leser du Advokatbladet?
2. Hvilken sak fra bladet husker du best?

FRODE SULLAND
Partner i advokatfirmaet Sulland og leder av arbeidsutvalget i Advokatforeningens representantskap

1. – ALLE leser jo Advokatbladet! Det er et must for advokater for å vite hva som rører seg i både jus- og advokatverdenen. Bladet har utviklet seg kolossalt de senere årene og har et imponerende bredt fokus på viktige spørsmål – både de rettspolitiske og de mer bransjeorienterte.

2. – Hukommelsen er kort og nærsynt: Det er alt for lett å tenke på fjorårets prisbelønte korona-oppslag hvor jeg er avbildet på førstesiden da jeg som førstemann prosederte digitalt for Høyesterett – hjemme på et avslørende overfylt spisebord. Det symboliserte vår nye hverdag i 2020 på en veldig god måte.

KVINNELIGE ADVOKATER I NORGES HØYESTERETT: UNDERREPRESENTERT, MEN LIKEBEHANDLET

Av INGILD MISJE, masterstudent, og GUNNAR GRENDSTAD, professor i statsvitenskap, begge ved Institutt for sammenlignede politikk ved UiB

Som i mange andre elitepregede utdanninger og yrker, blir andelen kvinnelige advokater mindre dess høyere man kommer i rettshierarkiet. Nyutdannede kvinnelige jurister har vært i flertall lenge, og kvinner utgjør 51 prosent av alle ansatte advokater. Likevel er få av dem representert i advokatyrkets topp-posisjoner, og det er svært få kvinner blant lønnsvinnerne i private advokatfirmaer.

Vi har gjort en kartlegging av prosessfullmektiger, aktører og forsvarere i Høyesterett som viser at antallet kvinnelige advokater er lavt og konstant. Siden 2008 har kvinnelige advokater jevnt over frontet parten i 25 saker i året. I perioden 2008-2018 behandlet Høyesterett omtrent 115 saker i året.

Den lave rekrutteringen av kvinner til bransjens topp-posisjoner tegner et bilde som gir grunn til å spørre om det er lettere for menn enn kvinner å avansere.

I sin forskning for tyve år siden, ga Marianne Bahun bare delvis støtte for tidsfaktorhypotesen om at kvinner ikke har hatt tid nok til å innta og avansere i bransjen. Våre nyere data tyder på det samme. Bahun peker på at viktige sosiologiske faktorer spiller inn. Sosialiseringprosesser konstruerer holdninger som kan nedvurdere kvinners egenskaper.

Det utløser spørsmålet om det på toppen av generelle ekskluderende mekanismer til advokatyrkets øverste posisjoner, også er vanskeligere for kvinner å fylle advokatrollen i landets øverste rettslige teater. Selv om nærmere halvparten av dommerne og mer

enn halvparten av utrederne i dagens Høyesterett er kvinner, er Høyesterett historisk en institusjon der maskuliniteten fortsatt kan sitte i veggene.

Muntlige forhandlinger er en av de få anledningene der forskerne kan studere samhandlingen mellom advokater og dommere, og der offentligheten kan få et innblikk i den ellers så tilbaketrunkne dommergjerningen. Har den skjeve representasjonen av mannlige og kvinnelige advokater i skranken i Høyesterett også betydning for den tiden Høyesterett fordeler til saken, partene og advokatene i de muntlige forhandlingene?

Hovedforhandlinger i Norges Høyesterett er avdempede seminarer med monologer og høytlesning fra advokatene. Det er sjelden dommerne avbryter advokatene med spørsmål eller kommentarer. De muntlige forhandlingene er et knapphetsgode og

”

Selv om nærmere halvparten av dommerne og mer enn halvparten av utrederne i dagens Høyesterett er kvinner, er Høyesterett historisk en institusjon der maskuliniteten fortsatt kan sitte i veggene.

en kunnskapsramme som skal stå i et rimelig forhold til sakens betydning. Tiden skal gi advokatene tilstrekkelig anledning til å opplyse saken og dommerne skal få nok informasjon til å kunne dømme i saken. Høyesterettsdommere har erklært at de er åpne for å la seg overbevise av advokatene.

For å svare på spørsmålet om Høyesterett forskjellsbehandler mannlige og kvinnelige advokater i skranken, kombinerte vi informasjon om hvilken advokat som

førte saken for de to partene som møttes i Høyesterett og hvor mye tid Høyesterett ga til muntlige forhandlinger i saken.

Dersom Høyesterett tildeler ulik forhandlingstid i saker der den ene eller begge partene er representert med en kvinnelig advokat, og vi finner at en slik forskjellsbehandling ikke kan kontrolleres vekk av andre relevante faktorer, kan det være grunnlag for å si at ulikheten skyldes kjønnsdiskriminering.

For perioden 2008 til 2018 analyserte vi de 1209 sakene der forhandlingstiden ble holdt innenfor 2 dager, det vil si 11 forhandlingstimer. Våre resultater viser at usikkerheten er for stor til å si at sakens forhandlingstid er koblet til advokatenes kjønn.

Det er i hovedsak egenskaper ved selve saken som utløser ekstra forhandlingstid: EU og EØS saker gir om lag en time ekstra; EMK-saker en halv time ekstra; partshjelp en time; rettslig medhjelper en og en halv time; saker fra Borgarting 20 minutter, mens sivile saker legger beslag på tre timer mer enn straffesaker.

Utover disse faktorene vil en advokat som framstiller seg til prøve få en skårung-bonus på om lag 20 minutter.

Fra et likestillingsperspektiv er resultatene om lik forhandlingstid i Høyesterett viktige først og fremst for den kvinnelige advokaten og parten hun representerer. Ingen klient eller part skal tvile på at en kvinnelig advokat blir forskjellsbehandlet i rettssalen.

Men også for kvinnelige advokater med talent og ambisjon om å innta en høyere advokatposisjon er det verdifullt å ha visshet om likebehandling under de muntlige forhandlingene. Dersom sosialiseringprosesser konstruerer holdninger som nedvurderer kvinners egenskaper, kan det påvirke hvilke stillinger kvinner søker seg til.

Med hensyn til rekruttering, kan det være positivt med studier som avkrefter systematisk forskjellsbehandling og som bidrar til å bryte ned stereotypiene om at en god advokat er en mannlig advokat. •

– Advokatlov vil gi høyere kvalitet i disiplinærarbeidet

Advokatloven er på trappene. Noen av trinnene er prinsipielle, andre er praktiske og økonomiske.

Advokatforeningen har lenge ment at advokaters uavhengighet fra staten bør sikres i større grad enn i dag, og at dagens tilsyns- og disiplinærordning bør forenkles og effektiviseres.

En uavhengig advokatstand og uavhengige tilsyns- og disiplinærorganer utgjør grunnleggende rettsstatlige prinsipper for organiseringen av advokater. Advokatens uavhengighet er en universell standard som flere internasjonale organisasjoner klart og tydelig fremhever.

I dag har både disiplinærutvalget, Disiplinærnemnden, Tilsynsrådet og Advokatbevillingsnemnden kompetanse til å håndheve regler for god advokatskikk. Og klagesystemet er ulikt for deg som er medlem i Advokatforeningen, og advokater som ikke er det.

Dette er uheldig av praktiske årsaker, og drar også med seg unødige kostnader. I tillegg kommer et pedagogisk problem: Når vi forklarer disiplinærsystemet til journalister, eller til personer som vil klage på sin advokat, er det mange som rett og slett ikke skjønner hvordan det fungerer. Da blir tilbakemeldingen gjerne en viss mistro til systemet. Og dette er kanskje ikke så rart, for hvorfor skal man ha tillit til noe man ikke forstår?

En forbedring av disiplinærsystemet var et viktig motiv for at våre tillitsvalgte ønsket en ny og helhetlig advokatlov, og at dette ble tema for vår årstale i 2011.

Ønsket ble tatt godt imot så vel av politikerne, som i Justisdepartementet. Og i årene etterpå har vi hatt et godt og konstruktivt samarbeid med de politiske partiene, med regjeringene, med departementet og med de mange justisministrene. Også advokatlovutvalget delte vårt syn på dagens tilsyns- og disiplinærordning. Den er «unødvendig komplisert», ikke «tilstrekkelig uavhengig fra staten» og «bør ikke videreføres» skrev de i NOU 2015:3 side 330.

Alt ligger nå til rette for en advokatlov der Advokatbevillingsnemnden og Disiplinærnemnden blir slått sammen — slik at vi får færre organer. Dette vil gi høyere kvalitet i disiplinærarbeidet — og en mer oversiktlig, egnet og kostnadseffektiv ordning enn den vi har i dag. Alt tyder samtidig på at lovforslaget vil styrke uavhengigheten fra staten.

Dermed begynner tiden å nærme seg for å gi en stor takk til de mange medlemmer har bidratt med

det omfattende dugnadsarbeidet som dagens disiplinærsystem har krevd. Fellesnevneren for dette arbeidet har vært et stort engasjement for advokate-tikk — og for advokatenes omdømme.

Når en prosess rasjonaliseres, vil ofte noe av det som tas bort, bli savnet. Slik er det kanskje også her. Dugnadsarbeidet i dagens disiplinærsystem har demokratisert engasjementet og kompetansen rundt det advokatetiske regelverket. Alle de advokatene som har påtatt seg dette ansvaret, har fått med seg en innsikt i regelverket som har gjort dem til advokatetiske

ressurspersoner i sine mange ulike kollegiale fellesskap.

Utfordringen blir nå å finne måter å la dette engasjementet leve videre på, slik at kompetansen opprettholdes. For advokatetikk er en del av rettsstaten, og deler en viktig forutsetning: For å virke må det sitte et eierskap i hodet og hjertet til hvert enkelt individ — ikke bare i de dømmende organer.

Hvem som skal ha sekretariatsfunksjonen for det nye sammenslåtte disiplinærorganet, vil også bli avgjort i advokatloven. I et brev til oss skriver departementet at Advokatforeningen er «særlig kompetent» til å ha et slikt sekretariat. Skulle vi ende med å få dette ansvaret, handler nok dette også ikke minst om det arbeidet som er lagt ned gjennom mange år i vårt disiplinærsystem.

Så til alle det gjelder: Tusen takk for det engasjementet dere har utvist i advokatetikken, og tusen takk for kvaliteten i det arbeidet dere har lagt ned. •

MERETE SMITH, generalsekretær

Merete Smith

Fra kirurg til advokatfullmektig

I sytten år jobbet Synne Bernhardt som kirurg. Nå er hun advokatfullmektig og kjemper for at medikamentavhengige LAR-pasienter skal få en verdig behandling.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD FOTO: GEIR EGIL SKOG

Da Synne Bernhardt var fjorten år fikk hun seg ekstrajobb som pleieassistent ved medisinsk avdeling ved Ullevål sykehus. Deretter gikk det slag i slag - først ble hun utdannet ballettdanserinne ved Statens Balletthøgskole, før hun senere tok medisinsk embetseksamen.

I underkant av tjue år jobbet hun blant annet som lege og kirurg ved Oslo Universitetssykehus HF, før hun senere arbeidet noen år som kreftforsker og universitetslektor ved det medisinske fakultet i Oslo. I april i fjor startet Bernhardt som advokatfullmektig i Andenæs Aaløkken Veum. Der kjemper hun blant annet for at LAR-pasienter skal få en verdig behandling.

— Helt siden jeg ble ferdig utdannet lege har jeg hatt lyst til å bli jurist. Jeg jobbet i starten av karrieren hos fylkesmannen i team med jurister, og ble svært inspirert. Medisin og jus er en god kombinasjon, mener Bernhardt.

RINGTE ANDENÆS

Jobben fikk hun etter å ha ringt Ellen Holager Andenæs tidlig en morgen i slutten av mars 2020.

— Det var midt under første fase av COVID-19 og jeg fryktet det skulle bli vanskelig å få jobb. Men Ellen sa ja på flekken!

Legemiddelassistert rehabilitering (LAR)

- Målet er å bidra til at mennesker med opioidavhengighet får økt livskvalitet og at den enkelte får bistand til å endre sin livssituasjon.
- Også et mål å redusere skadene av opioidbruk og faren for overdosedødsfall.
- Det er påvist økt dødelighet ved avslutning av behandling. Ufrivillig avslutning fra LAR foretas derfor bare ut fra en streng medisinsk faglig vurdering.

Kilde: Helsedirektoratet

Det finnes noen andre med samme bakgrunn, deriblant assisterende helsedirektør Espen Nakstad.

— Han har jeg forresten gått vakter med i akutt-mottaket på Ullevål, forteller Bernhardt.

Professor og lege Aslak Syse er et annet stort forbilde for henne.

— Å være helseettsadvokat er faktisk ikke så forskjellig fra å være lege. Begge deler handler om å hjelpe mennesker som ofte er i krise. I tillegg blir det mye journallesing. Jeg har både helseforetak, helsepersonell og pasienter som klienter, sier advokatfullmektigen.

PÅ HJEMMEBESØK

Bernhardt omtaler seg selv som «en litt utradisjonell advokat».

— Jeg drar gjerne på hjemmebesøk til klienten, og kjører og bringer dem til og fra legebesøk, dersom det skulle være nødvendig. Vi er alle forskjellige, med et ulikt utgangspunkt i livet, men alle har en egenverdi. Når klienten kommer til meg står jeg last og brast med dem. Jeg ønsker at de skal føle at de blir med i et team som jobber i felleskap mot et mål, sier Bernhardt

Rettferdighet står hennes hjerte nært, og Bernhardt har et brennende engasjement for LAR-pasienter.

— På min første dag på jobb, fikk jeg min første klient etter en halvtime. Vedkommende var LAR-pasient. Pasienten tok kontakt fordi den nye fastlegen og LAR, over natten, og uten å informere pasienten fjernet medikamenter pasienten sto på. Dette medførte at pasienten gikk inn i livstruende abstinens, som ført kunne endt med død.

VURDERER SØKSMÅL

Advokaten mener det er et tankekors at dette skjedde under COVID 19-pandemiens første fase.

— Da landet stengte ned, og alle ble pålagt å holde seg hjemme, ble min klient, som mange andre rus- og medikamentavhengige, i praksis tvunget til å reke gatelangs uten forsvarlig medisinsk faglig oppfølging, sier hun. »

Synne Bernhardt har mange LAR-pasienter på klientlisten. Nå synes hun det er på tide at pasientene får prøvd saken sin for domstolen.

Før jul møtte advokatfullmektig Synne Bernhardt helseminister Bent Høie.
– Jeg har klienter som har sagt at det nesten oppleves verre å være i LAR enn å være i fengsel. Den beskleden brakte jeg videre til Høie, sier Bernhardt.

– LAR-retningslinjene er under revisjon

– En likeverdig dialog mellom helsepersonell og pasienter er særlig viktig på områder som LAR, hvor pasientene kan være særlig sårbare. Vi er kjent med at noen pasienter i LAR kan oppleve for lite brukermedvirkning og for stor grad av kontrolltiltak i behandlingen, men at mange også uttrykker at de får god helsehjelp, sier avdelingsdirektør Åste Herheim i avdeling psykisk helse og rus i Helsedirektoratet.

Den generelle helselovgivningen, herunder retten til brukermedvirkning, gjelder også for pasienter i LAR, påpeker hun.

– Nasjonal faglig retningslinje for LAR er under revisjon. Brukererfaringer har en sentral plass i revisjonsarbeidet, både ved brukerrepresentasjon i arbeidsgruppen, gjennom brukerundersøkelser og ved systematiske forskningsoversikter av brukererfaringer, sier Herheim.

heter, eller at de kan klage på helsehjelpen de mottar.

– LAR-systemet har gått upåaktet hen i årevis - nesten uten kontroll og tilsyn. Av loven fremgår det at alle har rett til en individuell og konkret vurdering, mens i LAR må alle passe inn i retningslinjene. Avvik fra dette blir ansett som uforvarsvarlig. Dette er hårreisende, da det i LAR kun er godkjent to legemidler, Metadon og Subutex. Alle andre medikamenter er i utgangspunktet frarådet og blir ofte vurdert som uforvarsvarlig, om det eksempelvis er gitt av fastlegen. Dette medfører at leger som etter beste skjønn yter helsehjelp kan miste både forskrivningsretten og autorisasjonen om de for eksempel skriver ut sovetabletter til en LAR-pasient, sier en engasjert Bernhardt.

Det er liten tvil om at Synne Bernhardt stortrives i sin nye jobb som advokat.

– Jeg synes det er helt topp, og har vært et eventyr så langt. Jeg har knapt hatt en eneste dag fri – og det lever jeg meget godt med. Jeg elsker jobben min, sier Bernhardt. •

Etter at saken ble omtalt i VG har mange LAR-pasienter tatt kontakt med Bernhardt. Hun har nå LAR-klienter fra store deler av landet.

– LAR fremstår som et dysfunksjonelt system. En kan nesten ikke tro hva disse pasientene blir utsatt for. Det er grufulle historier.

Pasienter opplever ifølge henne å bli ignorert, mistrodd og stemplet.

– De mener seg utsatt for nedverdiggende og uverdiggende behandling ved at de vilkårlig utsettes for sanksjonering og tvang. Maktasymmetrien i pasient-behandler-relasjonen kommer særlig tydelig frem innenfor rus og psykiatri. For disse pasientene er det lite som minner om hovedregelen i helseretten, samtykke, frivillighet og valgfrihet, sier Bernhardt.

Systemet har ifølge henne et grunnleggende feil utgangspunkt i sitt syn på mennesker med medikamentavhengighet.

– Alle mennesker skal ivaretas på en verdig måte, med omsorg og omtanke. Så er det klart at man må ha grenser, regler og rammer, men måten helsemakten utøves på blir gjerne flaskehalsen og hindrer et bedre liv for pasientene, sier Bernhardt.

Nå vurderer hun å saksøke staten på vegne av alle 8000 LAR-pasienter i Norge.

– LAR-relaterte spørsmål har ikke vært prøvet rettslig før. Det er på høy tid sier Bernhardt.

– GROVE MENNESKERETTIGHETSBRUDD

Hun mener at tvangen og sanksjonene pasientene utsettes for ofte har et syltynt rettslig grunnlag. Ifølge Bernhardt utsetter LAR-systemet pasienter for til dels grove menneskerettighetsbrudd.

– Vi har eksempler på pasienter som har måttet ta keisersnitt uten smertestillende, og pasienter som har blitt tvangs-katetrisert over år, fordi de ikke klarer å urinere foran stadig nye mennesker tre ganger i uken.

Mange av disse pasientene har ifølge Bernhardt ikke vært klar over sine lovfestede pasientrettig-

”
LAR fremstår som et dysfunksjonelt system. En kan nesten ikke tro hva disse pasientene blir utsatt for. Det er grufulle historier.

ADVOKATANSVAR

I denne spalten omtaler vi rettssaker rettet mot advokater, og advokaters ansvar. Spalten lages av advokat **Toralf Wågheim** ved Advokatfirmaet Riisa & Co. i Bergen. Wågheim er forfatter av boken Advokaters erstatningsansvar.

Henvendelser til redaksjonen@advokatbladet.no

LA-2019-152757

Ikke grunnlag for prisavslag etter prosessoppdrag

Et advokatfirma hadde bistått en klient i et prosessoppdrag. Klienten anførte forgivees at det var inngått avtale om makspris for oppdraget og at advokatens utførelse var mangelfull.

Dette kommer frem i en avgjørelse fra Agder lagmannsrett 22. oktober 2020 (LA-2019-152757).

Bakgrunnen for saken var at klienten A hadde engasjert advokatfirma B for bistand i en rettslig prosess etter å ha tapt en sak i tingretten. Saken gjaldt tvist om overdragelse av forkjøpsrett til en eiendom. Advokatene C og D skulle bistå A for lagmannsretten. A tapte saken. Advokatene utarbeidet deretter anke til Høyesterett, samt en reklamasjon til A sin revisor på bakgrunn av forhold som fremkom i saken.

BETALTE BARE DELER AV KRAVET

Advokatfirmaet sendte flere fakturaer til A for bistanden. A betalte bare deler av kravet. Det kom til tvist mellom partene om det utestående salæret. A anførte at det ved oppstarten av oppdraget ble inngått muntlig avtale om makspris på 500.000 kroner. Videre mente A at advokatene først hadde kontaktet A's nøkkelvite i saken rett før selve ankeforhandlingen.

På denne måten ble det utført for dårlig faktaundersøkelse i saken fra advokatenes side, og manglende avstemning med vitnet, mente A. Ifølge A var den mangelfulle forberedelse avgjørende for at ankesaken ble tapt. Advokatfirmaet avviste at det var inngått avtale om makspris og krevde betaling etter medgått tid. Det ble videre avvist at oppdraget var mangelfullt utført.

Advokatfirmaet B tok ut stevning mot A med krav om betaling av utestående salær for 495.871 kroner. A avviste å være ansvarlig. Advokatfirmaet B vant frem med kravet for tingretten. A anket dommen til lagmannsretten.

SALÆR ETTER MEDGÅTT TID

Lagmannsretten fant det ikke sannsynliggjort at det var inngått muntlig avta-

dragsbekreftelsen på sentrale punkter, og ville derfor formodentlig vært inngått skriftlig. Lagmannsretten viste også til at partenes opptreden etter det aktuelle møtet understøttet at det ikke var inngått noen maksprisavtale.

Advokaten kunne ikke utelukke i sin forklaring for retten at han på grunnlag av generell erfaring kunne ha gitt en muntlig antydning om hva oppdraget ville kunne koste, uten at han kunne erindre dette nærmere. Lagmannsretten uttalte at dersom slike opplysninger ble gitt av advokaten, kunne retten ikke utelukke at A kunne ha oppfattet dette som et bindene prisoverslag. En slik misforståelse fra A's side kunne uansett ikke gi grunnlag for en bindende avtale.

IKKE MANGLER

Etter lagmannsrettens oppfatning kunne advokat C og D sin gjennomføring av oppdraget heller ikke gi grunnlag for en reduksjon av salærkravet. A hadde ikke gitt uttrykk for at han var misfornøyd under selve utførelsen av oppdraget. Lagmannsretten viste videre til at det var ubestridt at advokatene hadde snakket med det aktuelle vitnet på forhånd. At vitnet ikke forklarte seg i tråd med det A mente var riktig, kunne ikke bebreides advokatene.

A sin anke ble deretter forkastet. Advokatfirmaet ble tilkjent 80.597 kroner i sakskostnader for tingretten og 68.610 kroner for lagmannsretten. •

”
Advokaten kunne ikke utelukke i sin forklaring for retten at han på grunnlag av generell erfaring kunne ha gitt en muntlig antydning om hva oppdraget ville kunne koste.

le om makspris. Lagmannsretten viste til at det var utarbeidet skriftlig oppdragsbekreftelse og at det hadde formodningen mot seg at det var inngått muntlig avtale i et etterfølgende møte, uten at den anførte avtalen ble nedtegnet skriftlig.

En slik fastprisavtale fravek fra opp-

STOD FREM SOM BIPOLAR

Har fått hundrevis av
personlige tilbakemeldinger

Lenge var Stig Bech skeptisk til å la seg intervjuer offentlig om sin bipolare lidelse. Da han først tok sjansen på å gjøre det opplevde han responsen som overveldende positiv.

TEKST OG FOTO: HENRIK SKJEVESTAD

Den siste lørdagen før jul prydet advokat Stig Bech forsidene av Dagens Næringsliv. Ikke fordi han snart skulle gjøre comeback i advokatbransjen etter 19 måneder som toppsjef i Solon eiendom, men fordi han for aller første gang snakket offentlig om hvordan det er å kombinere en diagnose som bipolar med det å være toppadvokat.

Bech ble i årene mellom 2001 og 2018 kåret til landets fremste advokat innen fast eiendom i Finansavisens advokatundersøkelse. Nå gleder han seg over å være tilbake i advokatbransjen som partner i Wiersholm.

– Hvordan har responsen vært etter at du snakket om din bipolare lidelse i Dagens Næringsliv?

– Jeg har lenge vært åpen om utfordringen min, så for kolleger og venner var dette ikke noen stor nyhet. Likevel må jeg innrømme at jeg var skeptisk til en så bred eksponering. Jeg gjorde det fordi jeg hadde tro på at det kunne være et lite bidrag i arbeidet med å alminneliggjøre psykiske lidelser. Og responsen har rett og slett vært overveldende, både når det gjelder artikkelen, etter at jeg deltok i podkasten «Stormkast»

og den generelle dekningen på sosiale medier. Aller mest varmet det å få flere hundre personlige henvendelser, fra fine folk med ulike utfordringer og ønske om å dele litt av sine opplevelser.

– Du har sagt at tabuene rundt psykiske lidelser er større enn rundt mange andre temaer. Hvorfor tror du det er slik?

– Inntrykket jeg sitter igjen med etter mine økter for Bipolarforeningen og gjennom mange av de som tok kontakt

»

Jeg gjorde det fordi jeg hadde tro på at det kunne være et lite bidrag i arbeidet med å alminneliggjøre psykiske lidelser.

etter artikkelen, er at dette kan ha noe med mangelfull informasjon å gjøre. De mentale lidelsene fremstår som noe mer diffuse enn somatiske tilstander, selv om det jo egentlig dreier seg om

mye av det samme. Kanskje knytter det seg til hjernens kompleksitet og dens betydning også for vårt følelsesliv. Men virkelighetens verden er at vitenskapen også på dette feltet har kommet langt. Mange lidelser – som bipolar – kan for mange håndteres godt med medisin, terapi og en ryddig livsstil. Eldre TV-serier og filmdramaer er ikke nødvendigvis riktig informasjonskilde.

– Hva vil du si til andre advokater som vurderer å være åpen om noe lignende?

– Jeg har forsøkt å svare på det til ganske mange den siste tiden, og svaret går mer og mer i retning av at belastningene ved åpenhet er mindre enn fordelene ved åpenhet. Generelt tror jeg vi alle har godt av å være oss selv, også når det gjelder våre utfordringer. Ærlighet skaper ofte tillit og gjensidig fortrolighet, som igjen gir grunnlag for trygge relasjoner, også profesjonelt. Ting er som de er, og bør omtales som de er. Samtidig er det viktig alltid å tenke gjennom situasjonen individuelt. For mange er det fortsatt mange gode argumenter som tilsier å holde litt igjen.

– Bør advokater tørre å være mer åpne om andre sider av seg selv enn det rent faglige?

– Ja, jeg mener det – og jeg tror også at advokater i stadig større grad byr mer på seg selv. Dette skal likevel ikke overdrives, det viktige er å kunne faget og jobbe profesjonelt med de verktøyene man rår over i klientens interesse.

Stig Bech (55)

Partner i Wiersholm

OPPRINNELIG FRA: Asker/Oslo

BOSTED: Nannestad/Oslo

SIVILSTATUS: Gift, 3 barn

Forsiden på Dagens Næringsliv 19.12.20

”

Generelt tror jeg vi alle har godt av å være oss selv, også når det gjelder våre utfordringer. Ærlighet skaper ofte tillit og gjensidig fortrolighet, som igjen gir grunnlag for trygge relasjoner, også profesjonelt.

Men i den sosiale interaksjonen, i det å skape muligheter og åpninger, så ligger det et stort rom for å etablere tillit og trygghet over forhandlingsbord eller i andre prosesser.

— Helt generelt er det lettere å få til ting med folk som er flinke, hyggelige og åpne, enn om man møter personer som er vanskelige. Heldigvis er den delen av advokatmiljøet jeg kjenner veldig positivt, folk er både flinke og hyggelige, og etter hvert kanskje også mer åpne.

– Du har valgt å være aktiv i Bipolarforeningen, blant annet som styremedlem. Hva er de viktigste oppgavene for styret?

— Vår forening har hatt en fantastisk utvikling nå en periode, med kraftig medlemsvekst og høy aktivitet. Det har vært viktig å få på plass en profesjonell administrasjon som gjennomfører den overordnede organiseringen, med åpne treff i fjorten byer, digitale treff, kurs og et likepersontilbud som særlig er viktig nå i koronaperioden.

– Hvorfor bestemte du deg for å gå tilbake til advokatbransjen?

— Jeg har alltid likt rollen som rådgiver. Nå har jeg vært i gang noen dager etter

nyttår her hos Wiersholm, og det har vært bra. Det var bra i industrien, nå blir det bra i advokatrollen, en arena der jeg føler meg veldig hjemme. Jeg opplever dessuten at advokatene har et ekte samfunnsengasjement, typisk når det gjelder mangfold, bærekraft og ideelt arbeid. Hos Wiersholm møter jeg holdninger og verdier jeg identifiserer meg med, og også konkrete tiltak for å utgjøre en positiv forskjell på flere samfunnsområder.

– Hvilke utviklingstrekk ser du i bransjen?

— Det viktigste er at mye av det enkle rutinearbeidet blir mindre aktuelt. Klientene søker bunnsolid kunnskap i kreativ form, inklusive det kontaktskapende og løsningsorienterte. Wiersholm er det firmaet som kanskje står aller fremst i rekken av å kunne tilby klientene dette, etter min oppfatning.

– Hvordan har du utviklet deg som advokat de siste årene?

— Tja, det må jo sies å ha vært nyttig å være klient i noen år. Jeg fikk en konkret opplevelse av hva som ligger i en god leveranse, og prøver nå å omsette det i konkret utførelse når jeg er tilbake som advokat.

– Hva blir annerledes nå som du skal jobbe i Wiersholm kontra forrige gang du var advokat i BAHR?

— BAHR har vært en viktig del av livet mitt. Det er et meget bra firma som jeg alltid vil ha gode tanker om, og helt sikkert samarbeide godt med fremover. I min rolle i Wiersholm vil jeg nå være hundre prosent dedikert til å jobbe med klientene, og får dermed også mer tid til strategisk bistand.

– Hvordan ser du på eiendomsbransjen nå? Har den blitt påvirket av koronapandemien?

— Så langt ser det ut til at det går veldig bra. Det siste året har samtidig brakt inn nye perspektiver til de ulike byggkategoriene og samhandlingen mellom brukere og eiere. Trenger vi kontorer, er åpne landskap en god løsning i et pandemiperspektiv, vil folk fortsatt handle i butikker, har vi bruk for konferansehoteller? Alle disse spørsmålene og analysene de avleder, har satt i gang nye prosesser, og stimulert kreativiteten hos mange.

— Men vi preges alle av de utfordringene og menneskelige lidelsene pandemien skaper. Når vaksinasjonen kommer skikkelig i gang, vil vi forhåpentligvis oppleve en mer normalisert

hverdag — og kanskje også finne svar på spørsmålene rundt de mer langsiktige markedsmessige konsekvensene. En av spådommene kan jeg uttrykke skepsis til med en gang. Urbanismen er ikke død. Vi skal ikke flytte på landet med hvert vårt treningssenter i kjelleren.

– Du har tidligere uttalt at du står opp klokken 0442 hver dag. Hvilke fordeler gir det deg i jobben som advokat?

— Det er veldig fint å ha en times tid hjemme til lesing og skriving før verden våkner. Dette er veldig individuelt, men jeg får jo gjerne en del innspill på ulike saker om kvelden. Disse kan bearbeides i fullstendig ro før dagen på kontoret starter og, ikke minst, før møtene begynner.

– Hva er det viktigste valget du har tatt i din karriere som har ført deg dit du er i dag?

— Det var da jeg giftet meg for andre gang i 1999. Den private basen har vært helt grunnleggende for alt annet jeg har drevet med.

– Hva blir din viktigste oppgave i din nye jobb i 2021?

— Det blir å levere på saksutførelse,

skape gode team, gjennomføre prosesser, og kanskje også bidra instrumentelt til å sette prosessene i gang.

– Hvis du skal trekke frem et ven-

3 KJAPPE

– Hvem er Norges beste på ditt felt?

— Det er nok en delt pallplass mellom min tidligere kollega Anne Sofie Bjørkholt og min nye kollega Tom Rune Lian.

– Har du et faglig forbilde?

— Tidligere høyesterettsadvokat Lars A. Christensen i Wikborg Rein var mitt første forbilde. Det hender fortsatt jeg tenker på hva han ville ha gjort.

– Hva brenner du for, rent faglig?

— Advokater skal være med på å fremme gode prosesser og bidra til et kommersielt attraktivt og samtidig lovlig og transparent forretningsliv.

— Jeg har merket at jo åpnere jeg er generelt, dess mindre hang har jeg til å henge meg opp i rent taktikkeri, sier advokat Stig Bech.

depunkt i karrieren, hva vil du nevne da?

— Det må være valget om å droppe journalisttanken på sent 80-tall og gå for jus og senere advokatvirket. Men for all del; det hadde sikkert vært gøy i en medieramme også!

– Hvis du skal gi et råd til unge advokater på starten av sin karriere, hva vil det være?

— Sjekk først om advokatrollen fremstår tiltrekkende også utover inntekspotensialet. Og deretter; lær deg faget, følg spillereglene, jobb hardt og vær hyggelig!

– Hva kobler du av med når du ikke jobber?

— Oj, den listen er lang — stort sett fysiske aktiviteter til vanns og til lands.

– Hvilke TV-serier følger du med på?

— Den listen er mye kortere — svaret er egentlig ingen. Jeg har ikke TV og bruker PC-en til jobbrelaterte forhold. I det siste har jeg faktisk tenkt at jeg bør få med meg noen serier for å kunne delta adekvat i den sosiale dialogen hjemme og på kontoret. •

Informasjon om jobb-bytter hentes fra Advokatforeningens medlemsregister. Du kan også sende informasjon direkte til redaksjonen@advokatbladet.no

Frist for innsendelse til neste utgave er 12. februar. Spalten er kun for medlemmer av Advokatforeningen.

ADVOKAT PETTER CHRISTIAN WILSKOW har sluttet i Europris AS i Fredrikstad og startet opp Advokat Petter Christian Wilskow i Moss.

ADVOKAT ANDREAS NORDSJØ har sluttet i DNB Bank ASA, Konsernjuridisk i Oslo og begynt i OBOS BBL i Oslo.

ADVOKAT LISE LEKNES har sluttet i Advokatfirmaet Sylte i Kristiansand og startet opp Advokatfirmaet Leknes AS i Oslo.

ADVOKAT PEDER KNUDTZON har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo og tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT CHRISTIAN BERG MELAND har sluttet i Advokatfirmaet Wiersholm AS i Oslo og tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT JOHN S. GULBRANDSEN har sluttet i Bing Hodneland advokatselskap DA i Oslo og tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT ROGER ENGBRETSSEN har tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT TINA HOVLAND BARGÅRD har sluttet i SANDS Advokatfirma DA i Bergen og begynt i Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS i Bergen.

ADVOKAT ÅSE MARIE LINDBEKK har sluttet i Tieto Norway AS i Oslo og begynt i Banqsoft AS i Oslo.

ADVOKAT MALÉN STØLEN har sluttet i Projure Advokatfirma AS i Stavanger og begynt i Bate Boligbyggelag i Stavanger.

ADVOKAT CAMILLA S. WALLØE har sluttet i Arktis Bentzen Advokatfirma AS i Hønefoss og startet opp Advokat Camilla S. Walløe AS i kontorfellesskapet Advokatene Dahl Walløe i Hønefoss.

ADVOKAT CHARLOTTE MARIE RINGKJØB har sluttet i Advokatfirmaet Aga ANS i Bodø og startet opp Advokat Ringkjøb AS i kontorfellesskapet Advokatinord i Bodø.

ADVOKAT SOFIA BJØRCK har tiltrådt som partner i SANDS Advokatfirma DA i Oslo.

ADVOKAT TRINE HAMBORG DAHL har sluttet i Arktis Bentzen Advokatfirma AS i Hønefoss og startet opp Advokat Trine Hamborg Dahl AS i kontorfellesskapet Advokatene Dahl Walløe i Hønefoss.

— MEDLEMSNYTT —

TILLATELSE TIL Å VÆRE ADVOKAT VED HØYESTERETT

Øivind Sterri
Advokatfirmaet Sterri, Rehman & Henriksen AS OSLO

Sand Frida Vindheim Finansklagenemnda OSLO
Slåke Marie Linga Finansklagenemnda OSLO
Waldow Petter Equinor ASA STAVANGER
Fullmektig hos offentlig advokat
Bjaanes Hanne Lillehammer kommune - kommuneadvokaten LILLEHAMMER
Privatpraktiserende advokater
Breistein Gunnveig Borgen Advokatar AS STORD
Frøberg Thomas Advokatfirmaet Schjødt AS OSLO

NYINNMELDTE
Advokatfullmektiger
Asbjørnsen Ola Advokatfirmaet Lønnum DA OSLO
Basthus Ulrikke Simonette Advokatfirmaet Teigstad AS OSLO
Brandstorp Jarle Advokatfirmaet Planke DA FREDRIKSTAD
Drageset Jens Wikborg Rein Advokatfirma AS BERGEN
Dworzynska Paulina Anna Advokatfirma Nierzwicki & Bluszo AS OSLO
Eivindstad Torstein Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA KRISTIANSAND S
Fotland Anders Sollie HELP Forsikring AS OSLO
Græsli Kristian Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO
Hagland Cecilia Vinje Bing Hodneland Advokatselskap DA OSLO
Heimdal Espen Kvale Advokatfirma DA OSLO
Hemstad Margrethe Wurschmidt Advokatfirmaet Ræder AS OSLO
Hulløen Philip Netland Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Kristiansand DA KRISTIANSAND S
Lea Anders Projure Advokatfirma AS STAVANGER
Lund Jeanette Svensson Nøkleby Advokatfirma ANS DRAMMEN
Lund-Sørensen Bjørn Advokatfirmaet Planke DA FREDRIKSTAD
Løken Per Simen Nord Advokatfirmaet Sølvord AS DRAMMEN
Mellbye Karen Advokatfirmaet Henriksen & Co ANS OSLO
Rønneberg Elisabeth Vaar Advokat AS OSLO
Schjøtz Haakon Thobro Kvale Advokatfirma DA OSLO
Selmer Karin Handeland Advokatfirmaet Tveter og Kløvfall AS OSLO
Skåre Cedrik Fonn Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN
Teigland Johannes Advokatfirmaet Hjort DA OSLO
Utvær Liv Sofie Hallaråker Advokatfirmaet Thommessen AS BERGEN
Vinje Eline Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig Trondheim AS TRONDHEIM
Øiom Anne Ingeborg Sogn Advokat Bendik Støen Thoresen GRAN
Fullmektig hos internadvokat
Helverschou Kathinka Finansklagenemnda OSLO
Myrvold Kristin Crawford & Company (Norway) AS SANDVIKA

GJENINNMELDTE
Fullmektig hos internadvokat
Røraas Marthe Archer If Skadeforsikring NUF LYSAKER
Internadvokat
Aanstad-Lund Hanne Nye Veier AS KRISTIANSAND S
Bø Inger Marie Posten Norge AS OSLO
Ore Sigrun Cathrine Wiig Ice Communication Norge AS OSLO
Organisasjonsadvokat
Bjelland Elisabeth SAFE STAVANGER
Elnes Lene Christin Kreftforeningen OSLO
Privatpraktiserende advokater
Andersson Eline Marie Thalberg Graffoco Advokatfirma DA SKI
Einersen Trude Sørby Dalan Advokatfirma DA OSLO
McIntyre Catriona Elisabeth Vågen Advokatfirmaet Simonsen Vogt Wiig AS OSLO
Rytter Line Isabell Sivertsen Advokatfirmaet Teigstad AS OSLO
Rønningen Kristiane Advokatfirmaet Wiersholm AS OSLO
Støle Frode 1,5 Advokatfirma AS KOPPANG
Thommessen Nils Advokatfirma NLX Law AS OSLO
Trondal Charlotte Heberg Advokatfirmaet Thommessen AS OSLO

MEDLEMMER SOM HAR ENDRET STATUS
Fra aktiv til pensjonist
Andersen Rune Frank DUKEN
Andvord Gudrun Bugge OSLO
Bakka Jakob SØGNE
Gillesen Knut FORNEBU
Gjerde Thorbjørn EIKSMARKA
Hanssen Finn LYSAKER
Hetty Per F. OSLO
Hornsletten Åse OSLO
Nilsen Tom Rune BEKKESTUA
Rivrud Øistein OSLO
Ulleberg Tore OSLO
Ven Bjørg OSLO
Østby Sten Aage OSLO

— VERDEN —

Offentliggjør
hvitvaskingsbrudd

Som følge av en endring av hvitvaskingsloven, offentliggjør nå det danske Advokatsamfundet alle kjennelser og påbud der advokater har opptrådt i strid med hvitvaskingspliktene.

Dette kan dreie seg om mangelfull kundesjekk, risikovurdering og så videre, eksemplifiserer samfunnet på sine nettsider. Beslutningene vil publiseres og ligge tilgjengelig i fem år.

Nye ledere i IBA og CCBE

Den zimbabwiske advokaten Sternford Moyo (bildet) overtar som president for den internasjonale advokatorganisasjonen etter brasilianske Horacio Bernardes Neto. Dette er første gang IBA ledes av en afrikansk advokat.

Moyo er seniorpartner i advokatfirmaet Scanlen & Holderness, og har tidligere hatt en rekke sentrale verv i IBA. Ny visepresident er den spanske advokaten Almudena Arpón de Mendivil.

Opptøyene foran kongressen i Washington DC. Foto: Tyler Merbler, Wikimedia Commons

- ADVOKATER MÅ TA SIN DEL AV SKYLDEN FOR OPPTØYENE I USA

Donald Trumps advokater har med sine uttalelser både i og utenfor retten bidratt til stormingen av den amerikanske kongressbygningen Capitol i starten av januar, skriver nettstedet The Law.com.

Bare timer før de voldelige opptøyene oppildnet Trump-advokat Rudy Giuliani folkemengden som var samlet foran Det hvite hus, forteller nettstedet. Han ropte «Let's have trial by combat!» til folkemengden, som skal ha jublet tilbake.

Nå anklages en rekke av advokatene som jobbet for Trump-kampanjen med valg-søksmål for å ha bidratt til stormingen av kongressen.

— Det er svært skadelig både for rettsstaten og for advokatstandens anseelse når advokater på den måten både aktivt misbruker rettssystemet og aktivt bidrar til å forlede offentligheten med hensyn til et demokratisk valg, sier Advokatforeningens leder Jon Wessel-Aas.

DOMMER DØMT FOR DRAPSFORSØK

En kvinne som tidligere var dommer i Stockholm tingsrätt er dømt til 14 års fengsel for medvirkning til to drapsforsøk på den kjente advokaten Henrik Olsson Lilja, melder NTB. Siste forsøk fant sted i september 2019, da Lilja ble skutt og alvorlig skadet utenfor sin egen leilighet. En mann i 50-årene ble kort tid etter dømt til tolv års fengsel for selve skyting, mens kvinnen ble pågrepet og mistenkt for å ha hyret mannen som leiemorder. Lilja skal ha vært i konflikt med kvinnen over lang tid.

- ALT ER SKÅRET NED PÅ BEKOSTNING AV KLIENTENE

Kathrine Gry Jakobsen reagerer på at det skal spares på alle fronter, og er bekymret for hva domstols sammenslåing betyr for det juridiske fagmiljøet på Finnsnes.

TEKST OG FOTO: GEORG MATHISEN

Når byen i Midt-Troms på Senja mister domstolledelsen, er Kathrine Gry Jakobsen redd for at hele det juridiske miljøet kommer til å bli svekket. Hun roser Senja tingrett for høy kvalitet.

– Jeg har jobbet her i snart ti år. Hele tiden siden jeg begynte har nedleggelsen av tingretten vært spøkelset. Jeg får en dårlig smak i munnen når lavere avgifter på alkohol og tobakk og færre kvoteflyktninger blir prioritert fremfor domstolene, sier hun.

Jakobsen følger ikke begrunnelsene for hvorfor det skal bli færre domstoler.

– Kapasitet – at de skal flytte saker rundt og fylle alle domstolene – det stemmer ikke. Her er det fullt, og kvaliteten på dommene er veldig god. Flere av dommene fra Senja tingrett slipper ikke inn i lagmannsretten fordi det ikke er noen grunn til å prøve dem, sier hun.

– Vi vet jo ikke nå hvordan det blir for oss som er advokater på Finnsnes. De sier at vi ikke skal merke noen forskjell, og at det er domstolledelsen som flytter og at det skal være hovedforhandlinger her, men vi tror det bare er steg én i sentraliseringen, sier hun.

Hun tror også dette kommer til å virke inn for rekrutteringen av nye advokater.

– De kan komme til å velge å arbeide andre steder enn de mindre byene og tettstedene som får nedlagt domstolene sine, på grunn av usikkerheten, sier hun.

– Hva er den største utfordringen ved å jobbe som advokat på Finnsnes?

– Tingretten. Det blir veldig spennende å se hvordan det går med advokatstanden her.

– Og det morsomste?

– Å få være der du vil være. Jeg er herfra og har familien her.

Det er en liten plass, og vi vet hvem alle er. Det kan være en utfordring å møte dem i retten som motpart, men samtidig er det trygt å kjenne hele miljøet.

– Den største saken du har jobbet med det siste året, hva handlet den om?

– Jeg hadde et erstatningssøksmål mot barnevernstjenesten som tok cirka tre hundre timer. Det ble forlik rett før hovedforhandling. Jeg jobber masse med denne type saker. I denne saken hadde barnevernet unnlatt å gripe inn i min klients barndom. Konsekvensen ble blant annet at min klient i voksen alder ble fratatt omsorgen for sine egne barn. I disse sakene var det hverken vold eller rus.

– Hvilken lov bør endres fortest mulig, og hvorfor?

– Det finnes ikke vurderinger fra lovgiver om samtykkekompetanse for psykisk utviklingshemmede. Jeg oppdaget det i en sak jeg hadde. Min klient er moderat psykisk utviklingshemmet, og det kognitive nivået hennes ligger mellom tre og seks år. Så er spørsmålet om hun ble utsatt for «seksuell omgang» eller «seksuell handling». Hvis det er «seksuell omgang», er det overgrep eller voldtekt. Hvis det er «seksuell handling», er det ikke automatikk i det. Psykisk utviklingshemmede har også rett til et sexliv, men lovgiver burde vurdert samtykkekompetansen. Tiltalte ble frifunnet, og statsadvokaten har anket til lagmannsretten og mener den har prinsipiell betydning. Der bør det gjøres noen presiseringer.

– Hva har koronasituasjonen betydd for kontoret ditt?

– Vi har klart oss ganske bra. Det var noen utsettelse i mars og april, men både tingrettene og lagmannsretten kom ganske kjapt i gang igjen. Økonomisk tror jeg også det går veldig

bra med kontoret. Jeg hadde hjemmekontor i et par måneder med barn, og det gikk sånn passelig.

– Hva er mer komplisert med å være advokat i dag, sammenlignet med da du begynte i yrket?

– Alt skal spares inn på. Da jeg begynte, var jeg masse i Tromsø for dommeravhør og fikk møte foreldre, barn og fornærmede. Nå sitter jeg i Finnsnes og ser avhørene og får ikke møte noen etterpå. Det er bare et eksempel. Alt er skåret ned, og det går på bekostning av klientene. Kanskje særlig fornærmede.

– Er det utviklingstrekk i advokatyrrket som du er kritisk til?

– Det går på det samme. Det skjæres inn mot beinet. Også hvordan det skal spares penger på fri rettshjelp. Du må tjene mindre enn 246.000 kroner i året for å ha krav på fri retts-hjelp. Det er veldig få som kommer under den årslønningen.

– Og trekk du synes er positive?

– Det er veldig mange jusstudenter. Det styrker ikke bare advokatene; det er mer behov overalt for folk som har juridisk bakgrunn. At dette er tatt til etterretning og at det stadig blir flere plasser på jusstudiene, kan ikke være dårlig.

– Velg deg et annet yrke!

– Det blir vel det jeg valgte mellom etter videregående. Enten skulle jeg bli psykolog eller jurist. Det er jo ikke så veldig store forskjeller når vi sitter og prater om livet til klienten og hører mange tunge historier. Du skal jo hjelpe dem.

– En bok som har vært med på å forme deg?

– Jeg leser bare krimlitteratur. Jeg synes det er spennende med politietterforskning og straffesaker, og jeg valgte også jusstudiet fordi jeg likte krimserier på TV. Å stå foran en jury eller en dommer og argumentere for sin egen sak er noe jeg alltid synes har vært fascinerende.

– Hva skulle du ønske du visste om advokatbransjen da du studerte?

– At den er veldig dynamisk og at mye er usikkert. Det skjer hele tiden noe nytt. Den går hånd i hånd med politikken og er styrt av dem som styrer landet. Du vet veldig lite om hva som skjer mer enn to år frem i tid og må alltid være forberedt på at ting endrer seg.

– Hvilken advokat ville du helst invitere på middag, og hva ville du servert?

– Jeg har alltid vært veldig interessert i arbeidet til John Christian Elden. Han har sånn stålkontroll på strafferetten. Han imponerer meg, men han jobber nok tilsvarende mye. Jeg kunne spurt om alt jeg lurte på, på direkten. Jeg ville nok budt på torsk eller noe her fra fjorden, eller tatt ham med på Senjastua. •

Kathrine Gry Jakobsen er fascinert av strafferett, og vil gjerne invitere John Christian Elden på middag.

NAVN: Kathrine Gry Jakobsen.

ALDER: 39 år.

STILLING: Advokat hos Advokatene Rege & Wibe.

SPECIALITET: Familierett, strafferett og erstatning.

SKREV MASTEROPPGAVE OM: Havrett –

Svalbardtraktaten.

FAMILIE: En sønn på 14 år og en datter på fem.

BOSTED: Silsand på Senja.

OPPRINNELIG FRA: Finnsnes.

Dilla på spill, serier og strupe-sang

Molde-advokat og kretsleder Roger Sporsheim har brukt korona-tiden til å få med hele familien på spill-farsotten Pokemon Go. De siste ukene er det en hemmelig italiensk forfatter som har fascinert ham aller mest.

TEKST: HENRIK SKJEVESTAD

Når Roger Sporsheim ikke er på jobb, synker han gjerne ned i sofaen med en TV-serie. I normal-tider benytter han seg ofte av hjembyens kulturelle tilbud, men det har det naturlig nok vært dårlig med de siste månedene.

Nå gleder han seg over at favorittsporten snart blir å se på TV.

– Da jeg skulle flytte tilbake etter å ha bodd i Oslo en del år var jeg litt spent på tilbudet her oppe, men Molde er faktisk en veldig bra kulturby.

– Hva er kultur for deg?

– Kultur er jo et svært vidt begrep, i mitt hode. Dataspill, for eksempel, er det lov å si det? Jeg har brukt en del tid på «Zelda» på spillkonsollen Nintendo switch sammen med barna mine under korona. I tillegg er hele slekta engasjert i Pokemon Go for tiden – både barn, foreldre, tanter, onkler og bestemor er med. Og det aller siste nå er jo AmongUs – superenkel moro på mobilen! Jeg er også opptatt av sport, og særlig volleyball – en liten idrett i Norge, men stort i verdenssammenheng. Snart kommer det på TV2 også! I tillegg til virket mitt som advokat har jeg en bigeskjeft som fotballagent. Min mest kjente spiller er nok den gullvinnende russisk-britiske keeperen til Bodø/Glimt, Nikita Haikin. Da han spilte mot Molde i fjor var jeg selvsagt på stadion. Kampen endte dessverre for ham med en gigatabbe – og årets første tap. Jeg fikk en del tilrop fra bekjente Molde-supporterne den kvelden, kan du si!

– Andre kulturelle aktiviteter i rosenes by?

– Vi har jo både Teatret Vårt, Jazzfestivalen, Bjørnsonfestivalen, og ikke minst Rabalderfestivalen – en kulturfestival for barn. Jeg vil også nevne duoen «Polkabjørn & Kleine Heine». De driver mye med jodling, strupesang og trekkspill – men er noen fantastiske musikere og humorister

Dataspilltips! Fint å spille med barna.

Serietips!

– Jeg vil slå et slag for artistene i duoen «Polkabjørn & Kleine Heine». Anbefales til alle advokatfirmaer som skal arrangere fest.

på et meget høyt nivå. Anbefales til alle advokatfirmaer som skal arrangere fest!

– Kan du anbefale en aktuell kultur-opplevelse som våre lesere bør få med seg?

– På grunn av corona har jeg få nylige opplevelser som publikum, men etter å ha sett serien «Mi briljante venninne» på HBO har jeg nylig begynt å lese den seneste boken til forfatteren som kaller seg Elena Ferrante, en oppvekst-roman fra Napoli på 90-tallet. Veldig god bok, godt oversatt til nynorsk. Det er også fascinerende at ingen vet hvem forfatteren er, selv om vedkommende har tjent seg søkkrik på bøkene!

HVEM: Roger Sporsheim

TITTEL: Partner/advokat

ARBEIDSTED: Advokatfirmaet Sporsheim, Molde

ALDER: 40

SIVIL STATUS: Gift, tre barn

SPECIALISERING: Selskapsrett, alminnelig forretningsjuss

– Hva er din favoritt-serie(r) på TV / streaming for tiden?

– «The Crown» har jeg selvsagt sett, og likte godt. Jeg vil anbefale miniserien «Your Honor» på HBO, som starter idet en dommer opplever at sønnen hans kjører på og dreper en motorsyklist, som viser seg å være sønnen til byens største mafiaboss. Bryan Cranston (Breaking Bad) spiller glimrende i hovedrollen. Serien byr også på en haug av interessante etiske dilemmaer.

– Hvem vil du utfordre neste gang?

– Kristian Berg Tomren i Thallhaug på Lil-lehammer, en tidligere kollega fra Selmer. Jeg er spent på om han har mer kultur i livet sitt enn Manchester United! •

– Etter fem sekunder kjente jeg at det begynte å prikke for øynene mine. Jeg fikk ikke puste, fortalte en norsk fengselsbetjent som testet spyttehette. Her fra et slikt forsøk.

Foto: Karianne Hammer

Vil ikke ha spyttehette

Advokat Maria Hessen Jacobsen, som er styremedlem i Forsvarergruppen og i menneskerettighetsutvalget, deltok i en høring i Stortingets justiskomite om innføring av spyttehette i fengslene.

Forslaget må avvises, eller utsettes og sendes tilbake for videre utredning, sa Hessen.

Forslagets menneskerettslige sider og forholdet til EMK art.2 om retten til liv er ikke tilstrekkelig utredet, mener Advokatforeningen.

Både Kriminalomsorgens høgskole og utdanningscenter (KRUS) har advart om at alvorlige skadevirkninger som følge av spyttehette ikke er utredet.

Økt bruk av isolasjon, kutt i helse- og aktivitetstilbud og mangelfull rettsikkerhet fjerner «omsorg» fra kriminalomsorgen, påpekte Jacobsen. •

Barnevernsbarn føler seg ikke hørt om samvær

Forandringsfabrikken har i en ny rapport intervjuet hundre barnevernsbarn i alderen sju til 18 år om samvær med biologiske foreldre. Dette er noen av hovedfunnene:

- 62 prosent har ikke ærlig fått fortelle hva som er viktig for dem om samvær.
- 84 prosent har ikke fått vite hvorfor samvær ble bestemt som det ble.
- 74 prosent har ikke fått vite hvem barnevernet skulle fortelle videre til.
- 60 prosent har ikke fått være med å bestemme hvor ofte samvær skal være.
- 60 prosent har ikke fått være med å bestemme hvor lenge samværene skal vare.
- 55 prosent har ikke fått være med å bestemme hvor samværet skal være.
- 62 prosent har ikke fått nok informasjon til at samvær kjennes trygt.
- 66 prosent har ikke fått være med å bestemme om det skal være med tilsyn.
- 65 prosent har ikke fått være med å bestemme hva de skal gjøre under samværet

50 år siden

STIPEND FOR MENN DEKKER UBEKYMRET LEVEMÅTE

«Banksjef C. J. Ege's stipendielegat: Legatet utdeler stipendier til videreutdanning i utlandet for mannlige bankfolk og jurister fra Bergen og omegn i alderen 22-35 år. Søkere må ha enten juridisk embedseksamen og ett års praksis eller artium eller handelsgymnasium og to års praksis. Stipendiene skal være så store at samtlige de med studieoppholdet forbundne utgifter, derunder en ubekymret levemåte, helt ut kan bestrides av legatet. Søknadsfrist 17. april 1971.»

ØNSKET: STUDENT-MEDARBEIDERE

«Fra Stud.Jur. sakser vi følgende notis som antakelig vil ha interesse for en del av våre medlemmer. Hvis flere kunne finne anledning til å benytte de juridiske studenter, vil det være ønskelig.

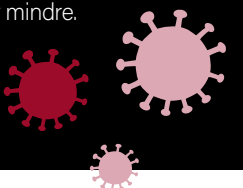
«Jur. studentutvalg fikk for en stund siden henvendelse fra et advokatfirma med forespørsel om studenter som mot betaling kunne tenkes å ville påta seg ekstra arbeid. (...) Det rapporteres:

- Arbeidsoppgavene hadde tilknytning til en sak som skulle opp for retten, og besto i innsamling av materiale som kunne belyse gjeldende rett innen vedkommende felt; lovforarbeider, rettspraksis, administrativ praksis og teori.
- Arbeidsmåten m.h.t. å finne frem til de relevante rettskilder var meget lærerik. (...)
- Det må konkluderes med et ønske om at flere advokatfirmaer kunne kontakte Universitetet, slik at flere studenter kunne få anledning til å komme i kontakt med praksis. Slike små-oppdrag antas å være til adskillig gjensidig utbytte.»

Norsk Advokatblad nr. 1 - 1971

Vurderer å droppe juss

En av fire jusstudenter har vurdert å droppe ut av studiet som følge koronapandemien, viser Juristforbundets studentundersøkelse. Undersøkelsen viser også at nesten halvparten av respondentene opplever at stressnivået har økt, og så mange som seks av ti sliter med motivasjonen og konsentrasjonsevnen. Over halvparten føler seg mer ensom enn før. De fleste respondentene svarer samtidig at undervisningen har endret seg mye som følge av pandemien, og at læringsutbyttet nå er mindre.

1981 klager på dommere

Tilsynsutvalget for dommere har fått inn 1981 klager på dommere mellom 2002 og 2019, ifølge tall fra Domstolkommisjonen. Totalt 791 klager ble realitetsbehandlet.

Antallet klager på dommere har variert fra år til år, men har stabilisert seg på et høyere nivå enn tidligere, skriver Juristen. Det ble fattet disiplinærtiltak i 83 saker i perioden, hvorav seks advarsler.

Domstolkommisjonen foreslår at Domstoladministrasjonen, fremfor regjeringen, bør oppnevne medlemmer til tilsynsutvalget.

Heder	↕				Legge bort	↕	Bistands- tyer	↕
Doku- mentene					Konge		Retning	
↕								
Senge- tøyet								
Anklaget								
↕								
Ordens- tall					Alene (foreldet)		§	
Par					Eden (omv.)			
Hopp					Strå			
↕								
							Skrike	
Tyde på								
↕								
							Drett	
							Farge	
For- midlet					Lur			
Kule					Drikk			
Rappor- terer						Egge		
↕								

Løsningsordet finner du ved å sette sammen bokstavene i de gule rutene til et ord eller et navn.
Send løsningen til redaksjonen@advokatbladet.no innen **12. februar**.

Vinneren av kryssordet i nr. 9 / 2020 var Anniken Victoria Lilleng, Oslo.

VI GRATULERER!
Løsningsordet var **SORENSKRIVER**.

Annonseinformasjon

27000 lesere
(TNS Gallup 2019)

Annonsestørrelser	Priser
1/1 side 216x286	20.800 kr
1/2 side 176x123	15.550 kr
1/4 side 176x58/116x83	10.250 kr
1/6 side 56x23/116x58	6.025 kr

Se vår MEDIEFOLDER på advokatbladet.no/annonser

Kontakt vår annonseselger
Salgsfabrikken AS
Jernbanevegen 13, 2260 Kirkenær

Pia Himberg
Mobil 919 03 697
pia@salgsfabrikken.no

advokatjobb.no
en tjeneste fra Advokatforeningen

ANNONSE

ALLEGRO språktjenester

Juridisk oversetterekspertise
Våre erfarne statsautoriserte translatører gir deg rask og profesjonell service.
Kontakt oss gjerne på tlf. 55 30 17 30,
post@allegro-as.no eller www.allegro-as.no.

Translatørservice as

Oversettelse for næringslivet og offentlig sektor siden 1979
Bred erfaring og kompetanse
Kontakt oss på tlf. 95 20 96 10
eller post@translator.no

Sosiale medier

Mannen bak den første S-en i SANDS, Morten Steenstrup, reflekterte over sin opplevelse som prosederende i en digital Høyesterett.

Tromsø-advokat Brynjar Østgård gikk hardt ut mot forslaget om å innføre vaksinesertifikat.

Brynjar Østgård
15 min · 🌐

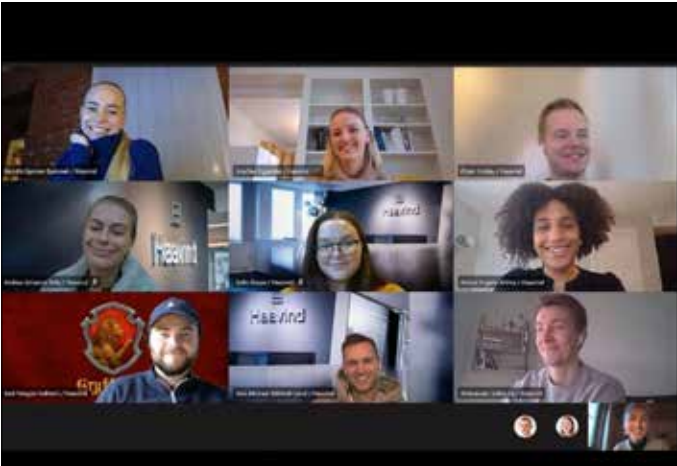
Dette står å lese på FHIs hjemmeside. Når man ser hen til hvor relativt ufarlig covid 19 er, så er det en nærmest pervers tankegang å innføre alvorlige rettighetsbegrensninger for personer som ikke er vaksinert. Hva blir det neste? Ikke lov å gå på kafé hvis du ikke har tatt årets influensavaksine? Angrepet på den liberale, demokratiske rettsstat, og i det hele tatt på rettssamfunnet og den frie samfunnsform, har pågått kontinuerlig siden 12. mars. Makt virker berusende, og regjeringen og dens medspillere er ikke bare allminnelig beruset; de er jo på god veg mot høypromille...

Bull & co. satser på den nye podkasten Null Bullshit der blant annet mangfold i advokatbransjen står på agendaen. På gjestelisten i en av episodene var firmaets partner Saloume Djoudat som mener kvinner må tørre å være feminine.

Julehilsenen til teknologiadvokat Jan Sandtrø gikk viralt på LinkedIn.

Advokatfirmaet Haavind ønsket flere advokatfullmektiger velkommen på hjemmekontoret.

Kim Heger @kiheger · 4t

Treningssentrene kan ikke åpne før smittefaren er over. Eller før de får skjenkebevilling.

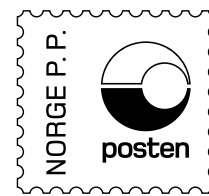
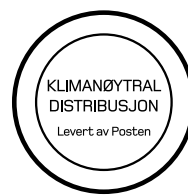
🗨 4

🔄 20

❤ 152

Tingrettsdommer og super-tvitrer Kim Heger spekulerte i hvordan en utradisjonell treningsøkt kunne gjøre hverdagen morsommere.

Avsender:
Den norske Advokatforening
Kr. Augustsgt. 9
0164 OSLO

Vi vokser, og vil ha deg med på laget

Vil du bli en del av Team Thommessen, og jobbe i et
miljø preget av samarbeid og nytenkning?

Vi søker flere nye medarbeidere:

ADVOKATER // ADVOKATFULLMEKTIGER

til våre kontorer i Oslo, Bergen og Stavanger.

Les mer og søk på våre hjemmesider

www.thommessen.no/karriere

THOMMESSEN

Advokatfirmaet Thommessen AS
Oslo | Bergen | Stavanger | London
www.thommessen.no